

НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ **Крагујевачке**

Година III, Број 91

Излазе четвртком

Цена 50 дин.

www.kragujevacke.rs

3. фебруар 2011. године

ISSN 1821-1550

9 7 7 1 8 2 1 1 5 5 0 0 2

УВОДНИК

Ко је садио тикве

Пише Мирослав Јовановић

Да ли је Корманском пољу суђено да буде закоровљена и бескорисна ледина од стотинак хектара надомак града? Ако и јесте - то није од Бога, већ од људи. Пре тридесетак година „Застава“ је одустала од намере да овде гради још једну фабрику за производњу аутомобила, јер је накнадном памећу закључено да би то био превелик инвестициони корак, а прошле недеље сазнали смо да на источном прилазу Крагујевцу неће бити смештени ни „Фијатови“ кооперанти, пошто после две године „надвлачења“ између државе и приватних власника није створен чист и безбедан простор за индустријске улагаче.

Према последњој варијанти која је пре неки дан „скоцкана“ у Влади Србије, пратећа „Фијатова“ индустрија сместиће се на плацу напуштене касарне у Грошици, мада се нико не сме заклети да је то и коначно решење. Пре Грошнице у оптицају је било такође војно имање у Дивостиину, а још откад су држава и „Фијат“ уговорили нови „посао века“, маја 2008., Корман поље (иако припада Маршићу) је у опцији индустријске и бескарбинске зоне за италијанске компоненташе, са обавезом државе Србије да од парлога направи комплетно опремљене плацеве за градњу неколико фабрика. Носилац послана - Влада, инвеститор такође Влада.

Преозбильан посао, угледан партнери, велики обострани улог, а ми опет „унередисмо мотку“. Који ми? Наравно, српска страна коју чине институције државе, све оне који су, радећи по резону „ласко ћемо“, од Корман поља замишљеног као модерни европски индустријски кварт, направиле „случај Корман поља“. Да ли је посреди неспособност, килавост, незнайаш, намерна опструкција или нешто десето, то се, нажалост, не зна, јер званично нико није ни покушао да зачепрака у проблем који по свему има карактер „српска послана“.

Неспоразум државе и власника земље, који је кулминирао скоро до физичког обрачуна, настао је због огромних разлика у процени вредности парцела за експропријацију, а потом због доказивања ко је стварни власник дела Корманског поља које је 1978. откупила „Застава“.

Прва сумњива одлука била је проглашавање јавног интереса у Корману, коју је донела Влада и која је требало да послужи као чврст правни основ да се експропријација не спроводи договором или „погађањем“ са приватним власницима, већ једностраним одлуком државних органа. Законитост такве одлуке од почетка је била под великим знаком питања и о њој је свакако морао да се изјасни Уставни суд, али пошто таквог захтева није било - и ова институција је ћутала.

Затим је Пореска управа у Београду рекла да се власницима земље има платити 350 евра по ару, на шта је одговор био: од 4.000 евра ни цент мање. Онда су ове две „вредности“, различите једанаест и по пута, месецима стајале као заковане, а обе стране остале тврдоглаве. Притом није најбитније ко је Маршићанима и Корманима пунно главе да су сто посто у праву, обећавао им правну заштиту „све до Стразбура“, нудио политичка леђа и подршку, јер мешетара и прљавих подстrekача има на свакој стопи Србије. Битно је и, испоставило се, врло погубно било то што је на државној страни све време остао крут бирократски став, што је неки овлашћени „порезници“, који за Корман нити је чуо, нити га видео, лимитирао цену у свом београдском кабинету.

Са власницима земље, дакле, морало се разговарати и преговарати све док се решење не нађе. Јер, како је, при последњем покушају ваћења „трња“, могло да се понуди и хиљаду евра за ар, па чак и 1.700 - што је подржала једна владајућа странка!?

На крају, кад се у ону јануарску зору у Польу сјатило десет аутобуса полиције „под пуном спремом“, а упечатљив одговор побуњеника био „правиће се овде Скадар на Бојани“ (што се дану саизда биће ноћу порушено), Италијани су рекли: стоп! Они би овде да раде, а не да ратују. Не знам да ли им се неко захвалио и на досадашњем стрпењу. Корман у урбанистичким „пртежима“ остаје индустријска зона, у стварности пуста пољана, а у искуству једна голема државна брука.

Ни богати Крагујевчани не

плаћају
струју

Двеста кућа с милионским дугом

ПИСМО МИНИСТРУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Гружанско
језеро
без рибе

ВОЖЊА НЕИСПРАВНИМ
АУТОБУСИМА

Пропусти
који се
не праштају

НИНА МИЛАНОВИЋ,
ДИРЕКТОР БИБЛИОТЕКЕ

Оставка
као револт
и немоћ

страница 8.

страница 11.

страница 16.

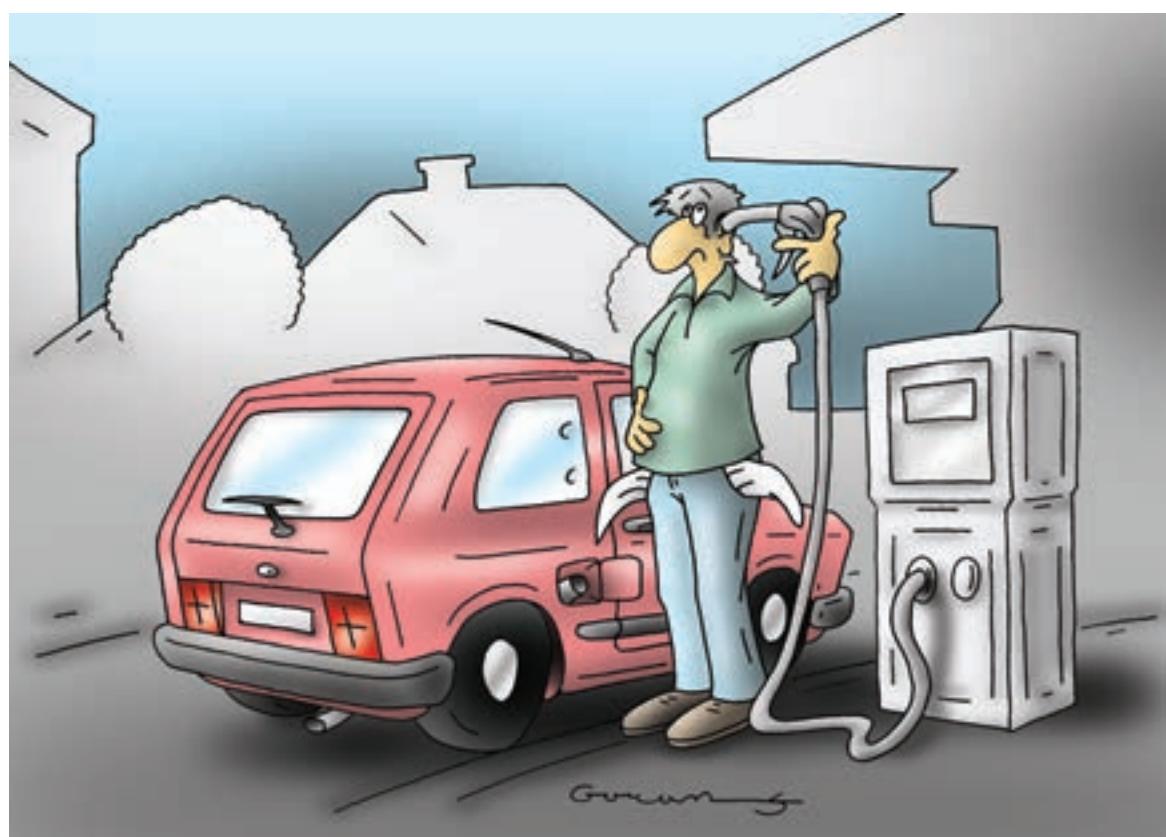
• SMALLVILLE •
KRAJUJEVAC
034 352 641
www.smallville.rs

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО
ИНИЦИЈАТИВА ДЛОРУШТЕ - ПЕДАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

ВОДА ЈЕ
ДРАГОЦЕНА
BK
Крагујевац
ТРОШИТЕ ЈЕ
РАЦИОНАЛНО

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž
mir u kući
RefilM
Kraljiceva 51, www.refilm.com
tel. (034) 33 77 98 (014) 34 03 03 (061) 287 64 60

GLOBAL
КОЛОНИЈА

Карикатура: Горан Миленковић

АНКЕТА ДА ЛИ ПОДРЖАВАТЕ ШТРАЈК ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА?

М. Ићајловић

Ана Стевановић,
менаџер:
- Апсолутно,
иритирана сам
изјавом
председника
Владе да
„просветари руше
државу“.

Никола Илић,
машински
техничар:
- Ево нас у
Европској унији,
а интелектуацији
да примају
социјалну помоћ.

**Слободан
Милутиновић,**
металостругар:
- Не, не
подржавам их,
колико раде
много примају.

Иван Курић,
металостругар:
- Подржавам све
напоре да се рад
наплати, али
треба одвојити
рад од нерада.

Горан Милишић,
туристички
техничар:
- Да, не видим
разлога да на
њима држава
штеди, а купује
сателите.

Милан Николић,
ученик:
- Требало би сви
да ставимо прст
на чело.

**Весна
Марашевић,**
медицинска
сестра:
- Тешко је радити
са децом,
поготову са
платом за
преживљавање.

**Радојица
Радовановић,**
портир:
- Доста беде, све
је много
поскупело, свима
нама су потребне
веће зараде.

**Михаило
Милутиновић,**
службеник:
- Сваки коментар
је сувишан.

ДРУГА СТРАНА

Покажање

Пише Драган Рајчић

У храм Светог Радивоја одлучним кораком ступио је господин у скромном оделу, свеже избријан и намирисан.

- Свети оче, ја сам дошао да се исповедим. Погрешио сам много и желим да се због тога искрено покажем.

Свештеник Пантелија одмах је препознао уваженог господина. Пред њим је стајао Министар кога је до сада виђао само на телевизiji. Обрадован том посетом, одмах га је охрабрио да пред њим отвори своју душу.

- Само напред, храбри човече. Одавде су пре тебе многи отишли растерћени велике тегобе. Бог је ту да свакоме помогне ко се искрено покаже.

- Да, знам то - казао је Министар бојажљивим гласом. - Ја сам годинама у политици, променио сам много влада и, право да вам кажем, можда је требало да овде колективно сви дођемо. Али, моје колеге много раде, трче са телевизије на телевизију и тамо обећавају народу мед и млеко. На цркву и Господа Бога немамо кад да мислим, сем кад нам је потребна и ваша морална подршка.

Потом је Министар прешао на ствар, објашњавајући зашто је дошао.

- Много сам погрешио и сад због тога не могу мирно да спавам... Ево шта сам урадио. У предизборној кампањи обећао сам грађанима да ће за неке папире које сам им поделио добити велике паре кад ми дођемо на власт. А народ ко народ, на то се примио као да сам раније испунио све што сам му обећао...

Свештеник Пантелија се, чешкајући браду, и сам присетио о чему се ту ради.

- Знам, знам шта те мучи. Обећао си им велике паре, а да си им двадесет пута мање... Али, не секирај се. Ниси први који је то урадио. Ти си само први који је дошао овде на покажање. То заслужује сваку похвалу. Зато не брини, Бог је милостив и сигурно ће ти дати опрост за тај грех.

- Е, хвала Господу, одахнуо је за тренутак Министар, а онда се у његовим покретима и гласу поново осетила извесна нелагода и нервоза.

- Јеси ли хтео још нешто? - упитао га је свештеник коме то није промакло.

Министар се тада значајно накашља, поправљајући левом руком кратвам. У десној је држал мобилни телефон који му је управо зазвонио. Звала га је жена да га пита у ком делу света ће ове године на летовање.

- Сад си ме нашла - промрмљао је кроз зубе, искључивши претходно телефон. Потом се поново обратио свештенику Пантелији.

- Хтео сам да од Свештенија унапред узмем, ако је могуће, и један опрост за грех који ћу тек починити!

Пантелија није ни покушао да прикрије своју збуњеност: - Видећи са Господом да ли је то могуће... Али, шта си сад наумио, за име Бога?!

Министар је потпуно отворио своју душу.

- Опет ће бити неки избори. Ако не ове године, идуће сигурно, а ја сам већ научио да у свакој влади имам своју фоторељу. Ту се сналазим као риба у води јер ми све иде од руке. Ево, сад ме баш звала жена да пита где ћемо да летовање... Е, ствар је у овоме, ја сад планирам да народу обећам дупло више него прошли пут, а да му после дам дупло више него што сам му сад дао.

Свештеник Пантелија није могао да дође себи: - Али, управо си се покајао због преваре коју си већ направио. Зар да на своју душу натовариш нови терет?

Министар је увидео да је настao неспоразум: - Ама, Свети оче, ја се сад нисам покајао што сам преварио толики народ него управо зато што ми нисам обећао дупло више. Да сам тако урадио сакупио бих много више гласова и вероватно да данас не бих био само министар него председник Владе. И вероватно не бих морао ни да долазим на ово покажање да се теби исповедам!

ДЕЦА НА МЕТИ КРИЗЕ

Свако треће дете у Крагујевцу живи у сиромаштву. У питању је нешто више од 10.000 девојчица и дечака. За многе од њих се и не зна да у школу долазе празног stomaka, а да их ни код куће не чека пун тањир

Пише Марија Обреновић

Нова директорка једне крагујевачке школе, неколико дана поступању на дужност, у ходнику је срела ћака који је по децембарском снегу дошао у платненим патикама.

- Црни сине, да ли те мајка видела како си дошао у школу, прекорила га је.

- Мајка лежи на гробљу, а ово су ми једине патике које имам, одговорио је дечак.

По који овакав дечак или девојчица може се видети у свакој крагујевачкој школи. Статистика, упротив обичној практици да прикрива податке, каже и да их је много више. Свако треће дете у Крагујевцу живи у сиромаштву. У питању је нешто више од 10.000 деце. За многе од њих се и не зна да у школу долазе празног stomaka.

■ И бебе „на казану”

У другој градској школи подела ужина изазвала је јесенас праву малу револуцију. Већини ћака родитељи су плаћали ужину. За стотинак најсиромашнијих оброк је допреман из Црвеног крста. Деца која су имала право на бесплатну ужину за време одмора одлазила су у школску кухињу, док је остали малишанима ужина дељена у ученицима.

- Свом детету плаћам ужину, тако да оваквим понашањем школе нисам био лично погођен, али ми је као човеку засметало такво одвајање деце, па сам и покренуо иницијативу да се деци заједно сервира ужина. Није ми јасно да се тога нико радије није сетио. Нема смисла да се деца жигошу на такав начин, ма колико намера била добра, каже родитељ девојчице која иде у ову школу.

Црвени крст пет дана недељно припрема бесплатне ужине за 3.000 крагујевачких школараца из социјално угрожених породица. Овај програм финансира се из градског буџета. Корисника би, према проценама директора крагујевачких школа, било и више, али се поједини родитељи просто стиде да пријаве своју децу за овај програм.

Подаци Градске управе за социјалну политику и друштвену бригу о деци говоре да пет одсто крагујевачких малишана живи у екстремном сиромаштву, а још толико се налази на самој граници. У питању су деца из породица чији приходи по члану домаћинства износе испод 6.500 динара.

- Око 4.000 најугроженијих породица у граду остварује право на социјалну помоћ. У овим породицама је 1.491 дете. Број оних који се пријављују за социјалну помоћ непрестано се повећава. Поред тога, 7.000 деце добија дечији дода-

ДЕЦА СУ У ЦЕЛОМ СВЕТУ НАЈУГРОЖЕНИЈА СИРОМАШТВОМ

так. На жалост, још 20 одсто од 38.000 млађих од 18 година не-престано су у ризику да „падну“ испод ове границе, пошто приходи породице једва да премашују лимит од 6.500 динара по члану домаћинства, што се, према критеријумима Светске здравствене организације, сматра границом сиромаштва, какве Славица Савељић, члан Градског већа за социјалну политику.

Да би се добила права слика са наведеним бројкама треба сабрати и то да 296 малишана у граду хране народна кухиња. Међу њима су 23 бебе и 177 девојчица и дечака млађих од седам година. Већини њих ово је једини оброк. А многима, како сазнајемо у Црвеном крсту, следује заправо тек по нека кашика.

- У Народној кухињи шест дана недељно припрема се по 600 оброка за 276 породица. Њих 122 су са троје или више деце. Има породица у којима је по десетак чланова, а оброке добијају тек за половину. На жалост, ово је био једини начин да се круг корисника из различитих породица прошири, објашњава Марица Патрногић, пи-ар Црвеног крста.

На све ово треба додати и чињеницу да стотинак деце још увек живи у колективним центрима.

ЛИДИЈА ЂОКИЋ, ДИРЕКТОРКА
ОШ „ЖИВАДИНКА ДИВАЦ“

Црна статистика, која се из месеца у месец само погоршава, на први поглед се, међутим, не види. Сиромаштво се схвата као породична срамота па, по речима Лидије Ђокић, директорке Основне школе „Живадинка Дивац“ у Станову, треба бити заиста добар психолог да би се међу децом у школи распознала она која не живе лагодно. На први поглед уочљиви су само екстреми.

■ Мобилни уместо ручка

- И они сиромашији труде се да испрате имућније, па од родитеља траже скупу гардеробу, обућу и мобилне телефоне. Како родитељи успевају то да им приуште и чега се све одричу то је друго питање. Само онима екстремно сиромаши виљиви су на први поглед.

Ипак, у свакој школи постоји база података за ученике из које се показатељи социјалног-економског статуса јасно могу видети. Ова база садржи податке о броју чланова домаћинства, броју издржаваних лица, радном и образовном статусу родитеља, информације где су родитељи запослени и слично. Ти подаци су тајни, користе се искључиво за потребе школе, али руководству и наставницима пружају јасну слику о томе из какве средине деца долазе и у каквим матери-

јалним условима живе, објашњава Лидија Ђокић.

Највише података имају они који су са децом највише у контакту - учитељи и разредне старешине. Од њих, по речима наше саговорнице, најчешће потиче иницијатива да се детету помогне материјално или кроз неке друге видове помоћи.

- Новац који добијамо од Црвеног крста користи се за помоћ социјално угроженим ученицима. За ову сврху издвајамо и део новца од ћачког динара, за финансирање екскурзија за сиромашне ћаке или куповину гардеробе, на пример. На новој школи организујемо различите акције. Не ретко и учитељи и наставници сами купе школски прибор или комад гардеробе за свог ћака.

Тим за подршку који постоји у свакој, па и у нашој школи, посебно се брине о напредовању ове деце, асистенти у настави за њих организују додатне часове уколико је то потребно, каже Лидија Ђокић.

■ Помоћи никад доста

Подугачак је списак програма намењених малишанима који живе у сиромаштву, а које спроводе Градска управа за социјалну политику и друштвену бригу о деци и Црвени крст, појединачно или у сарадњи. Народне кухиње и програм

МАРИЦА ПАТРНОГИЋ
ИЗ ЦРВЕНОГ КРСТА

СЛАВИЦА САВЕЉИЋ,
ЧЛАН ГРАДСКОГ ВЕЋА

бесплатних ужина финансирају се из буџета, а спроводи их Црвени крст. Скупштина града стипендира са по 50.000 динара годишње и децу из социјално угрожених категорија која су одлични ћаци.

Школарци сваке године путују средином јула у Чешку, а два пута годишње месец дана могу да бораве у Грчкој. Сваке године могу да рачунају и на пакетић Црвеног крста, акција у којима се деле пакети намирница или хигијенских средстава.

Из градског буџета ове године биће издвојено и 35 милиона динара за јавне радове на којима ће бити ангажовано око 400 радно способних лица, па ће њихове породице, поред социјалне помоћи, добијати и још десетак хиљада динара.

Ипак, колико год се попис чинио дугачким, то изгледа није довољно.

- Током прошле године још 157 лица обратило се Црвеном крсту тражећи да уђу у програм Народне кухиње. На жалост, немамо могућности да им изађемо у сусрет. Тешко је изброяти оне који су дошли молећи да им дамо било шта, храну, комад гардеробе, каже Марица Патрногић.

Број сиромашних се, према подацима Министарства за рад и социјалну политику, у години кризе повећао за око 20 одсто. Око 650.000 људи у Србији је испод или на граници сиромаштва, готово 600.000 нема посао, што је за 140.000 више него на почетку кризе. У прошлој години било је 100.000 више оних који живе испод линије сиромаштва него у 2009, чак и међу високообразованима има 1,7 одсто сиромашних.

У тројглу између Црвеног крста, Градске управе за социјалну политику и Центра за социјални рад налазе се многи. Деца до 14 година су у категорији најугроженијих сиромаштвом, каже статистичка. Ипак, већина родитеља спремна је да се одрекне свега како би деци приуштили што више. Зато се ова статистичка не види на улици.

НАПУШТАЊЕ ПРОЈЕКТА „КОРМАН ПОЉЕ“

Грошница - изнуђено решење

Пише Милош Пантић

Ускубом државе и мештана Маршића око власништва земљишта у Корман пољу постојала је реална опасност да главни губитник буде град Крагујевац. Након неколико дана испитивања земљишта у овом комплексу под заштитом кордона полиције, представници „Фијата“ изјаснили су се да не желе да доводе своје главне добављаче на парцеле око којих постоји проблем. Требало је број ноћи алтернативно решење и оно је договором министара економије и одбране пронађено надомак „Заставине“ ограде, такорећи „преко плота“, у касарни „Грошница“.

По речима Небојша Здравковића, заменика градоначелника Крагујевца, постојала је реална опасност да кооперанти „Фијата“ оду у неку други град и тамо изграде фабрике. Чим су се појавиле вести о доласку полиције у Корман, општине Баточина и Свилајнац послале су

Када је запретила опасност да Крагујевац изгуби фабрике добављача „Фијата“ пронађено је решење у касарни „Грошница“. Показало се да ова локација има бројне предности, али да остају многа отворена питања око саобраћајних веза и даље судбине „Јужне обилазнице“, посебно изградња тунела кроз Метино брдо, после одустајања од Корман поља

Министарству економије понуде да се погони добављача изграде на њиховом земљишту, а понудиле су се и неки други градови. Да је до овога дошло, било би то равно катастрофи за Крагујевац, јер је број радних места код коопераната три до четири пута већи него код главног производиоца. Ако „ФАС“ треба да упосли 2.433 радника, то значи да код коопераната треба да ради око 7.000 запослених.

Када је објављено да је договором министра Динкића и Шутановца ова дилема разрешена и да држава дефинитивно одустаје од градње индустријске зоне „Корман поље“, показује се да локација „Грошница“ има бројне позитивне стране, али оставља и многа отворена питања, јер је ипак реч о изнуђеном, а не о дугу припреманом решењу.

■ Јефтиније решење

Алтернативна варијанта била је војно складиште у Дивостију, које је у неким фазама спомињано као могућа локација, али је она отпала јер је превише скупа. Да би се до Дивостија довела потребна инфраструктура, рачунајући и изградњу „Северне обилазнице“, било је потребно улагање од 65 милиона евра. Да је реализован пројекат „Корман поље“ у изградњу инфраструктуре било је планирано улагање милијарду динара, а Грошница ће знатно појефтинити потребна улагања. Комплекс некадашње касарне, а садашњег војног складишта, има површину од 27,9 хектара и до њега су доведени готово сви потребни приклучци.

Постоји изграђена водоводна и канализациона мрежа, као и топловод из „Енергетике“, којим се садашњи војни објекти греју. Такође је изграђена и трафо станица, која ће

КАСАРНА У ГРОШНИЦИ СА МАГАЦИНIMA КОЈИ ЋЕ БИТИ ИЗМЕШТЕНИ

бити премештена, коначну реч даће Ди-рекција за урбанизам и изградњу на основу захтева инвеститора и постојеће планске до-кументације.

По речима Небојша Здравковића, постоји саобраћајница која у овом тренутку спаја две локације. Она се одваја од пута који обилази круг „ФАС“-а и иде ка насељу Ердеч.

Тај пут иде преко моста изнад Грошничке реке и долази све до круга касарне, а његова ширина је шест метара. Пут се тренутно користи за саобраћај и највероватније ће морати да се пришири на осам метара.

■ Преко пруге, или преко Корићана

План о коме се у овом тренутку размишља је да камиони који ће буџаће фабрике коопераната снабде-вати сировинама долазе преко пружног прелаза код Железничке станице Грошница, а да се готови производи до „ФАС“-а довозе поме-нутом постојећом улицом, чиме би се обезбедио кружни ток транспор-

МОСТ ПРЕКО ГРОШНИЧКЕ РЕКЕ И САДАШЊИ ПУТ ДО КАСАРНЕ

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

Већ предвиђена за индустријску зону

Према важећем Просторном плану града Крагујевца и Генералном урбанистичком плану, простор касарне Грошница већ је раније предвиђен за формирање нове индустријске зоне. Детаљни план је предвидео изградњу саобраћајнице око целе ове локације која обухвата скоро 28 хектара. Занимљиво је да са друге стране планиране трасе Јужне обилазнице, гледајући од простора касарне према Лепеници, постоји комплекс од око седам хектара који припада граду и неизграђен је, та-ко да се и он може искористити за индустријске погоне. Од Железничке станице Грошница до круга Фабрике аутомобила, садашњег „ФАС“-а, својевремено је изграђен железнички колосек, који сада није у употреби и запуштен је, али би по потреби могао да се обнови.

Лоша околност је што водоводна линија која води до локација касарне Грошница долази са Грошничког језера, које даје најквалитетнију пи-јају воду, па ће она бити искоришћена за потребе индустрије.

за потребе нових фабрика сигурно морати да појача капацитет. До овог комплекса мораће да се доведе га-сна мрежа, која треба да напаја и погоне „ФАС“. На овом комплексу изградиће се пет или шест нових фабрика главних добављача „Фијата“, укупне површине 150.000 ква-дратних метара, а постојећи војни објекти површине око 30.000 ква-драта биће порушени.

Посебна повољност биваје да је она веома близу фа-брчком кругу „ФАС“-а, удаљена је од њега тачно 358 метара. О томе како ће локација бити саобраћајно повезана са матичном фабриком, односно како ће та мала раздаљина

Преко Националне службе за запошљавање током ове године посао ће добити више од хиљаду Крагујевчана, а за реализацију шест програма у 2011. години град ће добити око 350 милиона динара. Јавни позив за учешће у овим про-грамима објављен је 19. јануара, а новина је да ће бити издвојено више новца за запошљавање особа са инвалидитетом.

Треба подсетити да је 2010. године преко ових програма радно ангажовано 700 људи, а за ту намену потрошено је 134 милиона динара.

■ Субвенције за послодавце и незапослене

На конкурс за учешће у финан-сирању програма обуке могу се пријавити послодавци из приват-ног сектора. Обуке се организују у складу са њиховим потребама, уко-лико на евиденцији НСЗ нема осо-ба са одговорајућим занимањем, или пак не поседују знања и вешти-не неопходне за рад на одређеним пословима. Обука траје до шест месеци, у зависности од сложено-сти послова. За извођење обуке НСЗ обезбеђује до 90 хиљада динара, а по завршетку обуке плаћа по-резе и доприносе запосленом наредних шест месеци.

У програму самозапошљавања нема много разлике у односу на прошлогодишњи. Незапосленима који желе да покрену сопствени би-

ПРОГРАМИ ЗАПОШЉАВАЊА НСЗ

Преко стручне праксе до прве

ФИНАНСИРА СЕ ЗАПОШЉАВАЊЕ 1.100 КРАГУЈЕВЧАНА

зис додељује се 160 хиљада дина-ра, под условом да су на евиденцији НСЗ најмање месец дана.

- За овај програм прошле године је владало велико интересовање, а очекује се да ће тако бити и у 2011. Предвиђено је да 90 незапослених добије подстицајна средства, мада је прошле године било одобрено 79, а ребалансом додато још 30 осо-бо. Очекујемо да ће прерасподе-

лом средстава до краја године де-финисана квота бити премашена, каже директорка Филијале НСЗ у Крагујевцу Љиљана Петровић.

Додела субвенција за програм отварања нових радних места биће одобрена послодавцима који отва-рају до 50 нових радних места. Ви-сина новчаног износа зависи од развијености општине и креће се од 100 до 400 хиљада динара.

Ове године за шест програма запошљавања посредством Националне службе биће радно ангажовано више од 1.100 незапослених у Крагујевцу, а град ће за ову намену добити око 350 милиона динара.

Новина су програми за запошљавање инвалида

Тако, на пример, послодавци у Книћу и Рачи добијају по 300 хи-љада по запосленом, у Баточини и Аранђеловцу по 200 хиљада, док у Крагујевцу, Тополи и Лапову нов-чана дотација износи 100 хиљада динара.

Уколико послодавац у групи на-јнеразвијених општина запосли 11 и више радника добиће дотацију од 400 хиљада динара по радни-ку. Његова обавеза је да запосленог држи најмање две године у радном односу и редовно уплаћује порезе и доприносе. Процењује се да ће о-вим програмом бити радно анга-жовано најмање 200 незапослених.

■ Запошљавање инвалида

Карakteristike програма „Прва шанса“ исте су као и прошле годи-не. Подразумева се три месеца

стручне праксе и две године радног односа, од којих једна са статусом приправника. Зараде приправника финансира НСЗ и износи су сада повољнији него прошле године. За-послени са средњом стручном спремом прима 18 хиљада динара, 20 хиљада са вишом и 22 хиљаде са факултетом. За време тромесечне обуке накнада је иста као прошле године и износи 10 хиљада динара. Кандидати за овај програм треба да су млађи од 30 година, пријављени на евиденцији НСЗ и да нису ради-ли у стручни. Очекује се да ће на о-вјај начин бити запослено око 600 младих кадрова.

Ове године уведен је и нови про-gram под називом „Стручна прак-са“.

- Овај програм је уведен због де-латности за које је законом предви-

та. Мира Ђирић, директорка Дирекције за урбанизам у Крагујевцу, каже да су ове опције уствари привремена решења, јер је локација касарне Грошица у потпуности покривена урбанистичким плановима.

Најзначајније за саобраћајна решења је то што траса Јужне обилазнице пролази управо крај простора касарне, заузимајући део њене површине на ивици комплекса. Када се обилазница буде изградила она ће повезивати ову локацију и матичну фабрику „ФАС“, поред чије ограде такође пролази. Поред Јужне обилазнице, према студији која је урађена, треба да прође и траса измештене железничке пруге кроз Крагујевац, а баш на простору поред касарне Грошица предвиђена је теретна железничка станица за потребе „ФАС“-а и целог града.

По речима директорке Ђирић, у градској управи размишља се и о томе да се камиони који треба да снабдевају кооперанте у новој индустријској зони доводе будућом Јужном обилазницом, од кружног тока који ће бити изграђен у Корићанима, код „Дилетове“ кафане, али о томе може бити речи тек када би имала паре да се одмах започне са градњом тунела, он би могао да буде изграђен тек 2015. године, а рок за завршетак градње пет фабрика главних добављача „Фијата“ је септембар ове године.

Милун Милићевић, начелник одељења за инфраструктуру Дирекције за урбанизам, каже да је пројекат Јужне обилазнице урађен, траса постављена и да ту више не може да буде никаквих промена. По њему, мало је вероватно да се транспорт сировина за будуће фабрике у зони касарне одвија преко пружног прелаза у Грошици, будући да би то захтевало постављање семафора на овој раскрсници, као и изузетно споро кретање камиона преко пруге. Он сматра да је у овој фази, док се Јужна обилазница не изгради, логично да се и долазни ток саобраћаја одвија преко петље „Звезда“.

- Саобраћајница која повезује „ФАС“ и простор касарне је привремено решење и она је већим делом асвалтирана. Када се буде ширила, биће потребна и реконструкција и проширење моста преко

КОНАЧНУ РЕЧ ДАДЕ
ДИРЕКЦИЈА ЗА УРБАНИЗАМ
МИРА ЂИРИЋ И
МИЛУН МИЛИЋЕВИЋ

вотне средине. Запослени се ангажују на шест месеци, а зараде су нешто већи него прошле године. За први и други степен стручне спреме месечна накнада износи 17,6 хиљада динара, за трећи и четврти 18 хиљада, за пети и шести 20 и за седми степен стручне спреме 22 хиљаде динара.

Извођач радова добија и хиљаду и по динара по раднику за трошкове превоза, а исплаћује му се и на кнада од хиљаду и по до три и по хиљаде динара по запосленом на име трошкова за извођење радова. Очекује се да ће у јавним радовима бити ангажовано око 150 радника.

Најављено је да ће ускоро по први пут бити расписан и јавни позив за три програма за особе са инвалидитетом. За ову намену на нивоу Србије издвојено је 800 милиона динара, а биће финансиране зараде за обављање стручне практике, овршење новог радног места, а надокнаду ће добити и особе које раде са инвалидним лицима као персонални асистенти.

Г. БОЖИЋ

шанса

ђено обављање праксе у струци како би се добио стални посао. То је случај у области медицинске струке, ветерине, просвете, правнике у судовима и слично. Предвиђено је да пракса траје најдуже до 12 месеци, а новчана помоћ за оне који обављају праксу износи 14 хиљада за високу спрему, 12 хиљада за вишу и 10 хиљада за средњу спрему. Такође, НСЗ сноси трошкове полагања стручног испита у висини једномесечне новчане помоћи, објашњава Јиљана Петровић.

У овом програму могу учествовати млади до 30 година старости који немају радно искуство и нису обавили стручну праксу.

И ове сезоне расписан је конкурс за јавне радове који се могу спроводити у социјалним и културним делатностима, одржавању и обнављању јавне инфраструктуре и жи-

рошничке реке, каже Милићевић.

Одустајање од пројекта „Корман поље“ довело је у питање и решење по којем би се на Јужној обилазници градио тунел кроз Метино брдо, који је већ испројектован у дужини од километар и по, по чему треба да буде најдужи друмски тунел у Србији, а за градњу треба извојити 23 miliona евра. По објашњењу заменика градоначелника Здравковића, у градској управи се разматра да ли је сада тунел неопходан, пошто је главни разлог за његову изградњу био план да се камиони са компонентама из Корман поља том трасом довоље до „ФАС“-а. Но, и када би имало паре да се одмах започне са градњом тунела, он би могао да буде изграђен тек 2015. године, а рок за завршетак градње пет фабрика главних добављача „Фијата“ је септембар ове године.

- Ови инвеститори треба да започну изградњу хала чим Војска Србије напусти простор садашње касарне и исели складишта, а то најкасније треба да буде до почетка априла. Своје фабрике морају да изграде до септембра ове године, јер „ФАС“ пробну производњу нових модела мора да почне у децембру, а дотле и они треба да крену са својом пробном производњом, каже Здравковић.

Оно што је у овом тренутку известно, по речима заменика градоначелника, јесте да је држава трајно одустала од пројекта Корман поље, што значи да се сви планови о изградњи инфраструктурних водова и саобраћајница до ове локације стопирају. Он додаје да „Фијат“ не же-

ли да доведе на Кораман поље ни кооперанте који у другој фази буду дошли у Крагујевац. За те фабрике град ће понудити комплекс од 10 хектара који је у власништву града у Цветојевцу, а по потреби тражиће се и нове локације. На питање каква ће бити даља судбина комплекса у Корман пољу, за који постоји детаљни план по коме је назнан градњи индустријских погона, Здравковић одговара да мештани Маршића и држава треба спор да решавају на суду.

КАДРОВАЊЕ У „ЗАСТАВА ХОРТИКУЛТУРИ АГРО“

По бабиној и дединој линији

ЗАПОШЉАВАЈУ
РАДНИКЕ ЧИЈЕ СТРУКЕ
НЕМАЈУ ВЕЗЕ СА
ЊИХОВОМ ДЕЛАНОШЋУ:
УПРАВНА ЗГРАДА
„ХОРТИКУЛТУРЕ“

Пише Милутин Ђевић

Предузеће „Застава хортикултура“ бави се производњом и прометом цвећа, украсног, лековитог и зачинског биља, садног материјала, пољoprivrednih производа, а регистровано је и за пружање услуга. Тренутно запошљава шездесетак људи, а када је основано 1994. године у њему је радило 80 радника. У међувремену, 2008. године 19 радника определило се за социјални програм и да уз отпремнине напусти радно место.

Фирма има и продавници саксиског и резаног цвећа која је налази недалеко од старе Управне зграде код „Сата“. О „Хортикултури“ се последњих месеци све чешће прича као о меки за запошљавање кћерки, синова, пашенога, комшија... „Заставиних“ директора и синдикалних лидера, али и бивших кадрова гиганта који су се отиснули у политичке воде. Тако је ухлебљење у овој фирмама, у продавници цвећа, нашла и супруга председника „Заставиног“ синдиката „Независност“ Ненада Матића.

Један од заменика генералног директора Групе „Застава возила“ Слава Ђурђевић, чија је супруга својевремено била на челу Самосталног синдиката Фабрике аутомобила, своју кћерку такође је запослио у „Застава хортикултури“. Да је намера пословодства ове фирме, која се бави производњом цвећа и пољoprivrednih производа, да уплови у туристичке воде и почне да се бави овом уносном привредном граном запослени су сазнали тек када је у фирмама дошла девојка са дипломом туристичког техничара.

■ Уговор са „ФАС“-ом

Запослени у „Хортикултури“ о новој колегиници имају само речи хвале, али онако као успут помену да је вероватно посао добила зато што јој је отац бивши раднички трибуни и лидер „Радничког отпора“ Радиша Павловић. И ту се списак оних који су посао добили, најблаже речено, на препоруку утицајних не завршава. Као привредници заједно са извођачем пракса, овима је жена која је завршила Правни факултет и која има између 40 и 45 година. Посао је најачи и за једног техничара друмског саобраћаја.

У фирмама која је после декомпоновања „Заставе“ постала огранак Групе „Застава возила“ последњих месеци неколико људи добило радне књижице по директорској, али и синдикалној линији

Можда овакво кадровање у „Хортикултури“ не би изазивало позорност да ову фирмама не чекају велики послови. „Застава хортикултура“ потписала је уговор са компанијом „Фијат“ аутомобили Србија“ о одржавању преко 30 хектара земљишта. Уговор предвиђа одржавање живе ограде и цвећњака, прање саобраћајница, транспорт отпада, чишћење и унутрашње одржавање просторија, саксиског цвећа и зеленила.

На тим пословима ангажовано је тридесетак радника. Поред одржавања круга „ФАС“-а „Хортикултура“ је одржавање јавних и зелених површина уговорила и са „Енергетиком“, Медицином рада, Универзитетом и неколико бензинских пумпи.

Иначе, предузеће је пре доласка „Фијата“ располагало са 21 хектаром земљишта, стаклеником и расадником. Држава је „Фијату“ уступила локацију у непосредној близини Ердеча, површине око 10 хектара, на којој су се налазили стакленик и расадник, тако да тренутно нема услова за производњу. У овој фирмама се надају да ће Министарство економије и држава одобрити паре за изградњу стакленика на преосталих 10,5 хектара у близини „Застава енергетике“. Према процени консултантске куће „Цитадел“ за изградњу стакленика потребно је 128.000 евра.

„Застава хортикултура агро“ је, као и друга предузећа Групе „Застава возила“, у реструктуирању и пред поступком приватизације. Њена вредност процењена је на 1,78 милиона евра, али у овом предузећу не очекују да ће се ускоро наћи на тендери.

■ Од самосталности до огранка

Иначе, предузеће „Застава хортикултура“ сада послује као огранак Групе „Застава возила“. У време декомпоновања некадашње „Заставе“ ова фирмама је, према идеји консултантске куће „Цитадел“,

која је била задужена за приватизацију предузећа из овог сисимета, требало да послује као самостално предузеће. Од те идеје се одустало, јер је пословодство „Заставе“, уз сагласност тадашњег Министарства привреде и приватизације, закључило да фирмама не би могла самостално да опстане на тржишту и пронађе стратешког партнера. Град Крагујевац био је 2006. године заинтересован за „Хортикултуру“. Градоначелник Верољуб Стевановић рекао је у новембру те године да је град заинтересован да купи фирмама „Застава хортикултура“ и да се ради о земљишту на две локације – од 11, односно девет хектара. Идеја да фирмама припадне граду, међутим, никада није реализована.

У децембру 2009. године компанија имовина Фабрике аутомобила, „Застава хортикултуре“ и „Заставе РД“ укњижена је на државу Србију. Имовина ова три предузећа представљају оснивачки улог државе од 50 милиона евра у компанији „ФАС“.

Да ли ће и када „Застава хортикултура агро“ наћи стратешког партнера и бити приватизована тешко је рећи. Од декомпоновања некадашње „Заставе“ рећеје су се многе идеје када је статус ове фирмама у питању, али ни једна од њих није реализована. Ипак, јасно је да је фирмама била за потенцијалне инвеститоре атрактивнија са два хектара земљишта, привлачењија са стаклеником, него без њега.

Фирма ће вероватно доласком стратешког партнера бити суочена и са захтевом да се смањи број запослених. И неке садашње процене у Групи „Застава возила“ показују да „Хортикултура“ има више запослених него што јој је потребно. А, како и не би имала када су се неки запошљавали по бабиној, а неки по дединој линији.

megabelt
Kneza Mihaila 106, Kragujevac

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Barova, Good Year, Sava, Unibelt...)

Klasikno klinasto remenje, nazubljenje, polu-v P/V remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, variatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremalni...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)

Ulica, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

СТВАРНО СТАЊЕ ДУХА И КАКО ГА ВЛАСТ ПРИКАЗУЈЕ

Ко је реалан није оптимиста

Празан и пун stomak не размишљају исто о овом свету. Владиним чиновницима лако је да пропагирају оптимизам и траже од људи да буду оптимисти, јер њима ништа под милим богом не фали. Није хумано од обичног човека очекивати да с ведрије стране гледа на свет, ако живи на граници сиромаштва или испод ње, каже професор Љубиша Рајић

Пише Слободан Цупарић

Hеки су не тако давно министру Расиму Јајићу замерили да шире дефетизам и да тако како продубљује кризу, а он је у више наврата само упозоравао да су грађани Србије у великому очају и страху, да је тензија у друштву таква да може да пукне сваког тренутка. Очигледно се није могла скрити поражавајућа слика живота у Србији у којој најмање 700.000 људи живи испод границе сиромаштва, две трећине становништва не може да живи од сопствених пријема, више од 700.000 их је незапослено, а јавни дуг прети да одведе државу у банкрот. Нажалост, они који доносе одлуке не желе ни да виде ни да чују овакве и сличне вапаје. Из стратегије главне владајуће странке шире се оптимизам и „позитивна енергија”, а нико не хаје на упозорења да се прекине с игнорисањем тешке ситуације и ширењем илусија.

У таквом политичком и социјалном контексту пессимизам је званично проглашен непожељним, а пессимисти могу бити изложени чак и некој врсти репресије. Да ли је и то могуће?

- Не верујем да ће баш да се примени репресија у неком озбиљном смислу, али је евидентно да постоји неки више смешан него опасан притисак да људи буду оптимисти, каже за „Крагујевачке“ социјални психолог Бора Кузмановић. – Политичари су исправно схватали да је оптимизам важан за једно друштво, али је смешино то што мисле да се он може постићи тако што ће се вршити агитација, пропаганда и притисак на људе да буду оптимисти. За највећи број људи оптимизам произилази из реалне ситуације, дакле ако осећају да имају перспективу, да ће ствари бити боље...

Кузмановић даље напомиње да би било смешно, да није на неки начин драматично за нас, да неко приступи свим тим стварима на погрешан начин. Не само да неће бити доволно оптимизма, већ ће се на почетку ове године озбиљно ширити пессимизам – заснован на реалним елементима стварности. Да ли је држава својим поступцима, као да је ђаво ушао у њу, решила да шири пессимизам, а да прича о оптимизму? Наиме, све цене важне

Илустрација ГОРАН МИЛЕНКОВИЋ

заживот грађана сада су скочиле, каже Кузмановић.

Љубиша Рајић, професор Универзитета у Београду, примећује да су пессимисти, односно они који указују на реално стање ствари, непожељни мање-више свугде. И влада и опозиција више воле да се баве периферним стварима, а народ је пессимистичан зато што лоше живи и не назире никакав бойкотак ни у годинама које долазе.

На истој таласној дужини је и Данијел Цвјетићанин, професор Универзитета „Сингидунум“. Он, наиме, потенцира да су они, који

своје и њихове проблеме. Како веровати власти која је исувише често стварала, а не и решавала проблеме грађана?

- Грађани не живе од оптимизма већ од плате, а незапосленост расте и реалне зараде падају, одговара Љубиша Рајић. - Дакле, нема никакве приче о оптимизму док она не буде поткрепљена бОљим животом, а њега грађани не виде ни у овом тренутку, ни у ближој будућности. Влада много обећава, мало остварује - и у ономе што остварује прави огромне грешке.

Данијел Цвјетићанин подсећа на прошлу изборну трку у коју је данашњи председник Републике ушао с паролом: „Живот не може да чека“. Или, „узми све што ти живот пружа“ - у преводу на свакодневни језик.

- Заиста су хедонизам и потрошња основа садашње економске филозофије, каже Цвјетићанин. - Задужи се, продај, потроши, потроши па се онда задужи или продај нешто - онемогући будуће генерације да живе лагодно. Страхи или протрахи оно што су прошле генерације створиле... То су начела економије деструкције, која врло добро одговарају европатлансним менторима.

Бора Кузмановић се позива на недавно истраживање јавног мњења у којем је и сам учествовао, а које на видело износи чињеницу да у Србији влада све веће неповерење у и институције система и у руководства.

- Резигнација и пессимизам су реална последица свих неповољних токова који се јављају у држави. Много је оних који су гласали за Демократску странку као стожерну у владајућој коалицији, а сада то, кажу, више неће чинити. Дакле, људи свакодневно губе поверење у власт.

Јелена Влајковић поручује да не треба да верујемо овој власт – већ себи. Јер, власт је једна сада, потом ће доћи нека друга... То не може да нам улије оптимизам. Оно што мо-

же да нам улије оптимизам то је да верујемо у сопствене снаге – без обзира ко је на власти.

■ „Где ће им душа“

Није ли некоректно и безосећајно поручивати људима загледаним у празан новчаник и испразан телевизор да треба да буду оптимисти? Да ли је грех што на свет гледају без ружичастих наочара?

- Празан и пун stomak не размишљају исто о овом свету, тврди Љубиша Рајић. - Влади и њеним чиновницима лако је да пропагирају оптимизам и траже од људи да буду оптимистични јер њима ништа под милим богом не фали. Није хумано од обичног човека очекивати да с ведрије стране гледа на живот када стотине хиљада грађана твори на граници сиромаштва или испод ње,

Данијел Цвјетићанин процењује да је препоручивање оптимизма мач са две оштрице за нашу власт. Конкретније, убеђен је да ће истински оптимисти разумети да нема другог начина да било коју оптимистичку идеју реализују – до онога да се ослободе једне овакве власти.

- Јуди се понекад, онако народски, питају „деје им душа“, наводи Бора Кузмановић. - Значи, управо на тај начин исказују не само критику, већ и ојаћеност над том чињеницом да они који воде земљу не осећају проблеме народа.

Трезвенији стручњаци, лишени политикантства, озбиљно су, не без разлога, забринuti за судбину државе, јер грађани Србије ће и даље живети, што даје повода за пессимизам, у дубоко неправедном друштву у којем огромна већина тек преживљава, а танак слој најбогатијих уживи. Реалисти, не пессимисти, упозоравају да је ова власт глупа и слепа, да не види расплет који ће бити лош не само по њих, већ по све грађане Србије.

Уосталом, искуство нам сведочи о томе да овакав степен сиромаштва често може бити основа за неконтролисану провалу насиља и

ФОРИУМ

„ФИЈАТ“ ЋЕ ВЕРОВАТНО ПРОМЕНИТИ СЛИКУ - ПРОФЕСОР ДР ПЕТАР ВЕСЕЛИНОВИЋ

Поштовани господине министре, обраћамо Вам се на овај начин јер другог избора немамо. Наиме, наши чланови су много пута указивали на ствари које се дешавају на Гружанској језеру и Рибарском подручју Србија-југозапад, као и о људима који су газдованы тим подручјем, али стигло се не даље од почетка. Заправо, изгледа да су妃јоше више сарадника доволно дубоке, па предмети из њих никако да изађу и процесуирају се, наводи Томислав Банић, бивши шеф Рибочуварске службе на Гружанској језеру, у отвореном писму које је ових дана упутио министру Оливеру Дулићу.

- Не бисмо желели да верујемо да сте ви учесник у томе, али ваши сарадници сигурно јесу, и то више њих. Није пристојно помињати имена преко медија, то нам и није жеља, већ да нам одговорите на питања: Знате ли да је Гружанско језеро пред катастрофом у сваком погледу? Шта је са одговорношћу људи који су водили Рибарско подручје Србија – југозапад?

Шта је са одговорношћу људи из вашег министарства који су их стигли?

Шта је са одговорношћу људи који су радили лажну процену рибљег фонда на језеру, пита у писму Банић, а сет питања, уз још нека у којима су наведена имена надлежних из Министарства животне средине и просторног планирања, као и поменутог подручја Србија – југозапад, завршава се без околи-

СОЦИЈАЛНИ ПСИХОЛОГ
БОРА КУЗМАНОВИЋ

ПРОФЕСОР
ЉУБИША РАЈИЋ

нису имали речи похвале за власт и ведру европску будућност кајињи на тај начин што им је, једноставно, онемогућено појављивање у јавности. Ту и тамо повремено могу да се јаве, у малим дозама – у неким дневним новинама.

- Сасвим је сигурно да је у Србији кренула предизборна кампања и да су ово њени први кораци: ширење позитивне енергије и оптимизма за који, нажалост, имамо све мање покрића, тврди Јелена Влајковић, клинички психолог. – С друге стране, мислим да то чак и није толико лоше, без обзира што је вероватно у функцији будућих избора, јер ситуација нам је тешка, па тешка. Ако будемо кукали и развијали лоша осећања и пессимизам, стално ћемо се налазити у стању стреса. Зар није боље да очекујемо да ће бити боље? То не значи да стављамо ружичасте наочаре на очи и да не примећујемо шта се звија. Међутим, човек треба да помисли да је тешких времена увек било, али и да она пролазе. Конкретније, од кукања нема ништа.

■ Задужи се, продај...

Државни званичници недавно су критиковали масовну апатију и пессимизам наводећи да без оптимизма грађана не може бити бољег живота, јер они морају веровати у способност државе да превaziđe и

КЛИНИЧКИ ПСИХОЛОГ
ЈЕЛЕНА ВЛАЈКОВИЋ

ЕКОНОМИСТА ДАНИЈЕЛ
ЦВЈЕТИЋАНИН

ДЕМОГРАФСКА СЛИКА ГРАДА

Крагујевац све мањи

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ
СЕ ДОСЕЛИЛО 2.227,
А ОДСЕЛИЛО 1.655 ЉУДИ

Слободан је један од многих који су протеклих година дошли у Крагујевац у потрази за послом, док је Маријана своју срећу пронашла у Београду. Највећи број оних који дођу или оду из Крагујевца чине млади људи старости између 30 и 40 година и студенти. Сви они велике градове виде као места у којима могу да „живе нормално“. Према подацима Завода за статистику, у Крагујевац се прошле године доселило 2.227, а одселило 1.655 људи. И поред тога, од 1997. године приметна је стагнација броја становника, како на подручју града Крагујевца, тако и у околним насељима.

Према подацима из последњег пописа који је рађен 2002. године, на подручју града живи нешто више од 175.000, док у самом граду има око 146.000 становника. Ово се односи на стално становништво, међутим са становништвом које живи у иностранству овај број је преко 180.000. Треба напоменути да је урачунат број избеглица из Босне и Херцеговине и Хрватске којих је било 2.257, али не и расељени са Косова чији је број у Крагујевцу велики и износи 13.324.

Иако се као главни разлог стагнирања броја становника у Крагујевцу наводи чињеница да више људи умре него што се роди, професор Петар Веселиновић са Економског факултета тврди да то није једини разлог, јер док је Шумадија постала све мања, Београд је нарастао, иако се није могао похвалити позитивним прираштајем

Процењује да је због тога реални број становника већи него што показују званични подаци, али ће предстојећи попис, који је најављен у другој половини ове године, показати право стање.

■ Све је стало

Основни разлози за смањење броја становника леже у чињеници да је због дугогодишњег негативног природног прираштаја и ниске стопе рађања у Србији дошло до убрзаног процеса демографског старења становника. На пад укупног броја становника такође значајно утичу и спољне миграције, односно одлив становништва у друге, мање западноевропске земље. Професор националне економије

на Економском факултету у Крагујевцу Петар Веселиновић каже да се у 90 одсто случајева људи селе „тробухом за крухом“, било у друге градове у Србији или у иностранство.

- Демографску стварност Србије, а самим тим и Крагујевца, треба посматрати у целини коју чине природно и механичко кретање становништва. Морамо да имамо у виду чињеницу да од 1996. године у Крагујевцу константно имамо негативан природни прираштај, што значи да много више људи умре него што се роди. Ту слику делимично поправља чињеница да смо последњих двадесетак година имали прилив интерних миграната, који су због ратних дешавања дошли

са Косова и других република. Међутим, почев од 60-их година прошлог века па до данас, привлив становништва на територију Крагујевца био је искључиво економске природе. Ова чињеница нарочито је била евидентна у периоду највећег успона „Заставе“, између 1970. и 1980. године, када се у Крагујевац доселило више од 20.000 људи, објашњава Веселиновић.

Иако се и даље сваке године у Крагујевац досељавају људи из мањих места, тај број је последњих година десетоструко мањи, а када се томе дода и негативан природни прираштај, није чудо да број становника стагнира, чак делимично и опада. Томе доприноси и чињеница да је добар део Крагујевчана отишао у Београд или Нови Сад, а након укидања виза још више их је отишло у земље Европске уније.

Приликом израчунавања броја становника приоритетан је број његових житеља, али се истовремено узима у обзир и број грађана који кроз такозване дневне миграције гравитирају ка граду, односно путују не дуже од 45 минута до њега како би обављали своје послове.

Анализе су показале да у Крагујевац свакодневно долази из Кнића 23 одсто њиховог становништва, из Баточине 14, а из других околнih општина знатно мање, чак из неких и испод једног процента. То покazuје или да је трајно пресељење завршено, или да у граду нема доволно радних места за оне из околине. Са таквим бројањем Крагујевац је достигао 220.000 становника.

■ Траже се кривци

Док су бројке неумољиве и не остављају простор за полемику, траже се „кривци“ за насталу ситуацију. Сви као разлог наводе економску ситуацију, због чега се рађају све мањи број деце, али професор Веселиновић тврди да то није једини разлог, јер док је Шумадија постала све мања, Београд је постајао све већи, иако се ни овај град није могао похвалити стопом наталијета. Његовом повећају доприноси је огроман привлив становништва, пре свега у потрази за послом или бољом зарадом. Међу 23.000 новодосељених током прошле године у престоницу, Крагујевац је „послао“ 450 својих житеља.

- Мада су званични подаци којима располажемо прилично бајати и заснивају се на попису из 2002. године, мислим да ће Крагујевац е-

РЕДОВАН ПОПИС СТАНОВНИШТВА

Због беспарице померен за крај године

Попис становништва Србије уместо у периоду од 1. до 15. априла ове године биће спроведен од 1. до 15. октобра, док ће попис у пољопривредној делатности уместо од 1. до 15. новембра 2011. бити спроведен од 1. октобра до 15. децембра 2012. Одлагање пописа за шест месеци, последица је недостатка средстава, јер како је речено у Републичком заводу за статистику за овај посао је потребно 32 милиона евра. За попис становништва до сада је обезбеђено десет милиона евра, па је још увек неизвесно да ли ће прецизирани рокови бити испостављани.

кономски бити далеко атрактивнији у наредном периоду. Чини ми се да је он и сада привлачнији него пре две године, пре свега због додаска „Фијата“, тврди професор Веселиновић, напомињући да и поред свега млади људи и даље жеље да оду из Крагујевца. Они знају да немају други живот и да време које прође не могу вратити, а једини начин да зараде пристојну суму новца са истим образовањем и уложеним напором је да оду негде ван земље.

Чињеница да човек који је имао просечну оцену десет на Машинском факултету није могао да проперира у „Застави“, а у „Мерцедесу“ је главни контруктор за мечавче најновијих возила, говори да осим материјалног постоји и онај други, мотивациони фактор који никако не треба занемарити.

У сваком случају, демографска слика не може се поправити преко ноћи, сматра наш саговорник. Смањивање броја породица и њихових чланова траје годинама, а због тенденције старења становништва, пре свега у потрази за послом или бољом зарадом. Међу 23.000 новодосељених током прошле године у престоницу, Крагујевац је „послао“ 450 својих житеља. У супротном, процењује се да ће, уколико се настави са овом тенденцијом природног прираштаја и миграција, 2225. године умрети последњи Србин у Србији.

ОТВОРЕНО ПИСМО МИНИСТРУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Гружанско језеро без рибе

шања - колика је цена за избор на конкурсуз за газдовање риболовним подручјем?

- На сва ова питања ми имамо одговор, тврди Банић, који је у међувремену са места шефа Рибочуварске службе премештен и задужен за мали део тока реке Груже у селу Милавчић, на 39 километара од Крагујевца.

- Велику сам рибу загризао, свестан сам тога, али не могу да ћутим. Одлучио сам да отвореним писмом обавестим министра да се током 2009. године на језеру скоро

Бивши шеф рибочуварске службе Томислав Банић у писму министру Дулићу наводи да се 2009. године на језеру скоро јавно крала риба, да је због тога језеро у опасности да остане без рибљег фонда и пита шта је са пријавама притив рибокрадица

јавно крала риба. Постоје пријаве које смо подносили против одговорних људи, а не против н.н. лица, али оне су и даље у фијокама. Изнећу само један податак. У мају те године, у време мреста сома, за седам дана рибокрадице су подигле три тоне сомовине.

Зашто тврдим да је језеро пред катастрофом? У њему готово да више и нема рибе, делом због рибокраће, а делом због тога што је, сигуран сам у то, у 2010. године цверглан појео сав мрест. Заправо, пре две године овлашћени проценитељ прикрио је чињеницу о постојању ове врсте патуљастог сома који се, између остalog, храни ри-

бљим мрестом, категоричан је Банић.

Према његовим речима, неопходни излов штетног цверглана котша на годишњем нивоу, отприлике, 100.000 евра. Реч је о захтевном послу, тако да је највероватније онима који су тог тренутка газдовали Гружанским језером лакше било да се потруде и прикрију постојање ове врсте рибе.

Ту није крај оптужбама. Оно што је Банића, као једног од представника крагујевачких риболоваца, додатно подстакло да се обрати министру Дулићу је недавно окончани конкурс. Риболовно подручје Србија-југозапад уситњено је на четири дела и средином децембра прошле године додељено на газдовање фирмама из Краљева, Чачка, Крушевца и Јагодине.

- Могуће је да се фирме другачије зову, али именом и презименом то су исти људи којима је због лошег газдовања риболовно подручје

КОЛИКО јЕ ОПУСТОШЕН РИБЉИ ФОНД

пре две године одузето. Јавно предузеће „Србијашуме“ од Министарства за заштиту животне средине добило је привремено управљање. Тек је то скандал, јер се зна да је због финансијских малверзија подручје одузето Краљевчанима, али враћају се на велика врата.

Краљевчани су пријављивали 12.000, а издавали, на пример, 17.000 дозвола. Слично је и широм Србије, у другим риболовним подручјима, а цена једне дозволе је 40 евра, објашњава Банић.

И поред свих оптужби на конкурс је стављена тачка. Министар Дулић је послао одговор учесници

ма конкурса у коме пише да ЈП „Србијашуме“, које је такође учествовало у надметању, није поднео комплетну документацију. Тешко је у то поверовати. Крагујевачке фирме „Апонија“ и „Мередов“ нису прошли на конкурсу иако се, како каже Банић, поуздано зна да је планом предвиђен санитарни излов штетне врсте рибе, порибљавање и још што-шта.

Зато је и поставио директно питање која је цена за избор на конкурсуз. Наиме, Банић додаје да је поред финансијске користи појединачна реч о прихватању страначког финансирања.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

ТОМИСЛАВ БАНИЋ ИЗНЕО ТЕШКЕ ОПТУЖБЕ

НАЈАВА ГРАДСКИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Булевар испод Клиничког центра

Град преговара са Министарством здравља и Клиничким центром о финансирању саобраћајнице булеварског профила која ће омогућити нови улаз у КЦ „Крагујевац”, поред болничке топлане.

Израелски инвеститор гради у Улици краља Милана

Iнвеститор је обично посвећености „Фијату”, јер је овог тренутка касарна „Грошница” приоритет, и неизбежне градње нешто шире трасе саобраћајнице која ће на прави начин повезати фабрику и будућу индустријску зону, у којој ће бити смештени кооперанти, члан Градског већа за инвестиције и развој Небојша Васиљевић јављао је и да се са Министарством здравља и Клиничким центром воде интензивни разговори о финансирању саобраћајнице булеварског профила која ће омогућити нови улаз у КЦ „Крагујевац” поред болничке топлане.

Разлог је предстојећа велика реконструкција ове здравствене установе и дугогодишње „уско грло” града. Обавеза локалне самоправе је, иначе, припрема плана детаљне регулације „Грудно”, јер се на простору иза насеља „Бубањ” планира нова зграда Завода за хитну помоћ и зграда Института за јавно здравље, за који је град определио 27 ари. Пројектовање и изградња су већ у надлежности Министарства здравља, од кога зависи динамика и крајњи рок, а тврди се да су средства издвојена. Остаје да чекамо.

У сваком случају, бар када је реч о улагању у здравство, град не одустаје ни од решења за здравствену станицу број 4 која ће се, иако је таква идеја једног тренутка изазвала негодовање, градити на локацији непосредно уз Диспанзер за жене у Улици Светозара Марковића. Очекивања су да за месец до месец и по дана буде завршен главни пројекат како би се започела градња објекта који ће имати око 1.000 метара квадратних.

План је, како тврди Васиљевић, чати Улицу Слободе и уз Сушички поток водити до сушичког надвожњака и Београдске улице. Крак ће водити до Клиничког центра, а нови улаз ће бити поред топлане. Чињеница је, такође, да Клинички центар овог тренутка нема довољно места за паркирање, појашњава Васиљевић.

Да ли ће се финансирање поделити са Министарством здравља, о томе се још увек разговара, а нова улица кроз новоформирани блок „Грудно” је свакако неопходна и због зграде Хитне помоћи, чије је финансирање град преузео на себе, и објекта Института за јавно здравље, за који је град определио 27 ари. Пројектовање и изградња су већ у надлежности Министарства здравља, од кога зависи динамика и крајњи рок, а тврди се да су средства издвојена. Остаје да чекамо.

У сваком случају, бар када је реч о улагању у здравство, град не одустаје ни од решења за здравствену станицу број 4 која ће се, иако је таква идеја једног тренутка изазвала негодовање, градити на локацији непосредно уз Диспанзер за жене у Улици Светозара Марковића. Очекивања су да за месец до месец и по дана буде завршен главни пројекат како би се започела градња објекта који ће имати око 1.000 метара квадратних.

План је, како тврди Васиљевић,

да нова зграда буде завршена у октобру, најкасније у новембру. У приземљу ће бити смештена Амбуланта 4, а на спрату Школски диспанзер.

Поред ових радова који искључиво зависе од градског и републичког буџета, Васиљевић тврди да нам предстоји и интензивирање улагања иностраних компанија. Град управо преговара са „Електрошумадијом” о измештању трафо станице са локације иза зграде „Дуванпромета”, у складу са важећим планом детаљне регулације, како би се напокон, кроз сарадњу јавног и приватног сектора, кренуло са изградњом јавне гараже у блоку „Бранко Радичевић”.

Ново је и да је један израелски инвеститор добио локацијску дозволу, након лицитација која је обављена пред Нову годину, (по ценама од 35.000 евра за ар земљишта) за изградњу стамбено-пословног објекта од 3.500 квадратних метара уз Улицу краља Милана. Идентичну квадратуру у наставку градиће и домаћи инвеститор који је у претходном периоду закупио део локације, од укупно 22 ара градског грађевинског земљишта.

„Супернова” би, после дужег одлагања, напокон од 1. марта требало да крене у реализацију своје инвестиције у Станову, најпре у зачењење Дивостинског потока, а градња првог шопинг-мола, од два планирала објекта, почне током августа, евентуално септембра ове године.

A. ЈОКИЋЕВИЋ

ПОЈАЧАНО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ГРАДСКЕ ЛОКАЛЕ

Оптимизам на видику

С обзиром да је велики број локала у приватном сектору празан, у Управи за имовину задовољни су интересовањем за закуп градског пословног простора

Градска управа за имовину, за разлику од Стамбеног предузећа и Градске стамбене агенције, не располаже великим бројем станова који су пожељни за закуп. Трошне куће намењене за хитно збрињавање суграђана у незавидном материјалном положају, углавном корисници различитих облика социјалне помоћи, можда и не треба убрајати. И приличан део фонда пословног простора дат је на управљање јавним и јавно-комunalним предузећима. Међутим, довољно локала је остало и под окриљем градске управе, отприлике 50, углавном у центру града.

Начелник Стамбеног одељења градске управе за имовину Дејан Искреновић каже да се и по интересовању закупаца градских локала видело да је претходна година била кризна. Али, у последњем кварталу године стање се поправило на боље.

- С обзиром да је велики број локала у приватном сектору празан, задовољни смо интересовањем. Било је око десет закупа у том тромесецу, и то не само у центру града, где готово никада и немамо празних. Новосаграђени локали, којима располаже Градска стамбена агенција, у Старој радничкој колонији издати су Апотекарској установи, ту су и услужне делатности, једна месара, две пекаре. Закупљени су локали у Саве Ковачевића, Краља Петра првог, у Лоле Рибара. Огласили смо, на основу исказаног интересовања, локал на углу Николе Пашића и Зорана Ђинђића, који је до недавно користило „Зеленило”, као и у Главној простор од око стотину квадратних метара испод „Бахуса”. Биће још оглашавања и како се шта ослободи по истеку уговора, реагујемо, наводи Искреновић.

Град се, није тајна, са великим бројем некадашњих закупаца тужи, са предузетницима, занатлијама, трговцима, али неплаћање ће, изгледа, постати прошлост. Према одлуци Градског већа из маја прошле године мере обезбеђења за закуп локала су депозит и шест кирија унапред.

A. J.

ЛОКАЛИ У ВЛАСНИШТВУ ГРАДА ДОБИЛИ НОВЕ ЗАКУПЦЕ

DISTRIBUTER, UVOZNIK I ZASTUPNIK SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA, SEMENA I GARDEN PROGRAMA „AGROMARKET“ d.o.o. Kragujevac

RASPISUJE KONKURS ZA SLEDEĆE RADNO MESTO:

ADMINISTRATOR TRANSPORTA

Dužnosti:

- Administrativni poslovi transportnog sektora
- Praćenje dokumentacije
- Održavanje transportnih sredstava i briga o njihovoj tehničkoj ispravnosti
- Praćenje zakonskih propisa u oblasti saobraćaja

Uslovi:

- VI stepen saobraćajnog smera
- Izražene organizacione sposobnosti
- Vozačka dozvola B kategorije

Propratno pismo i CV dostaviti na e-mail: kadrovi@agromarket.rs ili na adresu „Agromarket“ d.o.o. Kraljevačkog bataljona 235/2, 34000 Kragujevac sa naznakom - za konkurs

Konkurs je otvoren 7 dana od дана objavljivanja. Biće kontaktirani samo kandidati који уđu u uži izbor

**КРАГУЈЕВЧАНИ И ПРЕДУЗЕЋА ИЗ ГРАДА ДУГУЈУ
60 МИЛИОНА ЕВРА ЗА СТРУЈУ**

Двеста кућа с милионским дугом

Пише Никола Стефановић

Укупна потраживања Електропривреде Србије крајем прошле године износила су 70 милијарди динара или отприлике 700 милиона евра. Од укупног дуга готово десет одсто отпада само на Крагујевац и четири општине које припадају „Електрошумадији”, Баточину, Лапово, Рачу и Кнић. Иако у јавности влада уверење да највише дугују привредна предузећа, бројке кажу другачије. И поред тога што се појединачно највећи износ који дугује индивидуални потрошач не може поредити са било којим дугом неког предузећа, у укупном збиру домаћинства дугују прилично више него предузећа.

- Укупан дуг домаћинства зајучно са 31. децембром прошле године износи три милијарде и 330 милиона, а кад је реч о привреди, укупна дуговања су две милијарде и 790 милиона динара. Ако говоримо само о домаћинствима и дуг

Физичких обрачуна са екипама електродистрибуције на терену све је мање јер се потрошачи све чешће обраћају суду, с обзиром да Закон о облигационим односима иде на руку дугогодишњим неплатишама. Има и богатих дужника, притисака, потезања веза, али и „политичких разлога”

- Структура дужника је веома шаролика и нису у тој групи само социјални случајеви, већ има и добростојећих грађана, чак се усуђујем да кажем и „подебело“ добростојећих, а такође је међу њима и немали број високообразованих људи. Таквом понашању, логика каже, кумују у великој мери и законска регулатива и опште стање у друштву, можда је делом то и резултат опште кризе, мада мислим да се можда народ мало више опустио и да људи и који могу, једноставно, не желе да плаћају.

Интересантно је да се још увек нађе и неки дуг који је настао у

део наше традиције, а неки „бисери“ се препричавају у народу са осмехом на лицу. Међутим, иако те приче обичном човеку притиснутом разним дажбина-ма, нарочито у последње време, делују симпатично, радницима „Електрошумадије“ у сектору наплате такве „анегдоте“ нимало нису смешне. Потезање секира, везивање пса за бандеру на коју се већ попео радник да искључи струју, старе су приче, као и она када је „неки дужник“ изнео моторну тестеру, приближио је стубу и поручио раднику „да ће заједно да секу“. Да ли се након тога почело са изливањем бетонских бандера, није познато, а како је радницима - то само њихова „душа“ зна. Из дугогодишњег искуства и свакодневних ситуација настала је незванична листа проблема на које радници могу да нађу приликом посете дужницима, а ово би били примери „базилених“ ситуација.

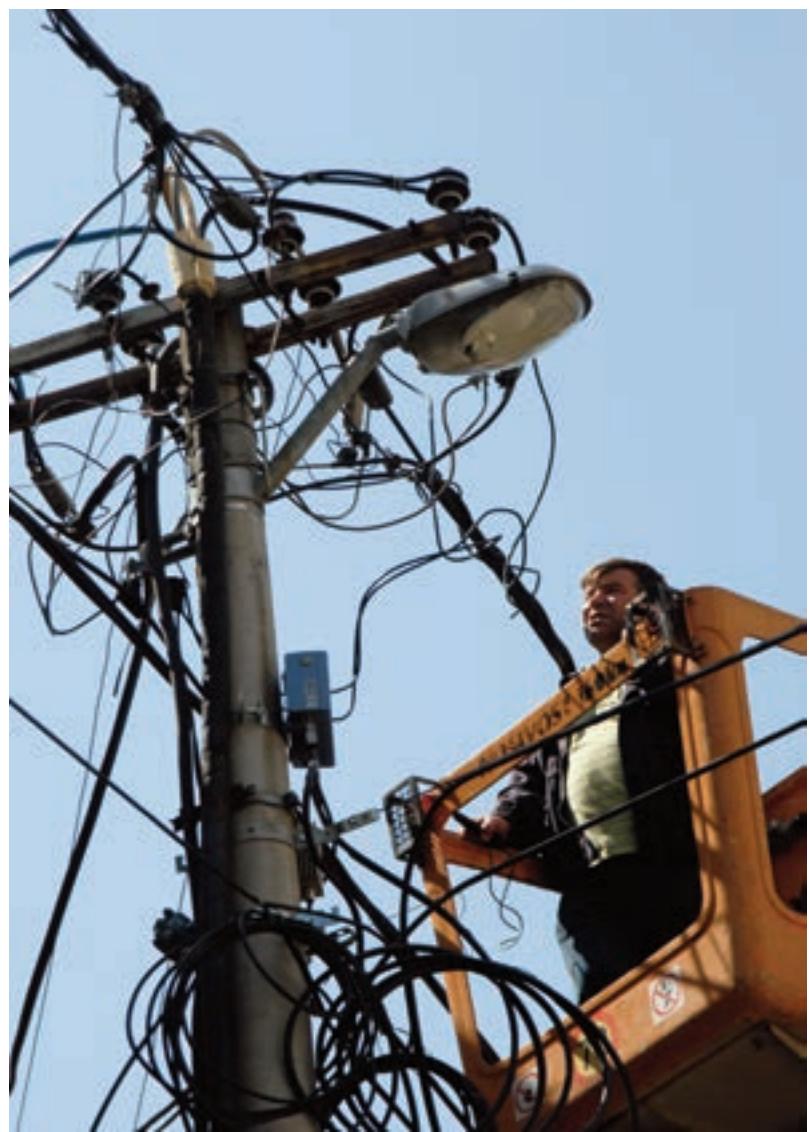
■ Дужници потежу и оружје

- Када радници пођу да уруче обавештење о стању дуга, што је истовремено и налог за искључење, потрошачи прво одбију да их приме или одбијају да потпишу да им је обавештење уручено. Затим, одбијају да нам уопште отворе врате, мада не крију да су присутни. Појаве се на прозору или изађу у двориште, па се брже-боље врате у кућу и закључују кад виде ко им је дошао „у посету“, описује пословода у сектору наплате Зоран Јовановић. – А неки нас, опет, приме љубазно и попрочију с нама културно, уз обећање да ће изми-

рити своје обавезе, да би се све завршило на томе. Има и оних који захтевају да дођу код нас незадовољни, сматрајући да су оштећени, или када добију објашњење, не желе да га прихвате јер им се не свиђа одговор, каже Јовановић.

Свакакве догодовштине на терену, када екипе за искључивање стигну пред кућу оних који своје дугове не плаћају, постale су већ

но, не завршавају се све увек само на причи. Би-

„ЕЛЕКТРОШУМАДИЈА“ ПРИПАДА ДЕСЕТ ОДСТО УКУПНОГ ДУГА У СРБИЈИ

разложимо, онда долазимо до података да 198 домаћинства спада у групу потрошача који појединачно дугују преко милион динара, а између 500.000 и милион динара дугују 623 индивидуална потрошача, истиче Војкан Јовановић, руководилац Службе за продају електричне енергије у „Електрошумадији“.

И мада већ ово делује фрапантно, невероватно звучи податак да готово свако десето домаћинство дугује преко хиљаду, а свако шесто преко 500 евра за утрошену електричну енергију:

- Од 100 до 500 хиљада дугује преко 8.700 домаћинстава. Ако се њима додају и они чији се дуг креће између 50 и 100 хиљада динара, којих је скоро седам хиљада, онда долазимо до закључка да 18 одсто од укупног броја домаћинстава има 80 одсто свих дуговања индивидуалних потрошача.

■ **Дугују и богати и сиромашни**

Слабој наплати ових енормних дугова умногоме кумује и сада већ широј јавности познати члан 378. Закона о облигационим односима који се тиче застарелости дуговања на име комуналација. У њему се, између остalog, каже да „за једну годину застарева потраживање накнаде за испоручену електричну и топлотну енергију“. Услед тога, све више потрошача се пред судом позива управо на овај члан. Међутим индивидуалним милионским дужницима, занимљиво је, има и оних који би своје дугове могли да исплате без већих проблема.

прошлом миленијуму, каже Јовановић.

- Заосталих потраживања из десетак година прошлог века више нема, осим можда неколицине дужника који су обуставили плаћање непосредно пре бомбардовања '99. и ту практику наставио касније. Покушавало се у тим случајевима са искључењима, али наш суд тумачи закон онако како тумачи - да немамо право да искључујемо потрошаче, због чега узимамо у судски спор, а како све то тече пред судом и којим темпом, познато је, каже наш саговорник.

Свакакве догодовштине на терену, када екипе за искључивање стигну пред кућу оних који своје дугове не плаћају, постale су већ

ло је и случајева наношења физичких повреда радницима, а речко би се да је до сада само пуком срећом избегнут неки трагичнији исход.

- Дешава се да се радници нађу на стубу, а да дужници почну са вређањем и претњама, а у неколико наврата су и физички напали наше запослене. Пре пар година у

Бресници настрадало је службено возило на којем је дужник начинио штету бејзбол палицом, а у једном насељу наши радници су и претућени од стране мештана. Било је и случајева изношења оружја, пушака и пиштола и претњи убиством, али срећом никада нико није оружје употребио. Након неколико та-квих узастопних догађаја, радницима смо дали упутства да се, ако примете да ситуација поприма озбиљнији ток, истог тренутка повуку са лица места.

И у овом сектору каку да има доста оних који могу, али не желе да плате јер не сматрају да је плаћање за утрошену електричну енергију битна ставка, те се неретко служе разним смица-лицама како би избегли плаћање. За оно што сви запосленi у „Електрошумадији“ знају, а што се у јавности одавно шушка - да има и притисака на руководство фирме када се неки „утицајни“ дужник нађе пред искључењем, већина запослених у овом предузећу потврђује да је тачно. У таквим случајевима обично „неко ургира за неког“, али није обично да буде и личних позвива од „еминентних“ дужника.

- Треба навести да све чешће стижу захтеви и молбе да се не искључују ни приватне фирме, што већ добија политичку конотацију с обзиром да се као разлог наводи да „ако им се искључи струја и стану са радом, педесет или сто људи ће остати без посла“, закључује Јовановић.

ПРЕДУЗЕЋА СА НАЈВЕЋИМ ДУГОВИМА

Енергетика без премца

Из својеврсног „врзиног кола“ у које су се уплела државна предузећа чини се да ће тешко изаћи, с обзиром да она дугују другим државним фирмама, па је тешко очекивати да држава искључује самој себи грејање или струју. Отуд се дугови државних и комуналних предузећа гомилaju и развлаче годинама и највероватније никада неће бити исплаћени, осим уколико те фирме некада буду приватизоване.

У овом тренутку највећи дужник је „Застава енергетика“ са импозантним милијарду и 760 милиона динара. У поређењу с тим ЈКП „Водовод и канализација“ дугује „сићу“ од 350 милиона, градска управа у заостатку је за 82 милиона, Војна пошта 28, ЈКП „Предузеће за изградњу града“ за потребе јавне расвете дугује 26 милиона, „21. октобар“ 18 милиона, некадашњи ПКБ 16 милиона.

- Чак је и Клинички центар, који је до прошле године редовно измиривао своје дугове, сада изашао на девет милиона динара.

Када је реч о „Застава енергетици“, они нам једноставно ни динара не уплаћују, а додатни проблем је што је предузеће у реструктуирању. Срећом, „Фијат“ је склопио посебан уговор са нама и директно нам исплаћује своју потрошњу уместо „Енергетици“, док неке друге фирме у оквиру „Заставе“, попут некадашње „Ковачнице“, војне фабрике и „Камиона“, плаћају „Енергетици“ и даље, а она нама не прослеђује те уплате па се њихова дуговања вуку још од 2005. године. С друге стране, за разлику од нас, када потрошачи дугују за грејање, „Енергетика“ одмах покреће тужбу, што говори да су неке фирме и даље под већом заштитом државе од других, констатује Војкан Јовановић из Службе за продају електричне енергије.

ДУГУЈУ И ДОБРОСТОЈЕЋИ:
ВОЈКАН ЈОВАНОВИЋ

ЧЕСТЕ МОЛБЕ И УРГЕНЦИЈЕ:
ЗОРАН ЈОВАНОВИЋ

НОВО ПРИЗНАЊЕ КРАГУЈЕВАЧКОМ ФАКУЛТЕТУ

Машинију одобрени сви пројекти

Од дванаест одобрених истраживања у шест ће „главну реч“ водити представници овдашњег Машинског факултета. Права реткост и у свету да једној институцији „прођу“ сви предложени пројекти

У деканату Машинског факултета прошле недеље представљени су пројекти овог факултета које је подржало Министарство науке за период од 2011-2014. године, а по речима декана проф. др Мирослава Бабића, прави је преседан, и у светским оквирима, да су сва предложена истраживања овог факултета подржана.

У свих дванаест пројекта учествоваће професори, асистенти и студенти докторских студија на крагујевачком факултету, при томе ће половином пројекта руководити наши стручњаци, а председнице матичног одбора имаће у три пројекта.

- Кроз ове пројекте обезбеђујемо значајна финансијска средства, а овог пута ће велики део тих средстава бити издвојен за опремање факултета. Све ово говори да смо заиста препознати као потенцијал, а када се томе дода да су од укупног броја од 266 истраживача, који учествују у свим одобреним

ЗАДОВОЉНИ ПРОФЕСОРИ
МАШИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

пројектима, готово трећина наставници и сарадници нашег Машинског факултета, онда постаје јасно какав реноме имамо, истиче декан Бабић.

Он додаје да је посебно битно што је све више младих истраживача ангажовано на овим пројектима:

- Деветнаест одсто свих учесника су студенти докторских студија, те се може рећи да врло успешно производимо и велики број младих истраживача, а највећи број наших стручњака су на лествици рангирани као истраживачи првог реда, највише категорије.

Но, импозантним цифрама ту није крај. Наиме, десет одсто свих научних радова који су објављени

ДЕКАН ДР МИРОСЛАВ БАБИЋ

у стручним научним часописима потичу са овдашњег Машинског факултета. Само прошле године објављена су укупно 83 рада, односно више од једног по професору и асистенту. Коначно, не треба заборавити ни финансијску „ињек-

цију“ коју факултет добија захваљујући пројектима:

- У нашем „колачу“ прихода чак 16 одсто доносе домаћи пројекти и то је део који отприлике убира сваке године. Колико ће нам то значити говори чињеница да ће у овој и 2012. години више од милион евра од ових пројекта бити уложено у опремање факултета, наглашава проф. др Бабић и додаје да се неће на овоме стати. - Овај факултет већ сада не даје само добра машинске, већ и индустриске инжињерске и менаџерске, а ове године у плану су и акредитације неких нових области, попут енергетике или ауто-мото инжињеринга, што бисмо остварили у сарадњи са „Фијатом“ из Торина.

Кад је реч о осталим изворима прихода, треба поменути да Машински факултет, за разлику од многих других, више од половине свих прихода остварује кроз сарадњу са привредом, као и домаћим и међународним пројектима. Квалитетан рад није прошао непримећено, па докторске студије тренутно похађа више од 100 студената, а ако је судити по успесима, онда није нескромнно рећи да је крагујевачки Машински факултет најбољи факултет те врсте у Србији. Напокон, по још увек незваничним најавама, све су прилике да ће услед константног развоја нових наставних програма и смерова факултет променити и име и то већ ове године, а нови назив би требало да гласи - Факултет инжењерских наука.

Н. СТЕФАНОВИЋ

ЦЕНТАР ЗА СТРНА ЖИТА

Министарство угрозило опстанак

Технолошки пројекат, којим је крагујевачки Центар за стрна жита конкурисао код Министарства за науку и технолошки развој, није добио „зелено светло“ за реализацију. Тим поводом огласио се Самостални синдикат ове установе, који у саопштењу тврди да неодобравање пројекта „представља још један показатељ намере Министарства према овој, некадаrenomiranoj научној установи“.

Иначе, средства која Центар добија од ових пројекта представљају значајан извор финансирања, а подстичу и развој науке у нашем региону. „Након гашења сличних центара у Гучи, Нишу и Зајечару, очигледно је да је Министарство за науку и технолошки развој одлучило да угаси још једну научну установу из Београда“, стоји у саопштењу Синдиката Центра за стрна жита.

Запослени у овој установи апелују на Министарство, као и на град Крагујевац, да поштује одредбе споразума и спроводи предвиђене мере за реструктуирање и очување ове установе. Уколико споразум и пројекат не буду реализовани Синдикална организација је најавила да ће запослени у Центру поново кренути у протесте.

Г. Б.

САРАДЊА СУДСТВА И КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА Вредан апарат за мале пациенте

Апарат који се примењује за утврђивање цистичне фиброзе набављен је средствима која су на рачун Основног јавног тужилаштва уплатила лица према којима се се примењује институт одлагања кривичног гоњења

Захваљујући успешној сарадњи Основног јавног тужилаштва у Крагујевцу и Клиничког центра, Клиника за педијатрију добила је апарат за јонтофорезу, који се примењује у испитивању и утврђивању цистичне фиброзе. Набавком овог апаратом омогућено је правовремено дијагностиковање хроничне наследне болести плућа које је од пресудног значаја за квалитет и дужину живота оболелих.

Према речима начелника Клинике проф. др Зорана Игрутиновића, апарат за јонтофорезу значајно ће побољшати услове лечења ове тешке болести, пошто ће на Клиници сада бити могуће брзо и ефикасно испитивање малих пацијената који су, због тога што апарат, набављен пре

три деценије, већ годину дана није у функцији, били упућивани у Београд.

На Клиници за педијатрију истичу важност набавке овог дела опреме због чињеница да број оболелих од цистичне фиброзе расте у читавом свету. У Крагујевцу је регистровано шесторо оболелих, а први пациент на коме ће нови апарат бити примењен је малишан стар само 13 дана код кога, због појаве болести у породици, постоји сумња да је наследио ген за ову тешку болест.

Апарат, вредан 620.000 динара, купљен је средствима која су на рачун Основног јавног тужилаштва уплатила лица према којима се примењује „институт одлагања кривичног гоњења“. Реч је о неосуђиваним почињиоцима кривичних дела ниже степена друштвене опасности којима се, уз сагласност оштећеног, пружа могућност да избегну подношење пријаве уколико у одређеном року, уплате одговарајућа новчана средства.

Прикупљена средства су на Клинику за педијатрију усмерена на основу Протокола који су, крајем октобра прошле године, потписали представници две установе. Истим Протоколом предвиђено је да новац који се убудуће буде сливао на рачун буде намењен децјој заштити, што би требало да допринесе унапређењу квалитета пружања специјалних здравствених услуга најмлађим пациентима.

Ј. С.

АПАРАТ ЗА ЈОНТОФОРЕЗУ

ПОМОЋ ЗА ЗАПОЧИЊАЊЕ ПОСЛА

Кредити за незапослене жене

Незапослене Крагујевчанке које имају добру пословну идеју и жеље да се самостално окупшају у пословним водама могу да рачунају и на позајмицу. Наиме, Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља, у партнерству са „Кредит банком“, уз финансирање Владе Краљевине Норвешке, расписала је конкурс за микрокредитну линију за незапослене жене.

Кредит је намењен женама које имају добру пословну идеју и жеље да региструју свој посао. Позајмица се, у зависности од потреба, креће од 1.500 до 3.000 евра, а враћа се у периоду од две године, са грејс периодом од шест месеци. Номинална каматна стопа је шест одсто годишње, а одобрава се уз залог на опрему и личну меницу или кредитно способног жиранта.

По одобрењу кредита и потписивању уговора, а пре реализације кредита, клијент мора регистровати посао који мора бити активан најмање док се не отплати кредит.

Аплицирањем за ову кредитну линију незапослене жене добијају могућност похађања обуке за почетнике у бизнису са радом на рачунару, а 40 одсто изразило је жељу да се убудуће бави неком самосталном делатношћу.

Рок за подношење пријаве је 15. фебруар, а детаљније информације могу се добити на сајту Регионалне агенције за економски развој Шумадије и Поморавља.

М. О.

ОБУКЕ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И СОЦИЈАЛНО УГРОЖЕНЕ Лакше до посла са дипломом

Полазници бирају хоће ли се учити вештинама вођења фирме, раду на рачунару или савладати неки занат

Свечаном доделом сертификата завршен је, прошле недеље, још један циклус тренинга које, у оквиру пројекта „Унапређење социјалне и економске интеграције избеглица и интерно расељених лица“, спроводи овдашњи Бизнис старт ап центар. Полазници су током вишенедељних курсева имали прилике да стекну различите вештине, попут вођења сопственог бизниса, рада на рачунару или савладају неки занат.

До сада је бесплатне сертификоване обуке прошло 192 лица. Интересовање не треба да чуди ако се има у виду да је пројекту претходило циљано анкетирање избеглица, расељених и социјално угрожених Крагујевчана. Анкета је показала да 26 одсто испитаника чине лица без икаквих квалификација, са завршеном или непотпуњом основном школом. Од укупног броја анкетираних, готово половина се изјаснила да жели да заврши обуку за рад на рачунару, а 40 одсто изразило је жељу да се убудуће бави неком самосталном делатношћу.

Сходно интересовањима, конципиран је и програм различитих обука, па су се полазници определјивали хоће ли се учити вештинама вођења фирме, раду на рачунару или термофасадском

ДОДЕЛА СЕРТИФИКАТА ПОЛАЗНИЦИМА КУРСЕВА

Пројекат заједнички реализују овдашњи Бизнис старт ап центар и Група 484, уз подршку Комесаријата за избеглице Републике Србије, а финансира га Европска унија преко Делегације Европске комисије у Србији. Циљ пројекта је да, у складу са Националном стратегијом за решавање питања избеглица и интерно расељених лица, допринесе побољшању економског положаја и већем запошљавању избеглих и расељених лица.

М. О.

ВОЖЊА НЕИСПРАВНИМ АУТОБУСИМА „АС”-А

Пропусти који се не праштају

Пријава возача „Аутосаобраћаја”
Ненада Драгутиновића потврђена је након контроле саобраћајног инспектора Радована Грујовића, који је утврдио да су у саобраћају више дана била технички неисправна возила. Драгутиновић за казну премештен на рад у Тополу, без икаквог решења

Пише Елизабета Јовановић

НЕНАД ДРАГУТИНОВИЋ НА РАДНОМ МЕСТУ

Aко је за веровати Ненаду Драгутиновићу, возачу највећег градског превозника - „Аутосаобраћаја”, да су се Крагујевчани прошле године готово свакодневно превозили неисправним аутобусима и да то и данас чине, онда има много разлога за бригу, пре свега због тога што је то за већину био, а и сада је, једини начин превоза до посла, куће, школе... И не само то. Ако нисте корисник њихових услуга ви се у саобраћају налазите као возач или пешак, па треба стиснути пельту и започети прелазак коловоза пред наиласком грдосије која, рецимо, не може да се заустави због неисправних кочница. То се, по причи нашег саговорника, често дешавало, али на срећу није било тежих последица.

Да то нису пуке приче једног острашћеног синдикалца који се дрзнуо да јавно проговори на ову тему тек у тренутку када је укинут градски превоз његовој матичној кући, и када су доведени у питање његови интереси, говори и Драгутиновићев детаљан опис механизма како неисправни аутобуси данас завршавају, без адекватног техничког прегледа, на градским улицама, о чему је известио надлежне. Међутим, он се не фокусира само на своју фирму, него и на друге – конкурентске куће.

■ Затајила унутрашња контрола

Руководство „Аутосаобраћаја” демантују његове тврђње и каже да то има другу позадину - синдикалну. Међутим, не крију да је возни парк прилично стар и да су могући чести кварови у току саме вожње, па и на новим аутобусима, које возачи понекад свесно уни-

штавају нездовољни својим статусом, малим примањима или због међусобних трвења.

Било је, рецимо, намерног сипања песка у резервоар само да колега не би возио туру за Швајцарску. Бар тако тврди Јован Рвовић, генерални директор „АС”-а. Подаци до којих је дошао саобраћајни инспектор Радован Грујовић приликом последње контроле ове превозничке куће показују да су ипак у саобраћају и по неколико дана били аутобуси са поквареним кочницама, уређајем за управљање, неисправним фаровима.

- Приликом контроле техничког прегледа референти, који су прегледали возило, све су урадили у складу с прописима. Они су утврдили одређене неисправности, а у већини случајева те неисправности нису отклоњене у њиховој гаражи, тако да су у саобраћају учествовала технички неисправна возила више дана, а у једном случају и нерегулисан и технички неисправан аутобус. За учињене пропусте поднето је укупно седам прекрајних пријава, од чега две против правних и одговорних лица, а пет против возача који су учествовали у саобраћају с таквим аутобусима, каже инспектор Радован Грујовић, шеф саобраћајно-техничке службе овдашње Полицијске управе.

Он је сачинио записник на пет куцаних страна о уоченим пропустима и послao га МУП-у, на чији захтев је ишао у контролу у мају прошле године. Први човек „АС”-а тврди да нико никога не може да натера да вози неисправан аутобус, поготово када су велики кварови у питању, као што су кочниони механизам или систем за управљање, те да таква возила не иду у саобраћај. И ин-

спектор Грујовић тврди да возач нико не може да натера на тако нешто, због тешких последица.

- Није ми јасно зашто одговорна лица и референти који раде дневну контролу возила и возачи користе возила када се утврде неисправности, пита се саобраћајни инспектор. Значи ли то да су возачи на своју руку возили неисправне аутобусе?

- Сигурно нису могли да изађу на улицу на своју руку са неисправним аутобусима, а да их на то неко није упутио. Одговорна лица за то, или диспечари или руководиоци линија градског и приградског превоза, упућивали су их на линије, али сигурно су пред собом имали путне налоге оверене од стране непосредног референта техничке исправности. Зашто је он потписао налоге, то морате да питате њега, каже Грујовић.

- Очигледно да у појединим случајевима није функционисала та унутрашња контрола у „АС”-у. Предузете су мере и поднете прекрајне пријаве. Такође су у више наврата одузета овлашћења о техничком прегледу. То се последњи пут десило 2009. године, каже инспектор Грујовић.

Са друге стране, директор за саобраћај „АС”-а Переца Милорадовић истиче да је Агенција за саобраћај и туризам урадила анкету и да су резултати показали да је 99,8 одсто грађана одговорило да су задовољни степеном одржавања реда вожње и комплетним стањем возила, што говори о задовољству грађана.

■ Заobilажење процедуре

У „Аутосаобраћају“ се сваки возач, по доласку на посао, јавља диспечеру и од њега добија путни

налог са потписом и печатом референта техничког прегледа да је возило технички исправно и назив релације на којој ће да саобраћај. Возач прегледа возило и уколико уочи неке неисправности о томе обавештава диспечера. Диспечер, пошто најчешће нема резервних аутобуса, како тврди Ненад Драгутиновић, приморава возача да и са тако неисправним аутобусом изађе на линију, уз обећање да ће га искључити из саобраћаја и послати на поправку чим прође „шипи“. Уколико возач не пристане сматра се да је одбио посао, и против њега се покреће поступак отказа уговора о раду, а диспечер путни налог даје другом возачу, који ипак излази на линију.

- Уколико се пак деси да после „шипице“ више возача пријави квартове на аутобусима, што је чест случај, онда се примењује правило да ко је близак са диспечаром, он буде искључен из саобраћаја ради поправке возила, а остали, на сопствени ризик, настављају вожњу све до краја смене, када проблем препуштају колеги у руке уз обавезан поздрав „нека ти је Бог у помоћи“, објашњава процесуру Ненад Драгутиновић, по инспектору Грујовићу.

По његовој причи ситуација се није битније променила ни приликом преузимања градског превоза од стране београдске „Ласте“.

- „Ласта“ је у саобраћај укључила и део возила марке „Лиаз“, која су некада користили у „Аутосаобраћају“ и којима ни тада систем за кочење није задовољио прописе, подвлачи Драгутиновић. Он додаје да због уобичајеног односа већине превозника са полицијом, по систему „ми вас бесплатно возимо, ви нама не гледате гуме, кочнице, рупе на каросерији...“, ни „Ласта“ није морала да поштује Закон о безбедности саобраћаја, па је са летњим гумама са мало или ни мало шара дочекала зиму, што су наши суграђани осетили већ код првог снега у децембру, када је био сведок да су због лоших гума три возила на релацијама 19, 12 и 8 путнике избацила напоље, да по снегу настапе пешице, јер они због лоших гума не смеју да се спусте од станице у Ердоглији до станице код „Озона“.

Због својих настојања да апелује на свест саобраћајне полиције и чланова управе свог послодавца „АС“-а да се поштује бар минимум безбедности упућен је по казни на рад у радну јединицу „Топола“, не добивши ни решење о промени радне јединице. Међутим,

ним, ни тамо нису боље прилике, подваличи он.

- За рад у Тополи се углавном користе аутобуси који због честих неисправности и старости преко 20 година не могу да се користе за вожњу на дужим релацијама у приграду и међуграду у Крагујевцу, каже наш саговорник.

- Очекује ме избор да наставим да возим неисправан аутобус и за то добијам прекрајне пријаве од МУП-а, које због мале плате, која касни по 3-4 месеца, не могу да платим, или да одбијем и да против мене буде покренут поступак отказа о раду. Ако изаберем да наставим да возим очекује ме нехумани услови за рад, јер већина аутобуса нема грејање. Возачи време између два поласка, које може да буде и до три сата, проводе у холу Аутобуске станице у Тополи, која tako је нема грејање, а нашу радничку мензу Управни одбор фирмe је издао за кафану, па ко има новца може да седи у њој окупљен око једне мале квартне грејалице, и да очекује нека боља времена за која се сви надамо да ће једног дана доћи, каже на крају главни јунак ове приче, који већ осам година на овај начин зарађује хлеб за своју четворочлану породицу у „АС“-у.

■ Откривен идентитет

Мишљења је да је његова позиција у фирмама полуљана оног дана када је обелодањено да је постао потпредседник новоформирног синдиката СИЗАС, који се искључиво бори за права радника, уследе рада и исправност аутобуса.

- Од када сам однео списак наших захтева тадашњем директору Вукићу и његовом саветнику, а садашњем директору Јовану Рвовићу, почиње хајка против мене, што се огледа у честим приморавањима да управљам неисправним аутобусима, као и у подметању неисправности на аутобусу, о чemu сам обавестио надлежне руковоđioце, каже Драгутиновић.

Пријаву сектору саобраћајне полиције у Београду, по Драгутиновићу, имала је контра ефекат. Уместо да се реше проблеми са техничким прегледом и утиче на повећање исправности аутобуса, саобраћајци су поднели прекрајне пријаве против возача који су указивали на пропусте техничког прегледа, и то због неисправности возила. Узгряде, „АС“-у се достављају његови лични подаци, иако је у пријави нагласио да жели да остане анониман, али је на полеђини написао своју адресу да би био сигуран да су је примили. Због тога је Драгутиновић поднео жалбу поверилику за информације од јавног значаја, јер сматра да је у његовом случају прекршен Закон о личности од стране Управе саобраћајне полиције, пошто су његове податке из Београда проплели инспектору за саобраћај у Крагујевцу Радивоју Грујовићу, који је, како сумња, информисао његово руководство. А последице тога тек очекује.

Иначе, за инспектора Грујовића је непознаница да ли су аутобуси марке „Лиаз“, на које се осврну Драгутиновић, имали озбиљних техничких недостатака, како у време када су били у власништву „АС“-а, тако ни сада када у рукама београдске „Ласте“. Крагујевачка саобраћајна инспекција не контролише „Ласту“, јер је са другог подручја. Међутим, униформисана полиција може увек да их заустави и преконтROLIше, као и све остале учеснике у саобраћају.

РАДИОНИЦА ЗА ПОПРАВКУ АУТОБУСА „АС“-А

ЦЕНЕ СА „ПСИХОЛОШКИМ ЕФЕКТОМ“

Видиш 15, плаћаш 16

На стварну цену, у моменту допремања у трговину, додаје се „психолошки ефекат”, па производ више не кошта 15 него 15,90 динара, а купац на крају плати 16. „Заокруживање” из цепова потрошача годишње „истресе” и до 15 милиона евра

Бакшиши или напојница је мала количина новца која се као знак захвалности или за учињену услугу најчешће даје конобарима, таксистима, носачима или хотелском особљу, каже Википедија. Бакшиши се у Србији, углавном, остављају своевољно - осим у случају пазарења у великим маркетима.

Наиме, иако Топчидер годинама не кује новчанице мање од једног динара, у великим маркетима тешко да се може наћи „округла” цена. Да нешто кошта 52 динара и 70 парара никоме није чудно, иако „жуте сиће” у новчаницима одавно нема. Додуше, трговци се не ретко служе и триком да динарски део цене буде исписан видљиво, а оно ресто парара забележе тако да је готово и немогуће приметити.

- Скоро сам у продавницу ушла са 30 динара истрешених из новчаница. Купила сам две кифле које су, мислила сам, коштале тачно толико. Љубазна продавачица уручила ми је рачун тражећи да платим 32 динара. Мало је фалило да дркнем, али сам у последњој секунди спазила да кифле коштају 15 динара и 90 парара. Срећом, у цену сам нашла још неколико кованица. Сутрадан сам у радњи намерно гледа-

ла цену тих кифли. Динарски део био је написан бројевима величине око два сантиметра, а оних 90 парара једва да је било уочљиво, прича тридесетогодишња Крагујевчанка.

За овакво формирање реално нема никаквог оправдања. Производи, односно набавне цене су округле, као и марже.

- Цене које формирају производи изражене су у динарима и никада немају онај наставак од оволовик или онолико парара. Марже које зарчуна велепродаја и касније малопродаја су одређени про-

центи ових цена и оне су такође „округле”, каже госпођа која ради на обрачуни цене у једној од овашњих велетрговина.

Међутим, напомиње наша саговорница, на цену се у моменту допремања у трговину додаје „психолошки ефекат”, па производ више не кошта 15 него 15,90 динара. То у пракси значи да ће овај производ купац платити 16 динара.

Наиме, према препоруци Народне банке Србије, приликом наплаћивања износи до 50 парара заокружују се на нулу, а они до 99 на динар. Колико се ова препорука поштује питање је.

Иначе, према неким неформалним проценама, ово „заокруживање” из цепова потрошача годишње „истресе” и до 15 милиона евра.

- Кованица од 50 парара престала је да буде законско средство плаћања пре две године, а оне мање вредности још пре тога. Заокруживање је почело да се примењује у исто време. У поштама и банкама одавно се барата окупним износима и на уплатницама се тражи да буду попуњене без „писања” парара.

Међутим, опште је познато да трговци на овај начин рачунају на психолошки ефекат привидног умањивања цене. То на неки начин јесте перфидна крађа.

Из Министарства финансија и Народне банке Србије ових дана могли су се чути апели да се са оваквом праксом престане. Ипак, да би овакво понашање трговца престало требало би да буде промењена одредба о формирању цене, каже Зоран Николић из Националне организације потрошача.

За трик којим се маркети служе приликом исписивања цене, на жалост, нема законског лека.

- Законигде није предвиђено нити одређено на који начин ће трговац исписати цену робе, битно је једино да се цена на производу и она на каси слажу. Самим тим није чудо што користе прилику да привидно умањење цене додатно истакну. Потрошач би свакако требало да пажљivo погледа цену уколико жели да буде тачно информисан, мада мислим да 70 или 90 парара, односно динар више никога неће одвратити од намераване куповине, каже Николић напомињући да ни уколико Влада буде преиначила одлуку о изражавању цене „заокруживање” сигурно неће ићу у цеп већ из цепа потрошача - на већи износ.

М. ОБРЕНОВИЋ

НОВ ЗАКОН ШТИТИ КУПЦЕ

Забрањене цене без ПДВ-а

На реклами паноима и флајерима често се могу видети цене изражене без пореза на додату вредност. У велетрговинама, какав је овашњи „Метро”, на сваком производу стоји цена са и без пореза.

- У случају „Метра” овакво изражавање цене је оправдано. Цена без ПДВ-а битна је информација за њихове купце, односно трговце на мало који ту робу даље препродају у својим радњама и сходно томе имају право на повраћај пореза, каже Зоран Николић.

Међутим, уколико се у радњи или на реклами нађе само цена без ПДВ-а то по новом Закону о заштити потрошача представља озбиљан прекрај.

- Новим законом и правилником о рекламирању јасно је прописано да продајна цена мора бити изражена са свим припадајућим порезима. Рекламирање навођењем цене без пореза сматра се озбиљним прекрајем, фактички преваром, објашњава Николић.

Купац, каже наш саговорник, више неће морати да прерачунава цене, нити да нагађа која стопа пореза се применjuје за који производ, а продавац који га на тако нешто буде терој својом рекламом ризикује озбиљну казну.

ДАН БЕЗ ДУВАНСКОГ ДИМА

Одикавање од пушења

Национални дан без дуванско гима обележен под sloganом „Добар избор, здрава Србија“

Организовањем трибина и предавања Институт за јавно здравље Крагујевац, у сарадњи са Превентивним центром Дома здравља и Градском организацијом Црвеног Крста, пријељују се обележавању 31. јануара, Националног дана без дуванско гима, који је ове године имао slogan „Добар избор, здрава Србија“.

У жељи да укажу на штетност пушења, које се сматра једним од главних узрочника многих болести које су узрок превременог умирања, промотори овогодишње акције посебну пажњу посветили су едукацији деце и омладине. Полазећи од става да едукација и превенција морају почети од најранијег узраста, примером родитеља који код деце морају развијати свест о важности здравих стилова живота, здравствени радници и волонтери Црвеног Крста су, у вртићу „Полетарац“,

организовали акцију у којој су малишани са родитељима размењивали воће за цигарете. Основцима и средњошколцима, који према истраживањима за цигаретом посежу већ у петом, шестом и седмом разреду основне школе, намењене је трибина на којој је указано на утицај дуванско гима на лепоту и бављење спортом. Ученици свих крагујевачких школа су, такође, добили информацију да се, у оквиру Саветовалишта за младе, сваке суботе, одржавају радионице намењене мотивацији младих да престану да пуште.

Представници Института за јавно здравље, у оквиру којег неколико година ради Саветовалиште за одикавање од пушења, указали су на чињеницу да пушење није лоша навика већ зависност једнака хероинској. Због тога ово Саветовалиште апелује на људе који жеље да престану да пуште да потраже помоћ стручњака.

Према подацима Института, у прошлој години одикавање у Саветовалишту је покушало 87 Крагујевчана, а зависности се успесно ослободило 29.

Резултати аналитичке студије о здрављу становништва Шумадије показују да су на територију Шумадијског округа сваки трећи мушкирац и свака четврта жена свакодневни пушачи. Студија је, такође, показала да је половина становништва Округа свакодневно изложена дуванској диму.

Дан борбе против пушење ове године био је посвећен новом Закону о заштити становништва од изложености дуванској диму и његовој примени. J. C.

ТЕЛЕВИЗИЈА „ИН“ У ПЛАМЕНУ

Изгорели кров и ТВ опрема

Последњег јануарског дана, око 18 сати, у Улици Ивана Цанкара у насељу Бресница, изненада избио је пожар у пословном објекту породице Милоје Милошевића, у чијем се саставу налазе телевизија „ИН“ и бензинска пумпа. У време изласка ватрогасних екипа на терен, шест минута након дојаве, пожар је већ био у разбуцалој фази.

- Није било страдалих и повређених, али је причине овог пожара изненада. Поглавар је изгорела кровна конструкција и опрема. Ватром је било захваћено неколико просторија на спрату, али се ватрена стихија није проширила даље. Још увек се поуздано не зна шта је узрок пожара, као ни висина примињене штете, изјавио је Ненад Милошевић, командант Ватрогасно-спасилачке бригаде.

Сумња се да је у питању квадратни објекат, у спратном делу пословног објекта, где је била смешена телевизијска опрема или људски фактор, мада званичне потврде нема. У време писања овог текста на терену су се налазиле специјализоване службе које су истраживале случај. Незванично сазнајмо да је у време избијања пожара у телевизији „ИН“ било седам особа, укључујући и запослене са пумпом.

Пожар је брзо локализован, а у 21,30 сати потпуно угашен. У овој акцији било је ангажовано 45 ватрогасаца и седам специјалних возила, а „Водовод“ и „Чистоћа“ су на лице места дочекали две цистерне с водом.

Ово је, иначе, била 93 интервенција ватрогасаца од почетка ове године.

E. J.

ПОЖАР ГАСИЛО
45 ВАТРОГАСАЦА

ПОЛИЦИЈА

УХАПШЕНА ГРУПА КРАДЉИВАЦА

Обили кућу и пумпу

Никола Ј. (23), Никола П. (26) и његов вршњак Славиша Ђ. из Даросаве код Аранђеловца, као и Дарко А. (27) из Блазнаве код Тополе, ухапшени су, 26. јануара, због постојања основа сумње да су починили два кривична дела тешке крађе.

Верију се да је ова група момака, у првој половини јануара ове године, у Блазнави обила кућу чији се власник налази на привременом раду у иностранству и из ње однели ЛЦД телевизор, два мобилна телефона, револвер и ловачку пушку. Такође се претпоставља и да су, у ноћи између 1. и 2. јануара ове године, у Горњој Шаторњи код Тополе обили бензинску станицу „НИС петрол“ и из ње изнели цигарете, вредности око 46.000 динара.

Полиција је пронашла све предмете изнете из куће у Блазнави и вратила власнику.

УДЕС КОД „МЕТРОА“

Погинуо путник „опел астре“

У саобраћајној незгоди, која се 27. јануара, око 22,45 сати, додигла у Улици Миодрага Влајића Шуке погинуо је Б. С. (45) из Крагујевца.

Управљајући „опел астром“ каратан је са седам регистарских ознака, смером од „Електрошумадије“ према „Метроу“, Рама Ф. (25) из Крагујевца, изгубио контролу над возилом и ударио у метални

стуб електричне расвете који се налази на разделном острву. Након тога „опел астра“ се обилова на коловозну траку намењену за саобраћај возила из супротног смера, због чега је на њу налетeo „фолксваген“, којим је управљао Ненад Ж. (36) из Крагујевца.

Повређен возач „опел астре“ и његов пасажир, који је саобраћајући из аутомобила са возилом Хитне помоћи превезени у Клинички центар, али им се одатле губи сваки траг. Наиме, непосредно по уласку у болнички хол они су побегли, не сачекавши да им се укаже лекарска помоћ.

Полиција је накнадно утврдила да је „опел астром“ у критичном моменту управљао Рама Ф., за којим интезивно трагају. Путник из његовог возила Б. С. је, у току ноћи, у Клиничком центру подлегао заобијеним повредама, а Срђан С. (33) из Ђуприје, који се такође налазио у „опел астри“, задобио је лаке телесне повреде.

KUPITE STAN U SMALLVILLU PO NAJPOVOLJNIJIM USLOVIMA KREDITIRANJA

NELT NEKRETNINE

• SMALLVILLE

Kragujevac

SOCIETE GENERALE SRBIJA

МЕСЕЧНА РАТА ВЕЋ ОД 160 EUR*

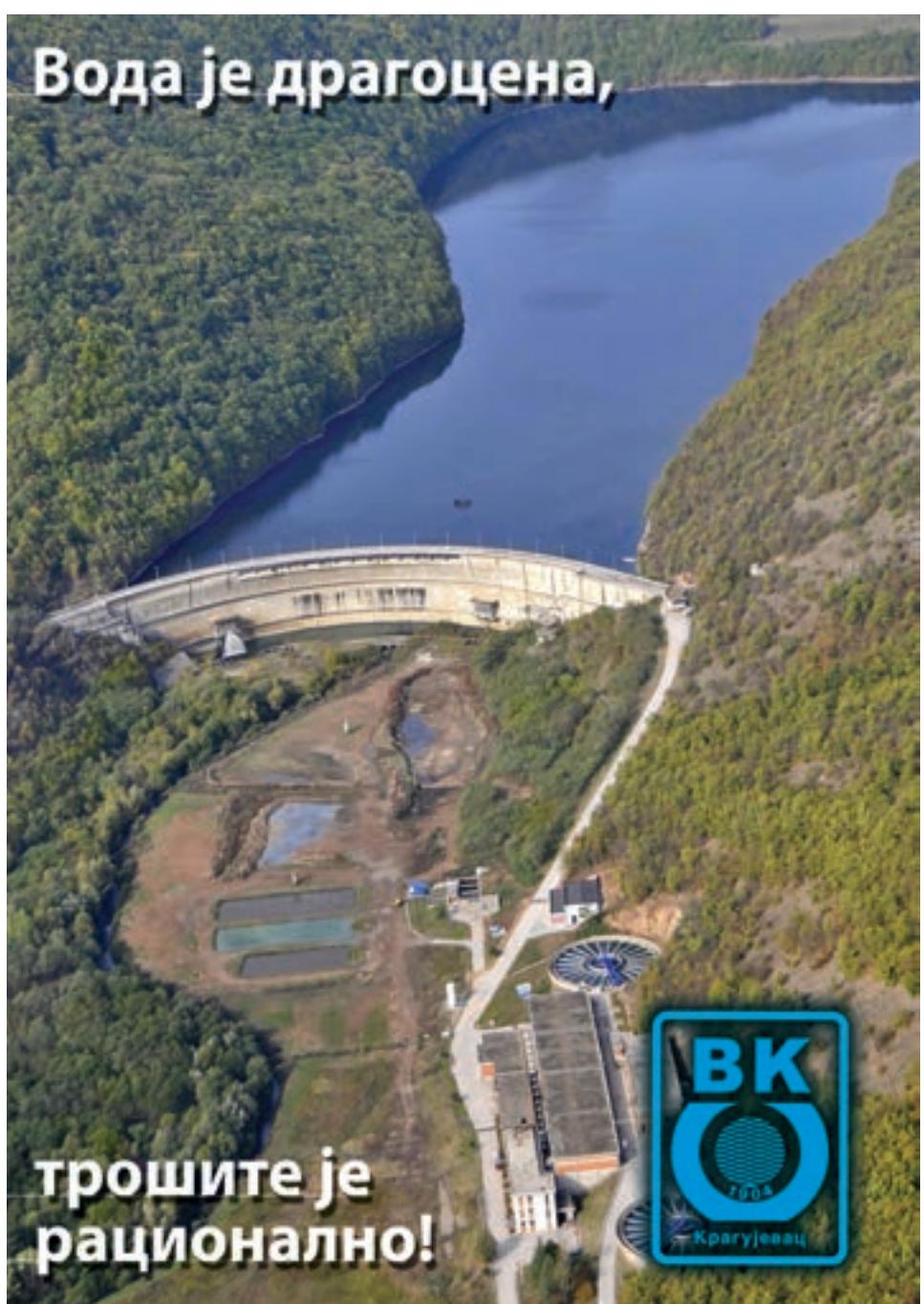
*Пример кредита из средстава банке са варијабилном кратком, у еврима, на 25 година:
Вредност недељне : 30.000 / Удељење 10% : 3.000 / Износ кредита: 27.000 / Удруžена примanja: 321 EUR / Рата: 160 EUR
EKS 5,29% за кредит са променљивом кратком стопом, EKS 7,88% са фиксном кратком стопом,
рок 60-300 месеци, индексирано у евр.

VOLKSBANK SRBIJA

STAMBENI KREDITI ZA ГРАДАНЕ СРБИЈЕ КОЈИ ЖИВЕ И РАДЕ У ИНОСТРАНСТВУ

ZA SVE INFORMACIJE ПОЗОВИТЕ НАШУ ПРОДАЈНУ СЛУЖБУ:
Kragujevac, Bulevar Kraljice Marije 54 / Tel: 034 352 641, 011 3058 435
E mail: info@smallville.rs / Web: www.smallville.rs

Вода је драгоценна,

ПОШТОВАНИ СУГРАЂАНИ,
У целим побољшанима и унапређеним животима средине град Крагујевац, ЈПЧ Часлава и Симонидо, започињу акцију

Вашу амбалажу у рециклажу!

Акција је саставни део процеса унапређења новог система управљања амбалажним отпадом.

Секонтејнер
јадан новог комада

Ствари
које се спајају, к
премда разни су ви
и разни тимовски
споменици који су

Сваки дан!

Секонтејнер
је ту чак би
погодило да
пакете компактнији.
Ради чист и пак
и да чине употребу

велики новац!

У СЕКОНТЕЈНЕР ОДЛАЖЕНО СВУ ИСКОРИШЋЕНУ АМБАЛАЖУ ЗА ТЕЧНОСТ. ТО СУ:

КАРТОНСКА ПАПИРНА И ТЕТРА ПАК АМБАЛАЖА

Ради гађању
изгубљене
отпадне саднице
Секонтејнера

ПЛАСТИЧНА И ПЕТ АМБАЛАЖА

Линенке

И СТАКЛЕНА АМБАЛАЖА

Извесно на
депонији,
нити до сада
изгубљено на
разврставању,
не потиче у
рециклажи.

**ПРИРОДУ ЧУВАЈМО ЈЕР ДРУГУ НЕМАМО
ХВАЛА ВАШ!**

SEKO PAK

НАЈВЕЋИ УСПЕХ КРАГУЈЕВАЧКОГ ЈУНИОРСКОГ ТЕНИСА

Сара међу осам у свету

На незваничном светском првенству за јуниоре одржаном недавно у Риму, дванаестогодишња крагујевачка тенисерка Сара Чворовић стигла је чак до четвртфинала престижног „Лемон бола”. Овај до сада највећи успех крагујевачког тениса у млађим категоријама отворио је и многа питања, од даљег Сариног животног и тениског пута, до небриге и незаинтересованости града, државе, Савеза и Министарства за младе таленте

Tенис нам дефинитивно иде од руке. И док је национална репрезентација освајала „Дејвис куп” а Ђоковић тријумфовао у Мелбурну, ни на овдешњем, крагујевачком плану нисмо се обрукали. Напротив, заблестили смо. Дванаестогодишња Сара Чворовић на недавно одржаном незваничном светском првенству за јуниоре у Риму у својој категорији стигла је до четвртфинала. Овај турнир – „Лемон бол” (пандан „Оранж болу” на Флориди) окупило је ове године чак 1752 такмичара, а Сарин успех је још већи ако се узме у обзир да се у њеној конкуренцији надметало 358 тенисерки тог узраста из целог света. Дефинитив-

две-три године, а већ четири тренира у клубу „Радо“. Идол и узор и по игри и стајлингу јој је Ана Ивановић, чији постер виси изнад импровизоване теретане у Сариног соби.

- Римски „Лемон бол“ је незванично првенство света, и окупља све играче са планете у пет сатаросних узраса, од 10, 12, 14, 16 и 18 година и одржава се од 28. децембра до 8. јануара. Због велике конкуренције одржавају се и претквалификације и квалификације за учешће на главном турниру које почињу још од 11. децембра. Сара је због националног ранга нашег Савеза имала директан приступ главном турниру. Циљ овог престижног такмичења је да се најквалитетнији представи-

ници својих земаља огледају у јакој мери на родној конкуренцији, како би боље и реалније сагледали место у тениском свету. То је „турнир за пробијање“. а треба се одважити на тај корак, јер сам пут до Рима, и вишедневни боравак у њему је веома скупа ставка, каже Војислав Миловановић, спаринг партнер Бојан Јовановић и отац Дејан Чворовић, који је сам финансирао читав римски тениски подухват. Договори и калкулације трајали су преко два месеца.. „Надам се да су сви задовољни условима које сам им приуштио током боравка у Риму“, искрен је Чворовић.

Сара је у четвртфиналу изгубила од првог носиоца турнира Еве Гуеререро Алварез из Шпаније, која је пак изгубила у финалу.

■ Резултатски жртве се исплатиле

- Била су то све нова искуства за мене. Ситуације у којима се нисам до сада никада налазила. Током самог меча Ева Гуеререро је два пута повраћала на терену. Било ми је гадно и засметало ми је, искрена је Сара.

- Све ове жртве, и спорске и финасијске поднете су у сврху резултата који је она остварила, каже њен тренер уз нагласак да резул-

татом није задовољан већ – презадовољан.

Сара је први пут осетила амбијент и притисак великог турнира.

- Толико играча, навијача, а све странци. Нема обраћања на матерњем језику противницима, судијама... Она је све то савладала, схватила је шта значи „стиснути зубе“ и добити меч, а за то треба имати петљу, тврди Миловановић.

И Сара је све то показала и то на свом римском дебију у првом мечу против домаће такмичарке и домаће публике.

- У том првом мечу сервирала сам, противница је одиграла у аут, а затим рекла судијама да је лопта већ била у ауту. Они су то уважили. Пошли су ми сузе. Изнервирала сам се! Полудела сам! Добила сам онда неколико гемова за редом. Одувала сам је! На крају сам им свима рекла: „Е, тако вам и треба“, присећа се Сара.

Зоран МИШИЋ

СА ТЕНИСКОМ ДРУГАРИЦОМ САРА (ДЕСНО) НА ТРЕНИНГУ

но, у питању је највећи успех крагујевачког тениса на међународним теренима у јуниорској конкуренцији. Јунакиња овог успеха, са искреношћу детета, не дедује ни убрежено ни импресионирано „сопственим резултатима“.

Док разговарамо са малом тенисерком у њеном породичном дому, окружени родитељима Дејаном и Радицом, млађом сестром Теодором (такође будућом играчицом) и тренером Војиславом Миловановићем, она прича како јој се Рим много допао као град, о условима у италијанским клубовима који су много бољи него код нас (отворени и затворени терени, теретане, трим стазе, базени, сауне...), да се турнир играо на преко 40 терена... и, не без поноса, да је одлична ученица (просек пет) шестог два одељења школе „Свети Сава“ и да јој је разредна Јелена Пантовић.

■ Светски тениски празник у Риму

Тенис тренира већ седам година. У петој години привукли су је ракети, боја шљаке и реклами за њен први клуб „Пума“ на локалној телевизiji... У „Пуми“ је провела

ловановић, тренер и власник Тениског клуба „Радо“ у којем Сара тренира.

О каквој престижној смотри је реч довољно говоре имена некадашњих освајача овог турнира: Јелена Јанковић, Јанко Типсаревић, Гај Монфилс, Настасија Мишић-Иван Љубичић...

Пут Рима из Крагујевца крајем децембра упутила се четворочлана тениска експедиција, такмичарка Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

и сестра Сара, њен тренер Мил-

овановић, мајка и сестра Сара (део

РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ СПОРТА И НАВИЈАЊА

Брига о фудбалском Балкану

Пише Зоран Мишић

Док чекамо на разговор са Крагујевчанином Жельком Тодоровићем, генералним секретаром БАЛКАНФАРЕ-а и спортским директором будуће Балканске фудбалске лиге, предност ипак дајемо колегама из сарајевског „Дневног аваза“ и Радио Сарајева, који су приморани да интервјује са њим обаве „телефонским путем“. Повод за разговор - прошле недеље промовисан је у Јубљани, Загребу, Београду и Скопљу пројекат „Балканфудбал“, концепт регионалне УЕФИ-не организације БАЛКАНФАРЕ, који је изазвао велику медијску пажњу и усталасао спорску јавност.

А, како и не би када „Балканфудбал“ од следећег септембра обећава, по први пут у историји, заједничку балканску фудбалску лигу (и то, Прву и другу), балканско првенство и репрезентацију, као и општи развој фудбалског и навијачког живота у нашем региону.

Организације ФАРЕ (Football Against Racism in Europe - Борба против расизма у Европи) основана је при УЕФИ 2000. године. Задатак јој је, као што и само име казује, искорењивање свих видова расизма, национализма и етничких и верских различитости, не само на фудбалским утакмицама и спортским манифестацијама већ уопште. Дугогодишњи активан спортиста и спортски радник Желько Тодоровић (36) у активности ове организације укључен је већ седму годину.

- Као члан управе Фудбалског клуба „Радници“, организовао сам у Крагујевцу фудбалске турнире за млађе селекције на којима су учествовали тимови из Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Словачке... Један од тих турнира, одигран на стадиону у Шумарицама, од стране УЕФЕ оцењен је као најбоље организован, иако су се те сезоне сличне манифестације одржавале и у Бечу, Сарајеву, Чешкој и Мађарској, присећа се Тодоровић активности које су га „винуле у орбиту“ европске фудбалске организације, а самом „Радничком“ и граду Крагујевцу донеле званичне похвале од УЕФЕ.

■ Балканци се „откачили“

Прошле године, после пуне деценије активности у оквиру ФАРЕ „БАП“ (Балкан – Адрија пројекат), дошло је време да се Балканци осамостале.

- Стекли су се услови, сазрели смо да оснујемо свој, природан савез земаља на Балкану. Почетни договори обављени су у Београду новембра 2009. године, на конференцији која је због значаја добила име „Београдски процес“, а којој је присуствовала и српска министарка спорта Снежана Са-

При УЕФИ-ној организацији ФАРЕ (борба против расизма) недавно је основана регионална организација за Балкан, чији је генерални секретар Крагујевчанин Желько Тодоровић, а циљ да у земљама екс ЈУ промовишу концепт „Балканфудбала“, пројекта који би требало да унапреди фудбал и навијање на Балкану, организује балканску фудбалску лигу, првенство и репрезентацију

маршић Марковић. Савезу су приступиле све земље Балкана: Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Македонија, Црна Гора, Словенија, Албанија, Грчка, Бугарска, Турска и Румунија, а планови рада дефинисани су у Скопљу октобра прошле године. Тада је запртано да је главни циљ БАЛКАНФАРЕ-а промоција интеркультурног дијалога на Балкану, као и брисање етничких, политичких, ве-рских разлика и свих дискриминација у овом региону, објашњава Тодоровић.

БАЛКАНФАРЕ је као организација регистрована у Скопљу, а званично је основана на састанку одржаном 18. и 19. октобра у Крагујевцу.

На челу ове регионална организација УЕФЕ и суб-организација

свој пројекат „Балканфудбал“, који за циљ има не само развој спорта већ и културне интеграције свих учесника ових регионалних званичника. По њиховој замисли „Балканфудбал“ би се одвијао у четири сегмента: оснивање заједничке Балканске фудбалске лиге (БФЛ), Балканског фудбалског првенства (БФП), Балканске фудбалске репрезентације (БФР) и Балканског фудбалског развоја (БФРД), са чиме би се, по Тодоровићевим речима, стартовало већ од ове јесени.

■ Лига, првенство и репрезентација

Прва балканска фудбалска лига била би састављена од по два фудбалска клуба из првих лига сваке од 11 балканских земаља (по европским коефицијентима из наше ли-

ЖЕЉКО ТОДОРОВИЋ ВЕРУЈЕ У ПРОЈЕКАТ „БАЛКАНФУДБАЛ“

грала ревијалне утакмице са репрезентацијама осталих региона из Европе и света.

Балкански фудбалски развој је дугорочан програм за заједнички развој фудбала у региону у свим његовим сегментима: од повезивања свих балканских фудбалских школа, заједничком приступу раду у развоју фудбалске инфраструктуре, заједничком развијању, аплицирању и реализацији пројеката од свих доступних фондов, фондација и финансијских ресурса, суштинску бригу о навијачима, њиховој позитивној едукацији и третману у оквиру фудбалске лиге, формирање балканске фудбалске телевизије и часописа, као и оснивању Балканске фудбалске школе и Фудбалског института.

Борд директора сличан је као у ФАРЕ-у, Нелковски генерални директор, Желько Тодоровић би био директор Балканске фудбалске лиге, представнику Хрватске следило

- У оквиру „Балканфудбала“, као посебан сегмент о едуковању и бризи о навијачима, покренут је пројекат „Селебрити лајф“ (попут „Живота познатих личности“), где би гостујући навијачи који дођу на утакмице ове лиге били примљени и дочекани са целодневним програмом који подразумева не само гледање утакмице и навијање, већ и упознавање са националним кућинама и специјалитетима, локалном музиком и обичајима, гледањем позоришних представа и концерата, појашњава Тодоровић.

Због тога су покренуте и агенције које ће се бавити осмишљавањем ових активности: у Србији „Спортил“, Црној Гори „Кулспорт“, Хрватској „Спортикус“...

Пројекат „Балканфудбала“, под слоганом „Ми се бринемо о Балкану“, већ је промовисан у главним градовима екс ЈУ држава, почевши од Подгорице (19. децембра прошле године), па преко конференција за штампу одржаних у Јубљани, Загребу, Београду и Скопљу прошле недеље. У припреми је и босанска промоција.

- Нашили смо свуда на неочекивано добар пријем. По први пут је неко нешто конкретно осмислио, у радио и предложио, а не веично празне приче. У Македонији јас је, и то без најаве, примио и председник Ђорђе Иванов. Овдашњи фудбалски национални савези су мало затечени принципом „заједничке лиге без Велике четворке“, али смо ми на прес конференцијама објаснили да желимо да подигнемо квалитет фудбала у оним клубовима који су „испод“ водећих, попут „Партизана“, „Звезде“, „Динама“ и „Хајдука“. Њима је помоћи неопходна, а и ко гарантује клубовима из велике четворке да се некада неће наћи на петом-шестом месту и онда играти у овом, балканском међународном рангу, закључује Тодоровић, наглашавајући да је идеја наишла већ на одличан пријем у Турском и Грчком фудбалском савезу.

На питање да ли ће људи из БАЛКАНФАРЕ успети да до септембра реализују овако амбициозан план и програм, Тодоровић каже да су одлучни да се у подизању квалитета регионалног фудбала и навијања држе старе јапанске узречице: „Преговорима до договора“. Сигуран је да ће успети. У прилог те тезе сведочи чињеница да је у организацији БАЛКАНФАРЕ већ најављен сусрет и размена искустава вођа навијача репрезентација Хрватске и Србије.

Мало ли је?

ПРОМОЦИЈА НОВОГ ПРОЈЕКТА У ЈУБЉАНИ И БЕОГРАДУ

би место директора репрезентације, директор првенства био ће Црногорац Јовићевић, а фудбалског развоја Словенац Томаз Јакхел.

- На конференцији БАЛКАНФАРЕА у Скопљу Патрик Гасер из тима Мишела Платинија у УЕФИ рекао нам је да је идеја „Балканфудбала“ сјајна, али да је морамо сами осмислити и спровести. УЕФА ће читав пројекат подржати у сваком смислу, каже Тодоровић, додајући да ће такмичења сениорских тимова у оквиру балканске лиге и првенства истовремено пратити и њихове млађе селекције.

■ Ни навијачи нису заборављени

Веома важан сегмент ове регионалне сарадње је и културна интеграција, па утакмице у балканској лиги и првенству неће бити само спортски већ и културни до-гађаји.

ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ НОВИНАРА НА ПРЕДСТАВЉАЊУ У ЗАГРЕБУ

УКРАТКО

Велико признање
Јовани Мишковић

Награда „Предраг Пеђа Томановић“ за најбоље глумачко остварење на сцени новосадског Српског народног позоришта минуле године припада је Крагујевчанки Јовани Мишковић.

Жири, у коме су театролог Мирољуб Радоњић, драматург Ксенија Радуловић и глумица Јасна Ђуричић, једногласно је одлучио да то значајно признање додели младој глумици за улоге Мери у представи „Тајни дневник Вирџиније Вулф“ и Дане у комедији „Ујеж“.

Образлажући одлуку жирија, Радоњић је истакао да већ неколико сезона, нарочито у претходној, Мишковићева по-тврђује одавно примећени таленат, специфичну глума-чку енергију и непосредни сценски шарм, као и смисао за префинjenу импровизацију у грађи комплекских и захтевних улога.

Управник СНП-а Александар Милосављевић објаснио је да награда, која носи име пређано преминулог глумца тог позоришта Предрага Пеђе Томановића, није интерног или локалног карактера, јер се, протеклих 15 година како се додељује, показало да жирији ниједном нису направили грешку – шта више непогрешиво су „маркирали“ младе глумце који су прво најавили, па потом и потврдили да припадају највишој категорији глумача.

Јована Мишковић је своје прве глумачке кораке направила на сцени Дома омладине, а школовала се на новосадској академији.

Првенац награђен Благодарјем

На Светосавској академији, која је одржана 25. јануара у Удружењу књижевника Србије, СКЦ је награђен плакетом („Благодарјем“) за развој књижевности са пројектом „Првенац“.

У последње две - три године, ова едиција постала је веома привлачна младим писцима, нарочито због награда које су ранијих година освајали победници, па се тако из године у годину повећава број пристиглих рукописа од аутора из Србије и Републике Српске.

И ове године СКЦ је расписао конкурс за прву књигу, а сви заинтересовани рукописи могу предати до 15. априла.

Виталова награда Михајловићу

Добитник награде „Златни сунцокрет“ за књигу године је Драгослав Михајловић, коме је ово признање, познатије као „Виталова награда“, припало за збирку прича „Преживљавање“, у издању Завода за уџбенике и наставна средства.

Драгослав Михајловић је 15. лауреат овог признања, а у најужем избору биле су и књиге „Врло мало светlosti“ Владана Матијевића, „Господска улица“ Ранка Рисовића и „О местима тужним и дубокој ноћи“ Видосава Стевановића.

НИНА МИЛНОВИЋ, ДИРЕКТОРКА БИБЛИОТЕКЕ „ВУК КАРАЦИЋ“

Оставка као револт и немоћ

Осећам страшну немоћ, суочена сам са разним стварима који ми не иду у прилог и једино себе могу поштедети неких додатних проблема подношењем оставке. Нема никаквих других скривених мотива, каже наша саговорница

Разговарао Мирољуб Чег

Уместо разговора о „Години књиге“, коју је Министарство културе прогласило у 2010. години, плановима и пројектима Библиотеке, Нина Милановић, директорка Народне библиотеке „Вук Караджић“, саопштила нам је да је поднела оставку и упутила писмо министру културе Небојши Брадићу, те да само чека да се та одлука објави у наредном броју „Службеног гласника“.

Ово је вест која је ће многе изненадити. Нина Милановић је више од девет година на месту директора у овој установи, а, како сама каже, одлуку није донела брзоплето.

- Не могу више од овога што сам урадила, а сматрам да сам доста учинила за Библиотеку. Време је да дођу неки други људи, који ће можда нешто више да ураде за овај установа. Није ништа страшно - нити постоји разлог за еуфорију.

А када сте већ поменули „Годину књиге“, рећи ћу вам да је Библиотека набавила упола књига мање него претходне године. У „Години књиге“ Министарство је откупило упола мање књига. У истој години никад мање промоција није било. Шта то значи „Година књиге“ и чemu то служи?! У „Години књиге“ имате страшну деваљању свега што је везано за књигу, револтирана је наша саговорница.

Разочарани сте?

Јесам, разочарана сам статусом културе уопште, статусом људи који се баве културом и нама који радимо у култури - укратко, понижавајуће је. Нас никде нема, ми смо негде између. Подсетићу вас да је Народна библиотека Србије штрафковала годину дана и то нико није приметио. На културу се обраћа пажња само када је потребно политички посентирати.

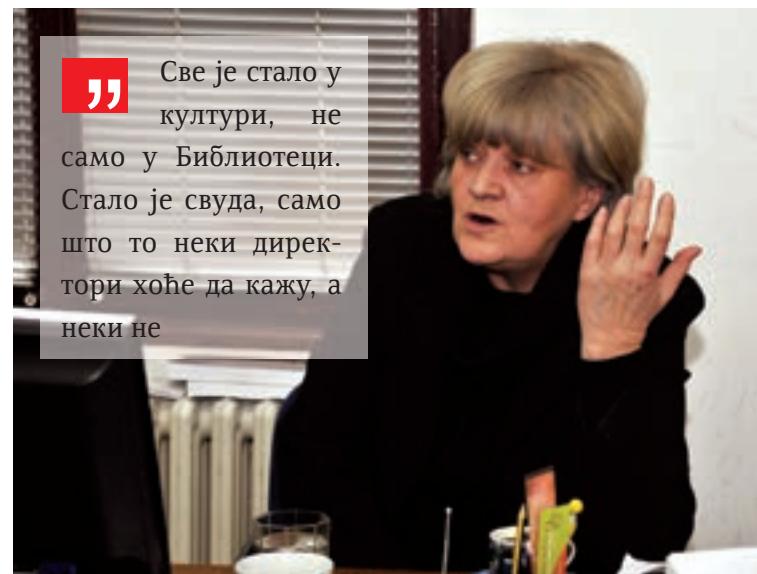
Колико год се људима који не раде у култури чинило безобразно, култура јесте најважнија. Једно време се познаје по култури и ономе шта је она оставила у историји, а не по ситном политичкству.

Често сам себи постављала питање ко је мене овластио као појединца да ја о томе причам и расправљам, али шта ће Крагујевчани за сто - двеста година мислити о времену у коме ми данас живимо? Шта ће писати о овој нашој култури, да ли ћемо уопште постојати?

Осећам страшну немоћ, суочена сам са разним стварима који ми не иду у прилог и једино себе могу поштедети неких додатних проблема подношењем оставке. Нема никаквих других скривених мотива.

Утисак је да има све мање културних дешавања.

Укратко, Библиотека је стала. Управо сам написала као неко ко

Све је стало у култури, не само у Библиотeci. Стало је свуда, само што то неки директори хоће да кажу, а неки не

је одговоран, можда ми је то и главна карактерна особина, а по новом закону у култури као одговорни директор треба да напиши програм рада и стратегију развоја Библиотеке. У том извештају, као одлазећи директор, написаћу, ипак, да немам разлога за незадовољство. На место директора ступила сам 2001. године, у октобру, а тада је ова установа имала 2,9 одсто уписаног становништва у чланству, а данас има 11 одсто. То је поприличан успех. Тада смо набављали од 4.000 до 5.000 књига, а данас скоро 15.000 - и то је успех.

У међувремену смо се виртуелизовали, покренули издавачку делатност на коју сам веома поносна. А са друге стране, не могу више да наћем начина да приведем крају бројне пројекте, а надам се да ће онај ко дође после мене успети да изнађе начина. Библиотека има огромну рукописну грађу, Крагујевчани су остављали рукописе Библиотеки са жељом и надом да ћемо све то обрадити и то морамо учинити.

Тачно је и да су програми стали. Знам ја са колико новца располажемо, у ком граду живимо, али морамо да одредимо приорите. Овде сам од своје 23. године, све сам послове променила, а ово је један од најдовговорнијих које сам радила, али ништа значајно другачији. Многе послове сам започела и ваља их привести крају - библиографија завичајног града Крагујевца, каталог професора Мирковића, радим на лексикону...

Све је стало у култури, не само у Библиотеки. Стало је свуда, само што то неки директори хоће да кажу, а неки не.

„АЛНАРИ“ НАГРАЂУЈЕ

Пророчанство сестара

Два најбржа читаоца „Крагујевачких“ биће и овог петка у прилици да добију занимљиву књигу издавачке куће „Алнари“. Овога пута реч је о издању „Пророчанство сестара“, ауторке Мишел Зинк.

Потребно је само да у петак, 4. фебруара, позовете 034 333 111, после 10 часова ујутру, и будете најбржи. Добитници ће своје књиге моби да преузму у књи-жару „Вулкан“ у Рода центру.

Сестре близнакиње, Лија и Алис Милтроп, управо су постале сирочад. Такође су управо постале см-

илузији да живим у другачијем граду. Претпостављам да се последњих 20 година потреба за културом битно променила. Живимо у граду без биоскопа, а објашњење је да нема великог интересовања. Ајде да видим да неко у Београду на дан премијерне пројекције филма нађе карту. Или да пронађе карту за позориште те вечери. За сваку представу се карте резервишу унапред. Само у Крагујевцу не.

Себе сматрам Крагујевчанком, иако нисам рођена у Крагујевцу, и постоје ствари које нису добре у овом граду, али ја криву Дрину да исправљам више нећу. Ако је вама, драги Крагујевчани, добро, онда уживајте у Ђурђевдану и прославама, у квази књижевницама у Гимназији, а док сам ја у Библиотеки они неће гостовати у тој установи. Можда кад одем нећо и буде сматрао да је то врхунац српске књижевности и позове их, али важно је да се то не деси док сам још на челу ове куће. Данас је све на продају, а ја у томе нећу да учествујем.

О новој згради библиотеке прича се већ годинама. У локалном плану развоја културе то је један од приоритета. Па, хоће ли библиотека ускоро добити нову зграду?

Мислим да ова зграда лако може да се уруши. Оптерећана је. Са друге стране, реч је о огромним средствима за нови објекат. Жао ми је што то није урађено у времену када су овдашње фабрике радиле пуним капацитетима и када је било паро, данас је неумесно критиковати било кога због тога. Реч је о огромним средствима. Прије неколико дана је то бude скоро, али уопште нисам оптимиста.

Неколико великих инвестиција урађено је од када сте директор. Обновљени су ограници библиотека, отворен је Амерички кутак, а помало несмотено је прихваћен и поклон Британског амбасаде.

- Није несмотено. Шта ћемо имати када једног дана уђемо у нову зграду библиотеке? Било би непрофесионално да одбијем један такав поклон. Тачно је да нисам знала где ће бити смештен Британски кутак у том тренутку, али реорганизовали смо се и успели да га сместимо. Одељења у Колонији и Аеродрому су заиста били у страшном стању, а реч је о великом насељима. Средили смо локал на Аеродрому који је под закупом, а простор за огранак у Колонији обезбедила је локална самоуправа и то је данас заиста дивна библиотека.

Највећим успехом, ипак, сматрам задужбину Јована Мирковића и лично сам сентиментално везана за њу. Он је ту згради наменски правио за библиотеку, а никада није био богат. И све то је оставио. Данас је то срећен објекат у коме се налазе легати и Дечје одељење. Важно је да покажемо како Библиотека брине о легатима.

Одлазите ли у пензију или ослањаете се у Библиотеки?

Морам да нагласим да сам поносна на људе са којима већ годинама сарађујем и не могу да будем скроз нездадовољна, јер успеси постоје, али је свестало - већ две године.

Остају још две године да радим. Имам свој посао и своје знање и имам шта да радим, а тај посао ће ми пружити задовољство. А могу и да не радим, сад ми је свеједно.

ШТРАЈК ЗАПОСЛЕНИХ У КУЛТУРИ

Крагујевчани незаинтересовани

Запослени у култури у Крагујевцу нису се придружили својим колегама. Већина оних са којима смо разговарали о штрајку зна само из медија, а нису им познати ни сви захтеви

штрајк установа културе, који је почeo 28. јануара, на иницијативу Независног синдиката културе и уметности, и даље је активан. Представници тог синдиката обуставили су прошле недеље рад на један сат, док је првог дана фебруара прекид трајао два сата. Према информацијама које стижу из овог синдиката, до сада је у штрајк ступило 46 установа културе. Највећи одзив је у Војводини, па затим у централној Србији, док је најмањи у Београду.

Штрајкачи имају девет захтева: повећање цене рада, исплата божићних и јубиларних награда, корекција Уредбе Владе о платама у култури, смена министра Брадића, прекид опструкције Министарства за рад, као и комисије за репрезентативност, потписивање протокола о зарадама и преиспитивање именовања директора у установама културе.

Запослени у култури у Крагујевцу не штрајкују. Шта више, већина оних са којима смо разговарали о штрајку зна само из медија, нису им познати сви захтеви, нити знају ко је ко у ком синдикату!

Да ситуација буде још занимљија већина запослених у овдашњим установама културе тврди да своје право остварују преко струковних удружења, а ако се неки захтеви синдикатаца и уваже - одлично. Наравно, сви рејдом сматрају да су им плате мале, да је потребно повећање јер све

поскупљује, али и да уколико се буде излазило на улице они неће изаћи.

Према тврђама Независног синдиката културе и уметности, штрајк ће трајати до испуњења захтева, а обустава рада у библиотекама, позориштима, музејима, институцијама културе у којима делују чланови овог синдиката, свакодневно ће се продужавати за сат.

Од Драгане Ђорђевић, председнице Синдиката културе Србије, сазнали смо да они неће улазити у штрајк. Иначе, од ове Крагујевчанке смо чули и да је недавно одржан састанак у Министарству културе, а повод је био захтев Синдиката културе Србије да се отпочне са преговорима који су, према колективном уговору, требало да буду започети најкасније до 15. новембра 2010. године. Као нам је она објаснила, нездовољни су једностраном одлуку Владе о повећању зарада у 2011.

години и неуставним укидањем јубиларних и божићних награда за 2009. и 2010. годину. Они захтевају да се у најкраћем року отпочне са преговорима како би биле дефинисане зараде за 2011. годину и како би се побољшао материјални положај запослених у култури.

- У овом тренутку нећемо позивати на штрајк, јер су преговори почели. Ми знамо да има пуно проблема, социјалног дијалога нема, али компромис мора постојати, објашњава Драгана Ђорђевић.

Председница Синдиката каже да једино крагујевачке установе културе нису штрајковале ни прошле године, а ни 2005, када је покренут масовни штрајк широм Србије.

- Защто је то тако тешко је објаснити. Претпостављам да су незаинтересовани, упали у конфузiju, па своја права често потражују преко струковних удружења, уместо преко синдиката, каже Ђорђевић.

М. ЧЕР

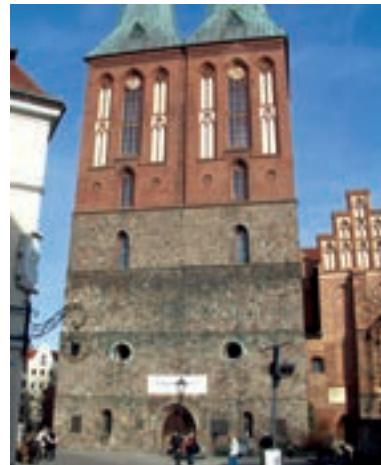
ФИЛМСКИ ПРОГРАМ ДОМА ОМЛАДИНЕ

Циклус ангажованог филма

Током фебруара и марта, сваког уторка у Дому омладине биће приказивани немачки ангажовани филмови, у оквиру „ПОП форума“, а у сарадњи са Гете институтом и студентима Филума“, а 8. фебруара на репертоару је филм Франка Бејера „Црква светог Николе“ из 1995. године. То је прича о лајпцишкој породици функционера Бахер у којој долази до раздора. Након смрти гла-ве породице Алберта (1987. године), официра Народне полиције НДР-а са високим одликовањима, ћерка Астрид се приклучује опозиционом ослободилачком покрету, док њен брат Александар, наредник у Министарству за државну безбедност, брани интересе властодржаца. Долази до политички мотивисаних конфликтова и уну-

тарпородичне присмотре. То је портрет времена у коме је притисак „одоздо“ довео до „демонстрација понедељком“ у Лайпцигу, са којима су коначно отпочеле политичке промене у источnoј Немачкој.

Фilm ove „Живот на степеништу“ и „Људски захтеви“ крагујевачка публика моћи ће да погледа 15. фебруара, а реч је новијој продукцији. „Живот на степеништу“ је необичан документарни филм чији се главни актер ниједног тренутка не појављује, али је све време присутан. Стана-

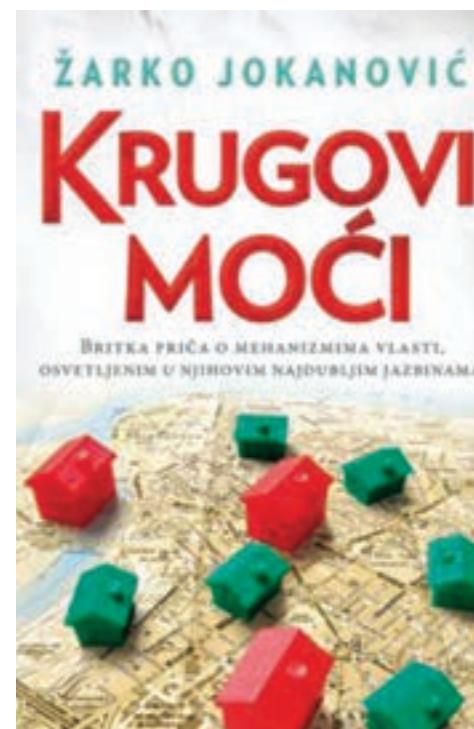

„ЛАГУНА“
НАГРАЂУЈЕ

Кругови моћи

Издавачка кућа „Лагуна“ недавно је представила дебитантски роман Жарка Јокановића „Кругови моћи“, а већ ове недеље двоје најбржих читалаца „Крагујевачких“ добије свој примепрак. То ће бити они који у петак, 4. фебруара, позвову 034 333 111, после 11 часова ујутру. Дебитници ће своје књиге моћи да преузму у новоотвореној књижари „Делфи“ у пешачкој зони.

У роману „Кругови моћи“ Жарка Јокановића као да су се на једном месту сусрели Нушић, Стерија и Домановић да опишу нова српска „чуда“ транзиције и европејства, прожетих лажним патриотизмом и свеопштим грабежом. Премијер и министри, моћни шефови кабинета, тајне службе, странке, мафија, тајкуни, страни изасланици, медији, корумпирани тужиоци, попови, преваранти, убице, уплетени у разне сплетке, афере, а када се свему дода и похлела, мржња, издаја, шпијунажа и секс добију се неочекивани обрти...

Много ликова, а мало људи, или другим речима, ово је бритка прича о механизмима власти, осветљеним у њиховим најдубљим јазбинама. Сви ликови су измишљени - само је Србија стварна!

Служећи се убојитом сатиром и оштром хумором, који изазивају осећај горчине, писац гађа у срж проблема. Тиме отвара бројна питања, обавезујући читаоца да крене у потрагу за могућим одговорима.

ИЗЛОЖБА У „МОСТОВИМА БАЛКАНА“ Цртежи Николе Вукосављевића

У Галерији „Мостови Балкана“, вечерас (четвртак, 3. фебруар) у 19 часова, биће отворена изложба цртежа Николе Вукосављевића. Овај уметник представиће се са 12 цртежа великих димензија (100 пута 70 центиметара), у техници „пошоар“ са мат емајл лаком. Сви цртежи на изложби настали су током прошле године.

Комплексност стваралачке личности овог уметника најбоље се може пратити кроз паралелно бављење вајарством и сликарством, кроз дела која говоре сама о себи и за себе.

У каталогу изложбе уметник своје радове описује кроз филозофију чувеног јапанског мачеваоца Мијамота Мусашија: „Треба увек бити потпуно концентрисан и не смањивати степен своје концентрације. Важно је научити да се посматра и лево и десно, не померајући очне јајучице. Овакве ствари треба вежбати упорно и не журити“.

Никола Вукосављевић рођен је 1946. у Београду. Дипломирао је на Академији ликовних уметности у Београду, вајарски одсек, код професора Јована Кратохвила. Постдипломске студије завршио 1972. године код истог професора. Члан УЛУС-а од 1973. године, а од 1978. године члан је „ЛАДЕ“.

На Факултету ликовних уметности у Београду ради од 1977. године, а тренутно је редовни професор за предмет вајање и цртање. Од 2004. до 2007. године обављао је дужност декана Факултета ликовних уметности у Београду.

Излагао је самостално цртеже, аквареле, медаље, рељефе и пуну пластику и има више од 300 колективних изложби у земљи и иностранству. Радови му се налазе у уметничким збиркама галерија, музеја и приватним колекцијама у земљи и иностранству. Више пута је награђиван за свој рад.

Изложбу цртежа биће отворена до краја фебруара.

УКРАТКО

Соколовић отвара сезону

Нову сезону на вечерњој сцени „303“ Позоришта за децу и омладину отвориће Зија Соколовић својим чувеним кабареом „КАБАРЕС КАБАРЕ“. Реч је о комаду којим Соколовић већ годинама гостује на свим сценама широм екс-ју, а говори о љубави и смрти. Ова представа на репертоару је у петак, 4. фебруара, у 20 часова.

Већ наредног четвртка уследиће гостовање Сузане Петричевић са монодрамом „Последња шанса“, која је прошле године награђена „Златном колаџном“ на фестивалу монодраме у Земуну. Иначе, реч је о тексту Мирјане Бобић Мојсиловић, а ова представа заказана је за четвртак, 10. фебруара, такође у 20 часова.

До краја месеца, на вечерњој сцени „303“ овдашња публика биће у прилици да по гледа „Цигански кабаре“ Љиљане Стјепановић и „Брачни кабаре“, у коме главне улоге изграју Мина Лазаревић, Марко Живић и Марко Марковић.

Спрема се премијера

Најстарије српско позориште прву представу у 2011. годину одиграће тек на Дан позоришта, 15. фебруара. Тако бар стоји на репертоару. Након „поста“ од годину дана и три камерне представе ансамбл крагујевачког Театра почеве је да ради на тексту Ђорђа Милошевића „Ћаво и мала госпођа“. Режија је поверена Жанку Томићу, београдском редитељу који је пре неколико година радио у Театру драме „Контумац“, такође по тексту Милошевића. Главне улоге повељене су Милошу Крстовићу који тумачи Јеремија Милошевић, Исидора Райковић је Јеленка Хербез, а Никола Милојевић Ханс Кристијан Андерсен. Миодраг Пејковић тумачи Леонтија Јарковића, док Александар Милојевић и грађа Антонија.

Укратко, још једна ансамбл представа, прича о томе како странци виде нас и како ми гледамо на њих, некад и сад.

Продаја улазница за ФЕСТ

Продаја улазница за 39. ФЕСТ у Београду почела је 1. фебруара, а попуст од 10 одсто на комплете карата важиће седам дана. Београдски међународни филмски фестивал ФЕСТ обележава ове године 40-годишњицу од првог издања, а премијерно ће представити од 26. фебруара до 6. марта седамдесетак филмова, укључујући 13 у главном програму. Међу њима су „Кориолан“ Ралфа Фајнса, којим ће 39. ФЕСТ бити отворен у Сава центру, као и домаћи филм „Непријатељ“ Дејана Зечевића, који ће бити приказан на затварању.

Сајт ФЕСТ-а је www.fest.rs.

УЗ ГОДИШЊИЦУ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

На оружје, у име спаситеља Н

„Куда Турци кроз нахију прођу, тешко дому где на конак дођу”, казивала је народна песма о стању у Београдском пашалуку када су њиме овладале злогласне дахије. Да би се Срби застрашили и умирили почела је крвава сеча кнезова, али одговор је био као што је на једном збору виђених људи рекао прота буловички Атанасије Антонијевић: „Браћо, земља стење, а небо над нама плаче гледајући наше муке. Него, браћо, у име створитеља бога и спаситеља нашега, да устанемо на оружје!”

Приредио Александар Бабић

Og kako je јавран йоцрнео,
није већи зулум настапао
нејо што је Србе задесио
кад дахије земљом овладаше.
Пошеоша бесни јаничари,
јоле, босе аје изелице,
Пошеоша по својој Шумадији
илене, робе села и кнезине.

То је, песнички речено, истина о стању у Шумадији после убиства Хани-Мустафа паше и овладавања дахија Београдским пашалуком. Јаничарски зулуми били су из дана у дан све неподношљивији, а први покушај да овладају пашалуком био је у јуну 1794. године, уз помоћ одметнутог видинског паше Пазван-Оглуа. Тада су помоћи Мустафа паша да се одржи на власти пружили наоружани Срби, што им он није заборавио. Све који су бранили Београд од јаничара ослободије плаћања пореза и харача за годину дана, а породицама погинулих дао је и материјалну помоћ. Али, учинио је још нешто – за главу сваког јаничара расписао је награду од два дуката, а за сваког живог доведеног четири дуката. Тако је пријушио прилику и Србима да легално убијају Турке, оне који су отказали послушност Султану.

Топови са Београдске тврђаве пушњима су оглашавали колико је погубљено злих јаничара. Као награду за верност паши и Султану Срби су у априлу 1796. године добили проширење својих повластица – да обор-кнезови имају право да сами прикупљају све дажбине од раје и да се Турци у то неће мешати. Али, 21. децембра 1801. године за Србе је почела пропаст. Тада су Кучук Алија, Мула Јусуп и Мехмед-ага Фочић успели да се неопа-

жено увuku у Мустафин двор у Београду, да га убију из цефтердара и одсеку му главу. Онда почиње њихова сурова власт.

Београдским пашалуком, дакле и Шумадијом, овладаше дахије, кабадахије, бимбаше, субаше и њихови сези. Мноштво народа се похајдучи од њихове силе и зулума. Чим би се дојавило да стижу Турци у село, виђени домаћини су бежали у јаруге и шуме да мотре шта ће Турци чинити. Аустријска штампа је у то време писала: „Срби су потпуно остављени дахијама на вољу. Дахије поступају према њима са неограниченом разуданошћу, која не зна за поштовање, част и живот и на народу засиђују све свој животињски бес”.

ПОРТРЕТ ЂОРЂА (КАРАЂОРЂА) ПЕТРОВИЋА, 1816. УЉЕ НА ПЛАТНУ, ВЛАДИМИР ЛУКИЧ БОРОВИКОВСКИ

Многи Срби су схватили да ово неће испasti на добро и да се треба што пре оружјем супротставити дахијама. Знали су да им дахије неће опростити ни савез са Мустафом-пашом. Сада је и најгори муслимани постао ага и почeo да про-гања Србина. Песма о томе казује: „Куда Турци кроз нахију прођу, тешко дому где на конак дођу”. Постоји прича о баба Милици из груженског села Каменица, која је остала самохрана на три унуке, девојке, лепе и младе, тек стасале. Један кабадахија бане у кући баба Милице, седне на троножац крај огњишта и нареди баби да му спреми цицвару. Онда почне, без зазора, којешта булавнити девојкама. Почеко је надометати све бешчасније речи да се девојке зацрвене и оборише погледе, али морале су ту да стоје и слушају. Број је баба схватила шта Турчин смера, па је све чешће погледала у дебо глогов колац крај огњишта који је држала да подупре врата, а и против нечестивих сила, злу не требало. Таква једна сила, ето, појавила се у њеној кући.

■ Глоговак баба Милице

Реши баба да млатне глоговаком Тучина, па шта буде. Бруку и срамо-

ПОСТАВКА СЕЧА КНЕЗОВА У МУЗЕЈУ „МУСЕЛИМОВ КОНАК“ У ВАЉЕВУ, ЗГРАДИ У КОЈОЈ СУ БИЛИ ЗАТОЧЕНИ АЛЕКСА НЕНАДОВИЋ И ИЛИЈА БИРЧАНИН

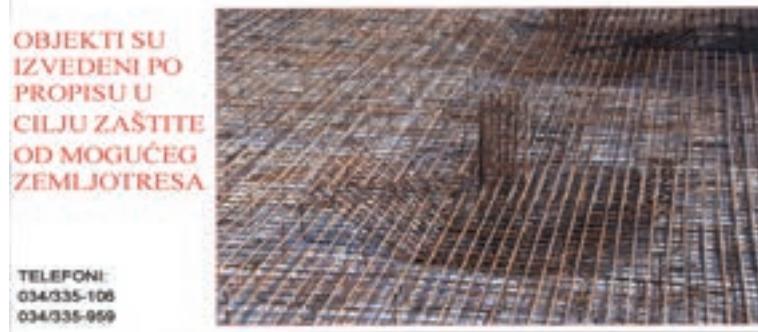
ца, није много полагао у жалбе и малобе султану. Он је слao поруке својим пријатељима Васи Чарапићу, Јанку Катићу, Младену Миловановићу, Милосаву Лаповцу, Миловану из Плане, Кара Стеви из Прова и другима.

Почетком августа 1803. године Карађорђе по Гаји Пантелићу Воденичаревићу шаље поруку Васи Чарапићу у Белиј Поток под Аватлом: „Брат Васо, ајде да за наше младости и нашег јунаштва скинемо зулум, да нашим женама не вире ноге испод турских ћуркова... Но, брате, потражи колико можеш више поузданних момака и у зиму, кад ти се јајвим, да си готов!“

■ Збор код Криве реке

О Аранђеловдану (8/21. новембра) 1803. године много највиђенијих људи Шумадије скупило се у Орашцу, у кући Светозара Томића, који је женио сина Максима. После свадбарског ручка, устајали су један по један од софре и одлазили у јаругу код Криве јабуке у Матијашевићима. Кад се прикупило довољно људи, обратио им се Атанасије Антонијевић, прота Буловички, речима: „Браћо, ево већ толико стотина година прође отако се сва наша

STAMBENA ZADRUGA „NAPREDAK“
Ул Краља Александра I Карађорђевића бр 103
36 ГОДИНА ПОВЕРЕНJA
PRODAJE ZAVRŠENE
STANOVE POVRŠINE
OD 41m² DO 60m²
/preko puta ATD-a/
NA LOKACIJI UL.ZMAJ
JOVINA 45
UGOVARA PRODAJU
STANOVA U FAZI
IZGRADNJE
Rok završetka мај 2012 god
NA LOKACIJI U UL.
JANKA VESELINOVICA
br.82 udaljeno od ulice

TELEFONI:
034/335-106
034/335-969

GO SADA NA 4
LOKACIJE!

NIKOR

BLACK HORSE
AutoBatt
BOSCH B

ULJA
FILTRI
LAMPE I MAPADNA TELA
AUTOPUR "KILIM"

Mobil Castrol
mošića

GUME
PUTNIČKI PROGRAM
TERETNI PROGRAM
POLIKOMPAKCIJA
MOTOCIKLI I BICIKLI

BESPLATNA
MONTAŽA!

1. Janka Veselinovića 72, 034 430 658
2. Atinska bb, Aerodrum,
034 372 371

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО
ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР до Крагујевац

Radno vreme od 7 - 15 sati

Благоја у центру
1 - 18 sati - радним данима
7 - 13 sati - суботом

пословнице:
Кнић 510 - 197
Рача 751 - 262
Баточина 842 - 311
Лапово 853 - 710

Ед Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 - 200
Дежурна служба 335 - 195
Приклучци 307 - 368
Пријава стања и
рекламације 370 - 300

ашега

слава закопа у гроб на Косову. Од онда се наши ножеви, сабље и пушке завлаче у кладе. Свети божји олтари који су за наших царева и краљева красили Србију као цвеће, данас су штале за турске коње. Образ наших жена, сестара и кћери газе са ногама, као да смо ми сви право робље. Браћо, земља стење, а небо над нама плаче гледајући наше муке. Него, браћо, у име створитења Бога и спаситеља нашега да устанемо на оружје! Бог ће нам помоћи, а и цар ће то одобрити; јер ове наше крвопије и њему о глави раде!"

После овог говора, сви се заклеше:

"Ко је издао, издало га тело, пожелео али не могао поћи, у кући му се не јављало ни старо ни младо, од руке му се све скаменило, у тору му овце не блејале, у обору краве не рикале. Да Бог да да се у сињи камен претвори, да се други на њега угледају. Не био срећан ни дуговечан, нити лица божијег икад видео. Амин."

Онда су се окупљени договорили да се спреме на устанак „чим гора озелени”, а дотле ће радити на томе да свако око себе окупи што више људи.

О том и таквом времену би још забележено: „Сад наста право ропство за српски народ. Цркве и манастири дођоше под копита турских коња, људи и њихови животи и имање, поштење жена и девојака, све то је служило само да подмири турско насиље. Данци се умножише: спахијама десето, а јаничарима девето и неки тродупли порези се ударише. Јадни народ го и бос већ пропиша и мајчино млеко од зулума”.

Песник „Буне на дахије” слепи гуслар Филип Вишњић описује и прилике на небу Србије тих година. И ту се догађа нешто неубично: често долази до помрачења месеца. Народ то тумачи као лош знак по Турке, јер је месец њихов заштитни знак. И, заиста, било је више помрачења месеца. Ако се погледа у астрономски календар тога периода види се да је помрачење било 1800., 1801. и 1804. године. Вишњић то тумачи и стиховима: „Да се Србија на оружје дижу, ал' се Срби дигнут не смедоše.”

■ Сваки свога да погуби кнеза

Дахије нису гледале у небо, али су све чиниле да имају што више доушника, да све виде и чују шта се догађа у народу. Прибојавали су се раје, па су по свим селима подигли своје ханове и поставили војне посаде од по 10-15 војника који су имали сву власт да рају глобе, бију и бешчасте. За муселиме по градовима и паланкама поставили су своје кабадахије и ставили им на располагање по 30 војника, а по селима су поставили субаше са по пет Турака помагача који су постали власт над рајом. Тако су укинули кнежинску и сеоску самоуправу.

На тужбу кнеза Алексе Ненадовића падишаху у Стамболу, у другој половини јануара 1804. године, стиже ферман дахијама у коме пише:

„Ево вам сад последњи пут пишем: ако се не умирите и зулума не канете, ја ћу на вас диди војску од другога народа и закона, који ће од вас учинити што нигде није било од Турчина...“

Дахије су овај султанов ферман растумачиле да ће та војска од другога народа и вере посигурно бити српска, она народна као под Мустафом пашом, и једини начин да се од ње одбарне јесте да посеку све кнезове и предводитеље народа, па да поставе нове кнезове које би позвали

у Београд, заточили их и држали као таоце док не разоружају читав народ. Био је и предлог да се побију сви мушкарци који су у доба последњег рата против њих имали десет или више година, а остале приморати да приме ислам. Али, био би то „велики посо”, па су стога одлучили, у оскудици времена јер је у народу било све веће нездовољство и устанак на прагу, да крену само са сечом кнезова и тако обезглаве народ да не би могао да им се супротстави. Својим муселимима по Србији одаслали су наредбу „сваки свога кнеза да погуби”.

До почетка устанка и збора у Орашцу посечен је 123 виђених Срба. О томе Вук Караџић пише: „Не знајући нико за шта Турци сијеку, сваки се морао бојати да и на њега ред не дође.” У народ је ушао страх и неверица.

А дахије су добро знале зашто секу. У рукама су имале писмо Алексе Ненадовића о набавци цебане, знали су за сарадњу свргнутих Турака спахија и Срба у заједничком напору да се отарасе јаничара. Имали су и извештај „из прве руке” од потказивача из Земуна, слуге трговаца Драгутина Милутиновића. Са овим трговцем су Срби ступили у везу и почели у тајности да купују барут и хартије за фишаке, а потказивач је био неки пречански Немац кога су дахије поткупили.

И Турчин ага Коњанлија је тајну устанак открио дахијама, дојучирашијим противницима. Он се раније борио против јаничара, раме уз раме са народном војском Срба, али је потом ипак „више волео јаничара”. Постоје некада сарађивао у војној организацији, имао је потпун списак буљубаша и српских кнезова – војних предводника. Тај списак од око 600 људи доставио је јаничарима који су по њему поступали. То је био списак народних првака Срба.

И опет по Вуку: „- Тад се већ стање бројити: овога су посјекли, овај утекао, а онја се сакрио; онда они бјегунци стану тражити један другога и стану се договарати шта ће сад радити... Ту сад другог суда ни спасења нема него да се бранимо и да бијемо и ми њих. Кад ћемо везани женски мријети од њихових целата и сезија, боље да мремо јуначки, као људи, барем да замјенимо своје главе и покажемо своју браћу, а жене и деца и куће ако нам пропадну, ни овако нијесмо господари од њиј...”

■ Пристанак и Милана Обреновића

Још пре ових догађаја Карађорђе је од Чолак-Анте Симеоновића купио седам товара пушака које су донете из Призрена, из Метохије. Ступио је у везу и са Андрејом Игумановим који се такође бавио лифтеријом пушака, пошто је било познато да у Призрену „цвета” пу-

КНЕЗ АЛЕКСА НЕНАДОВИЋ, 1855, УРШ КНЕЖЕВИЋ

шкарски занат. Иначе, у Србији је израда сачме, куршума, фишака и пушака била изричito забрањена од стране турских власти, сем у царским радионицама у Румелији.

Карађорђе је потражио и савет од проте буковичког Атанасија. Прота је знао турски и грчки језик, па је могао да докуши шта Турци причају међу собом. Кад је пољубио противну руку, упитао га је:

„Чичаproto, знаш ли, којекуде, да Турци смерају и мене да убију?“

Већ два пута неки наоружани људи долазили су његовој кући у Тополу, а међу њима је био и чувени Дели Мехмед из Крагујевца. Прота му одговори:

„Знам, како да не знам!“

„Па шта ми велиш?“

„Велим ти, купи дружину па се би са Турцима, јер ако ћутиш – погинућеш, а укоји се, ако устанеш може дати Бог да буде што боли!“

Пошто је већ купио у Остружници извесну количину барута од трговаца из Земуна Милоша Урошевића Кабадарца и Кости Добанчанина, чије слуге нису били јаничарски доушињи, Карађорђе се одлучи и почне да сакупља дружину.

Карађорђе је жељео да што више људи укључи за дизање устанака. Још раније је слала Гајо Пантелића Воденичаревећа са порукама Младену Миловановићу, добројећем трговцу из Ботуња код Крагујевца и Младену је без премишиљања пристао, иако му то није било нужно, јер је већ имао везирну бурунтију (дозволу) да несметано тргује. Изнео је и своје разлоге зашто ће се пријужити устанцима: „На устанак ћу јер ми Турци узимају по дукат кад терам свиње на скелу на Сави и то ме зауставе још у Тополи, па дукат, па у Орашцу, опет дукат, на Рогачи исто, па на Барајеву, на Губеревцу, Моштанице... и све тако до Саве. Још морам да плаћам и смештаје по хановима“.

Много је теже било наговорити трговца и газду Милана Обреновића из Бруснице (брата по мајци Милоша Обреновића). Милан је одлично стајао са Турцима, а и сада са дахијама, па му нису правили никакве сметње у трговини, чак је био ортак са једним Турчином код продаје волова и имао је бурунтију потписану од стране самог главног дахије Кучук Алије. И с њим је у име Карађорђа „преговорао“ Гајо Пантелић. Последњи пут у зиму, пред сечу кнезова.

„Чујеш ли, газда Милане, неће ти ласно бити ако нећеш пристати за шта су стали сви људи у једну стопу и теби препоручивали да и ти станеш“, рекао му је Гајо.

„Ма ја ћу пристати“, узвратио је Милан после ових речи које су у себи носиле претњу, „али ће све бити мучно. Тешки ћемо рат заратити и много ћемо мука видети, али ако не може друкче бити - и ја пристајем. Нећу Србина изневерити.“

„Мене су само послали да ти кажем, ако не пристанеш неће ти ласно бити!“, понови му Гајо на растанку.

У следећем броју:
Успаваници на окупу!

МЛАДЕН МИЛОВАНОВИЋ, ВОВВОДА ИЗ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНА

Заборачене приче и легенде

Пише Александар Бабић

Три венчана и један незаконити муж

Међу сакупљеним народним песмама Вук Караџић има записана једна чији стих гласи: „Ако свима морам бити слуга, ја не могу свима бити љуба, него једног ког ми среће љуби“. То је свакако био случај са већином жена, али било је и изузетака, било је појава које су налије на полиандрију - многомуштво или вишемуштво, односно да је једна жена имала више мушкарца у истом тренутку за мужа.

У једном чланку у новинама „Радничка мисао“, које су излазиле у Београду крајем 19. века, у броју од 27. јануара 1892. године под насловом „Многомуштво“ наводи се случај једне жене из Подибра, која је тада живела у Крагујевцу и била у брачној заједници са три законита и једним незаконитим човеком, дакле са четири мушкарца истовремено. Сви су живели у једној кући, заједно, сви радили сложно и беспрекорно се слагали.

Како сазнајемо из овог члanka, жена се прво удала за човека који је после извесног времена нешто згрешио и суд га осуди на дугогодишњу робију. Онда је био такав закон да ако муж буде осуђен на дужу казну лишавања слободе, жена може да се преуда за другога, што је и учнила „јунакиња“ ове приче и удала се у чачански крај. Међутим, ни са другим мужем није била боље среће - и он је био проблематичног понашања и „заглави“ робију. Ни трећа удаја није била срећна. И трећи муж се нађе иза решетака. Остане она тако за врло кратко време без три законита мужа. Сви су издржавали дугогодишње робије. У чланку не пише чиме су се бавили и шта су згрешили, али је вероватно то била хајдуџија или су били пијанице и љутице, па су чинили убиства.

Како било, после свега жена се скраси у Крагујевцу и реши да се више неће удавати. Досадило јој да пише мобле судовима и поповима да је одвенчавају и привенчавају, али зато нађе новог љубавника и почне лепо и у миру да живи са овим четвртим, невенчаним мужем.

Трајало је то тако док први муж није одлежао робију и изашао на слободу. И где ће, него својој жени. Успе да је пронађе, види да је са другим мушкарцем, али који није био венчан, те он протумачи да је право првенство његово и да може да остане, пошто су се њих двоје сложили да живе сви заједно. Али, не лежи враже, дође нека ванредна амнистија када је Србија постала краљевина и буду пуштени на слободу и она двојица мужева, други и трећи по реду. И они право - па својој жени.

Она их све лепо прими, а како је могла да усагласи односе са четири мушкарца у чланку се не објашњава, али претпоставља се да је робија на њих власнито деловала и ни по коју цену нису хтели да се врате тамо одакле су изашли, нити су могли да живе на улици сами, те су све прихватали као нужно зло. А онај четврти - незаконити муж сигурно се бојао од тројице робијаша, није смео да их отера, а волео је ову жену, па је и он остао. Једно је сигурно: и они њу и она њих је волела, јер да није било љубави, тешко да би се оваква брачна заједница у петоро одржала. Више су волели да трпе друга три мушкарца него да изгубе ову једну жену. Чиме их је она опчина - остала је тајна.

Овој жени из Подибра није било много четири мужа, а није мало случајева када је жени превише и један једини, нарочито ако је он женскошар или пијаница. Један случај из Цветојевца опет ће нам послужити као пример.

И ова прича потиче с краја 19. века, као и претходна. Извесни Христивоје из Цветојевца почне да пије и по кафанама троши имовину, док су му жена и деца често остајала без основних средстава за живот. Досади то жени и она реши да га одвикне од пића и примени један „опробави“ рецепт: мишићи, тек окочени, са све гнездом, утопе се у љуту ракију и тако стоје неколико дана. Та ракија после служи за „одвикавање“ од пића. Томе је прибегла и Христивојева жена.

Прође неки дан, Христ

САТИРА

Пакет мера

- У држави је највећа незапосленост до сада. Плате су пале на најнижи ниво. Пензије нису довољне ни за пуко преживљавање. Људи све теже враћају кредите, јер је инфлација код нас највећа у Европи - телеграфски је министар за социјална питања реферисао председнику владе на седници кабинета.

Потом се за реч јавио министар полиције: - Имамо информације да се припремају бројни штрајкови, митинзи и демонстрације незадовољног грађанства.

- Зар опет? Пре десет година су протестовали и срушили власт, па шта су тиме добили? - запитао се председник владе.

Нисам још гледао Немогућу мисију. То мора да је нешто о животу у Србији!

Драган РАЛИЧИЋ

- А шта ви чините - обратио се министру унутрашњих дела - да спречите насиљно и противуставно понашање?

- Чиним све што могу, али како да спречим нездовољство народа, када је и полиција нездовољна малим платама, дотрајалим униформама, застарелом опремом? А што се тиче противуставног понашања и овде међу нама много је оних који су против садашњег устава. А, признаћете, да nije баш уобичајено да хапсимо колеге министре.

- Има ли нешто позитивно? - покушао је премијер да преокрене ток седнице. - Ове године одржавају се избори. Шта можемо да кажемо бирачима да смо добро урадили?

- Боље нам је да ћутимо - рекла је министарка привреде.

- Откуд толико пессимизам? Мислим да смо урадили много добрих ствари, као што је на пример... - ту је премијер застао, замислио се и покушавао да се присети било чега доброг што је урадио кабинет на чијем челу је био скоро цео мандат. Иако је имао добру вољу, није успео да наведе ни један успех владе.

- Побеже ми мисао - покушао је да забашури фијаско, а затим је прешао на ствар: - Ситуација је тешка, признајем, али ја сам спремио пакет конкретних и ефикасних мера за излазак из депресије и поправљање тешке ситуације. Наши експерти припремили су

програме за све области. Да бисмо преокренули дефетистичко расположење народа, крећемо са остварењем следећих програма:

- На првој телевизији почиње програм за службенике - реприза хумористичке серије о згодама у једној фирмама. На другој почиње ријалити шоу намењен пољопривредницима о селу. На трећој ТВ емитоваће се програм за монархисте - ријалити на двору. На четвртој ТВ иде садржај за младе - ријалити о свадбама. На петој телевизији, за оне из провинције, имамо програм -ријалити у дивљини.

Сви ће бити заокупљени оним што гледају на телевизијама 24 часа. Новине ће само о томе да пишу. Народ ће да се бави животом оних које гледа, на себе има потпуно да заборави.

- Господине председниче, а ако овај програм експерата не да резултате, чemu да се надамо? - питаје министарка пољопривреде.

- Имаћемо ријалити - голо преживљавање и спашавање живе главе - објаснио је премијер - а ми ћемо да будемо главни пратоњици!

Александар ЧОТРИЋ

Власт је омела друштво у развоју!

Ивко МИХАЛОВИЋ

На таласима народног нездовољства увек долазе нови јебиветри!

Ивко МИХАЛОВИЋ

Карикатура: Горан МИЛЕНКОВИЋ

Високи функционер је поднео оставку из моралних разлога. Није могао да гледа како његове колеге краду више од њега!

Драган РАЛИЧИЋ

Горан Миленковић

Разонода

Предавачи

Да су штрајк започели Заставини радници, ствар би била много озбиљнија. Овако, кога још брига за просветне раднике. А, ствари стоје тако да када један мајстор из Заставе, који је иначе познато жељан рада, остане без посла, преко бироа прима пару таман колико и један наставник у основној школи који свакога дана поштено одради своје. За то време, онај мајстор, са занатом у рукама, може још додатно да заради, а на крају ће добити и отпремнину од по триста евра по години, о чему су просветни радници могли увек само да маштају.

Када просветни радници штрајкују нико се не узбуђује. Помало се кука над сиротом децом која губе часове и онда се саспе по професорима. Нажалост, стање и јесте такво да нам децу, у великом броју, уче полуписмени, надрндана квази интелектуалци који нит имају појма шта је дечија педагогија, нит се разумеју у сопствену струку. Данас је, како ствари стоје, најлакше завршити факултет. Али би, не само селекција, већ и константна провера оних који нам децу образују морала, напокон, да заживи. Па да и сами професори, макар једном у две године, иду на проверу и знања и умешности рада са децом. И да онда видимо да ли ће, као и сада, већина родитеља морати деци да плаћају додатне приватне часове не би ли их неко научио и појаснио оно што није професор у школи. Да напокон разјаснимо да ли су нам то прогулпела деца или просветни радници.

А онда, када остану квалитетни, напокон и да се људски плате. Руку на срце, јес' да су у мањини, али се не може рећи да и сада нема оних пожртвованих и савесних просветних радника. Треба ли, онда, они искључиво да се задовоље привилегијом да раде државни посао и да су им плате редовне? Колико оне износе није битно, јер на данашње време такво питање не би требало да се поставља. У овој држави једино још посланици, министри и ини политичари имају право да буду дебело награђени за свој рад, а нерад још више. Код нас више није тачна тврђња да политичари краду. Не краду, они узимају све легално, онако, по закону. Нема тих законских рупа за отимање паре које они нису пронашли и раскопали још мало.

Но, да се вратим на просветаре. Занимљиво је да се колегама из основних и средњих школа овде никада не придрже универзитетски радници. А и зашто би. Зна се колико је међу њима мало оних који живе од, ипак скромне универзитетске плате, а колико више је оних који имају, не само двојне, тројне, приватне, већ и многе послове по разним другим установама, укључујући ту и политичка агажовања. Што се, пак, чиновници запошљених по разним факултетима тиче, они се никада нису нити било за шта питали, нити су сами имали став ни око чега. За добро плаћен рад, у било ком својству, на нашим факултетима довољно је бити улепо са деканом, па да на основну плату легну разне стимулације, послови под којекаквим уговорима, рад у разноразним комисијама, плаћена, а измишљена ситна шефовања, додаци и агажовања која, када се плаћају, унапред се зна коме ће и припасти. Мобинг се нигде није тако добро примио као међу запосленима на факултетима. Због аутономије универзитета, рекли би злобници.

Уосталом, наши државни универзитети имају преча посла од штрајка. Приватни им, бога ми, свакога дана задају озбиљне задатке. Ево, ономад, "Мегатренд" је промовисао Наташу Беквалац за заштитно лице. Па је ректор истог, иако је она тек на трећој години студија, већ најавио као будућег асистента! Мислите да је на државним факултетима другачије? Ментор може да буде и љубавник, ту је и женско сналажење за понеки стручан рад (промуђурне типују на часописе са СЦИ листе), везе за асистентско место, завођење декана или ректора као најмоћнијих (паметнице се не арче тек тако), само је део спектакуларних вештина неких наших научници.

ЛЕПА ЈЕЛА

Разонода

ОДВАЛЕ

БИЉАНА ЦИНЦАРЕВИЋ, сликарка, посла развода брака:

- Један партнёр се развија у једном правцу, док се други развија у супротном од вас и на крају поред себе имате странца. Због тога је брак превазиђена институција.

АНА НИКОЛИЋ, певачица:

- Прехлађена сам, јер сам направила грешку што сам на клизалиште изашла у шортсу и маџици на бретеле. Мислила сам да ми неће бити хладно.

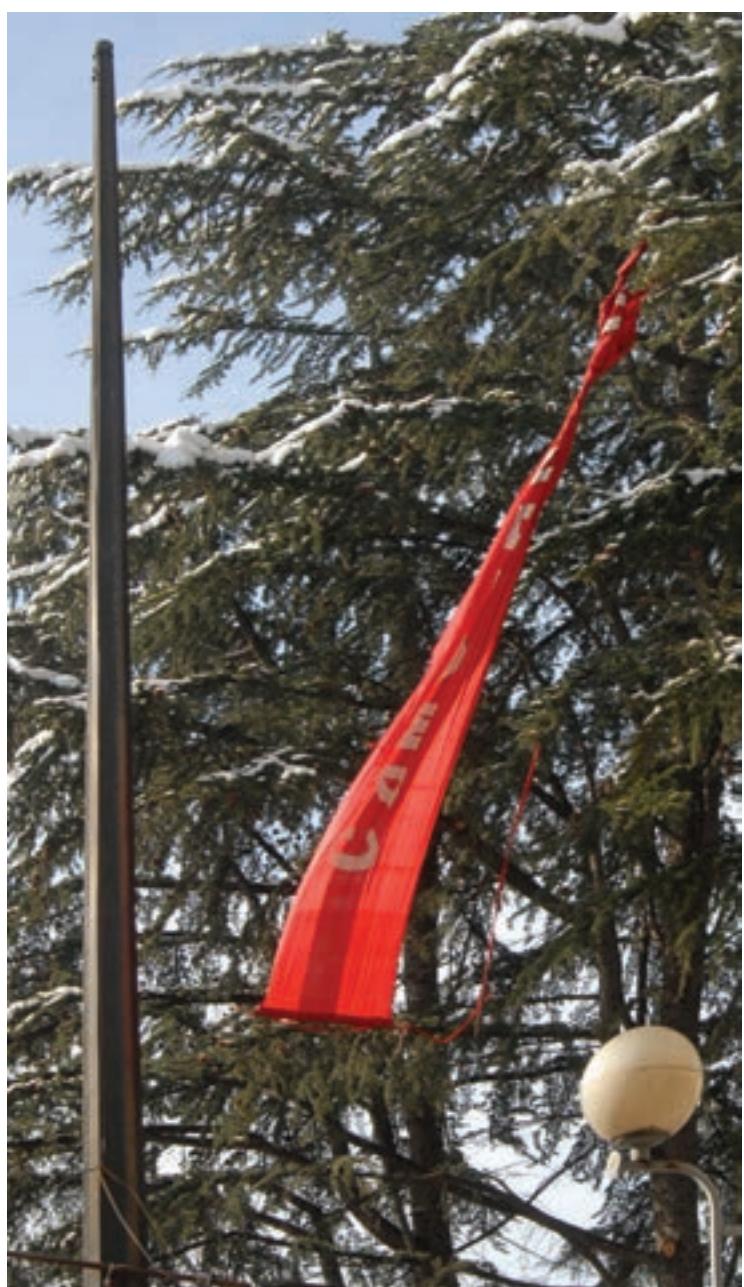
НИКОЛА РОКВИЋ, певач:

- Кад су ме новинари питали да ли сам певао Шарићима, наравно да сам то потврдио. Толико пута сам им певао да би било ружно и тужно да то негирам.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ, бивши премијер Србије:

- Немам разумевања за људе који гледају ријалити програме.

Ти људи су заслужили све што им се десило.

ЗУМ

Барјак самоуправе сам се са јарбола преселио на јелку

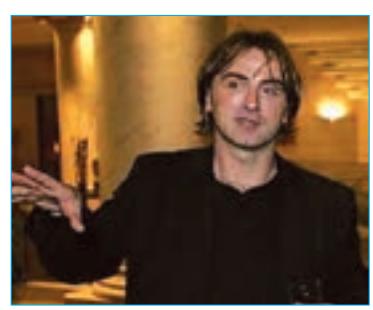
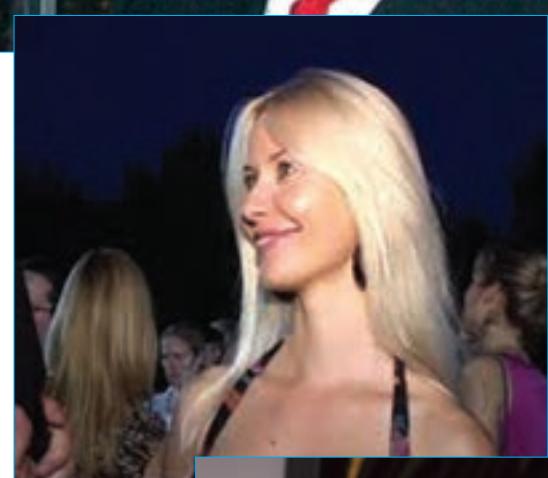
ДРАГАН МАРКОВИЋ ПАЛМА, градоначелник Јагодине:

- Не могу да причам о гојазности док народ нема шта да једе. Знам само да ми је деда, док сам био клинац, рекао: „Види колики подгушњак има овај Стане Доланц, тај би и државу појео“.

БИЉАНА ОБРАДОВИЋ, ТВ новинарка:

- Као прво дете у породици обожавала сам да гостима док пију кафу, а посебно теткама, бацам ципеле са штиклама са шеснаест спрата зграде, где смо живели.

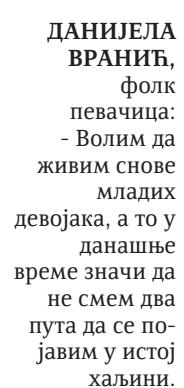
ЖЕЉКО МИТРОВИЋ, власник ТВ Пинк, тренутно на лечењу у Немачкој:

- Молим медије да мом тројављу не придају већу пажњу од трговине организма на Косову.

ТОМИСА МИЛОСАВЉЕВИЋ, министар здравља у оставци:

- Не постоји ни једно обећање које сам ја дао, а да нисам испунио, јер никада ништа нисам ни обећавао.

ДАНИЈЕЛА ВРАНИЋ, фолк певачица:

- Волим да живим нове младих девојака, а то у данашње време значи да не смет два пута да се појавим у истој хаљини.

Знак забране „дозволио“ да буде одваљен

Упаљач и оловка, које је тешко изгубити, али и сместити у цеп

Слободна седишта у аутобусу јавног превоза

ПРОШЛОСТ КРАГУЈЕВЦА ОД 1180. ДО 1830. ГОДИНЕ (10)

Радичев брат Крагуј и синовци

Пише
Живојин
Андрејић

Од изузетно велике важности је попис великог села Бреснице, сачињеног после 1528. године, које је уз реку Лепеницу, имајући у виду помен воденица и два свештеника, а све у вези помена цркве у потоњем Крагујевцу: Степан, син Радавца, на баштини; Димитрашин, син Радавца; Ђура, син Радоње; Степан, син Вучихне, на баштини, примићур (*старешина влаха – сточара*); Петко, син Цветка, на баштини; Стоје, син Радована, на баштини; Вук, син Радована, на баштини; Ђуран, син Тодора, на баштини; Петри, син Тодора; Вук, син Николе, на баштини; Ђура, син Вучихне; Ђура, син Вукадина; Ђура, син Вучка, на баштини; Илија, син Радivoја, на баштини; Вукдраг, син Радivoја; Милан, син Вуксана, на баштини; Богдан, син Рајкина; Боја, син Радоње; Вукоје, син Боје; Тодор, син Радована, на баштини; Петри, син Луке; Петри, син Бране, на баштини; Никола, син Бране; Брајан, син Владисава, на баштини; Лазар, син Јована; Марко, син Степка; Добросав, син Степка; Светко, син Петка, на баштини; Никола, син Петка; Вук, син Степана; Драган, син Јована, на баштини; Вук, син Марка; Радосав, син Радића; Ђура, син Богића, на баштини; Манојло, син Богићине; Иван, син Радосава, на баштини; Вук, син Ивана; Петри, син Радосава; Вучерин, син Рувима; Петри, син Војина; Димитрије, син Степана, гедик (удеоник); Радмило, син Степана, гедик; Петри, син Радована, на баштини; Пава, син Петра; Вук, син Петрија; Ђојчић, син Радоње, на баштини; Петко, син Радоње; Прибина, син Радоње; Вукмир, син Радоње; Милан, син Радоње; Цветко, син Вукмира; Радосав, син Петка, на баштини; Ђурко, син Радића, на баштини; Радосав, син Николе; Вук, син Радоње; Петко, син Радоње; Милије, син Радића; Петри, син Јована; Петри, син Милије; Великојин, син Радмана; Правојин, син Бабића; Јован, син Боровца; Јован, син Вука, на баштини; Петри, син Михајла, на баштини; Јован, син Михајла; Милан, син Јована; Радић, син Раје; Радко, син Раје; Никола, син Прибина; Стоје, син Прибина; Петри, син Воје; Петко, син Посавца, на баштини; Степан, син попа Јована; Пава, син Степана; Јован, син Радосава, на баштини; Петри, син попа Степана; Радмило, син Радована; Драгиша, син Бошњанина; Цветко, син Николе; Милко, син Ђурђа, на баштини; Јован, син Ђурђа; Миладин, син Јована, син спахије (феудалац, тајандник елитне џурчке војске који ужива

приходе одређене територије); Степан, син Рајка, гедик; Радић, син Вукашина; Петри, син Вукашина; Рајин, син Дошлаци; Никола, син Божидара; Ненад, син Рајка; Богдан, син Јована; Милош, син Раје; Вук, син Раје; Руслан, син Крагуја, неожењен; Војин, син Радића, неожењен; Јован, син Вучка, неожењен; Иван, син Вука, неожењен; Боже, син Радосава, неожењен; Стојан, син Митуша; Радић, син Владе, на баштини; Ђорђе син Владе; Вукашин, син Радића; Никола, син Војића; Јован, син Павке; Радосав, син Николе; Вук, син Карана, на баштини; Димитрије, син Радића; Радмило, син Радована; Радић, син Марка; Петри, син Марка, постао муслиманин (*и даље носи хришћанско име!*); Павко, син Ракице, на баштини; Вукоје, син Радосава, на баштини; Вукосав, његов брат; Вук, син Радаца; Пава, син Вукашина, на баштини; Радивој, син Радића; Вукашин, син Радића; Петко, син Радосава, неожењен; Михајло, син Владе, неожењен; Драгојло, син Вукашина; Божа, син Радована, неожењен; Петко, син Димитрија, неожењен; Вук, син Радосава; Војића, син Владимира; *Баштина Крајуја*, сина Радића, у поседу становника села; *Баштина Паве*, сина Радосава, у поседу становника села.

■ Заблуда о Бресници код Мрчајеваца

И у вези данашњег села Бреснице код Чачка затражили смо помоћ историјских извора и археологије. Али, ту смо нашли на потпуну празнину. У Бресници код Чачка нема артефаката из средњег века, чак ни случајних, усамљених налаза. На локалитету Аниште, који по свему су припада периоду под турском влашћу, вршена су обимнија стручна истраживања, али је откривен само једнослојан локалитет из старије фазе Неолита - Старчевачка култура.

Иако је име локалитета везано за период под

турском влашћу нема трага ни од керамике из овог периода, а поготову ни из средњег века. У суседном селу Мрчајевци је регистрована средњовековна некропола која се налази на супротној страни од Бреснице, у близини обале Западне Мораве.

Велико село Бресница, у попису после 1528. године, у коме се помиње Руслан син Крагуја чија је баштина - имање у поседу становника овог села је Бресница код Крагујевца. Али, баштина Крагуја из формулације пописа није у овом селу, она само припада становницима Бреснице. Тај посед је највероватније у суседству Бреснице.

Међу становницима села је уписан Руслан, син Крагујев. Крагуј и Радић су из неког разлога разбаштињени и њихов посед је дат осталим становницима Бреснице. Судећи по имени Руслан може се претpostaviti da је он исламизирани син Крагујев. Међутим, име Руслан је у много каснијем периоду карактеристично за исламизиране Србе, а у средњем веку оно је чисто српско.

На крају пописа села Бресница је дат и збир броја дома, сума

ХИПОТЕТИЧНИ ИЗГЛЕД ГРАДА ЛЕПЕНИЦЕ, ТРГА БРЕСНИЦА И БРОДА НА ЛЕПЕНИЦИ (ПРЕМА Ж. АНДРЕЈИЋУ)

пореза од различних производа, број воденица и слично. Дакле, Бресница има: 2 муслимана, 114 домаћина хришћана, неожењених је 10, баштине су 2 (Крагујева и Павина - Павлову?); старапа један, 3 воденице (на Лепеници и, вероватно, Бресничкој реки) и 5 синова спахија (једино распознајемо од њих Миладина). У попису се наводи 33 становника Бреснице на баштини Крагуја и Радослава. По свему су то становници који живе на баштини Крагуја, сина Радићевог и Павла, сина Радосављевог. Од синова спахија Бреснице јасно распознајемо Миладина, сина Јована спахије, а највероватније да су спахије: Руслан, син Крагујев и Петри, син Маркова. Међутим, никако не треба заборавити, по попису из 1525. године, помињу се Петар и Милош синови Крагуја, једини два домаћинства у селу Горњи Градић, а поготову ако се има у виду да се у попису из 1476. године помиње и село Горњи Грађац, чије становништво живи разбацано. Може се претпоставити да је у питању исти Крагуј, син Радића, који има три сина: Петра, Милоша и Руслана. На овај начин се врло реално повезују Бресница, Горњи Градић и баштина Крагујева, односно Крагујевац.

■ Синови властелина Крагуја

За нас је од прворазредног значаја Крагуј, син Радићев, чија је баштина прешла у посед становника Бреснице, као и Петар, Милош и Руслан, синови Крагујеви, али је од значаја промишљање ко би могао бити Павле, син Радосављев, чија је баштина такође у поседу становника Бреснице. Крагујевог оца Радића повезали бисмо, уз све ограде и опрез, са Радићем Поступовићем који је у време деспота Стефана, а потом и у време деспота Ђурђа имао властелинство у баштини које је, између осталих, обухватало села Градши и Саси у Лепеници. Баштина Радића (Поступовића) је осталла у наслеђе његовог сина Крагуја. Једно од ова два села је добило име по Крагују и то је Крагујевац који се помиње у првом турском попису 1476-1477. године. Али, које је од ова два села потоњи Крагујевац?

Радић Поступовић био је велики члник деспота Ђурђа. У изворма се помиње од 1413. до 1438. године. На основу повеље деспота Ђурђа из 1428. године види се да је имао велико властелинство у време деспота Стефана, када је био само члник, а неке поседе је добио и од уггарског краља Жигмунда. Његово властелинство је обухватало многа села и градове: Купиник и села у Срему, у Бани-

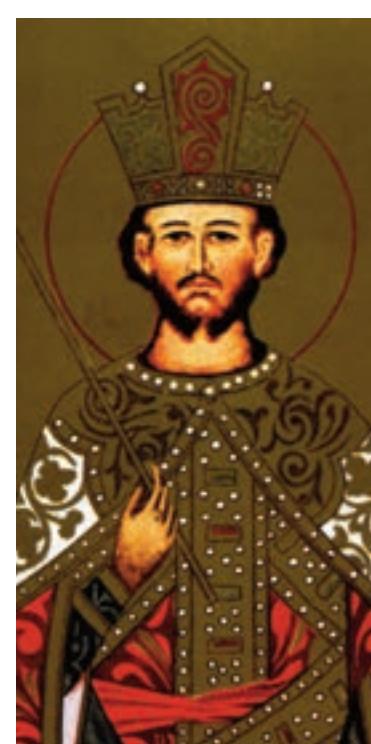
чеву, у Кучеву, у Некудимској власти, у Лепеници, према Крушевцу, у Горњој Морави, код Беласице, у Руднику, око Враћевшице, у Ма-

чије је сам навео да је подигао то-пионицу у „мом селу у Каменице“, или се то не узима као доказ да је одатле и потицало.

Народна традија је оптужила деспотицу Јерину да је прогањала српске војводе, а понајвише Радића. На основу чињенице да се његов син замонашио и да је деспот Лазар Бранковић задужбину Радићеву, цркву Св. Ђорђа у Враћевшици, поклонио митрополиту Венедику. Спремић претпоставља да се „затрла једна од најбољих српских породица“.

Околност да је градачки (чачански) митрополит Венедикт наследио 1456. године ктиторију Радића Поступовића наводи на реалну претпоставку да је у питању неки његов блиски сродник, ако не син, некадашњи монах Кастамонита. Међутим, Новаковић је своједобно тврдио да је Радићев двор био у селу Белући. Ово село се касније прозвало Црнућа (то је, заправо, село у коме је једно време имао двор и Милош Обреновић), а Милићевић је записао да у њему живе Маринковићи, који тврде да су потомци Радића Поступовића.

Неке врло интересантне податке које не треба губити из вида изненадио је Петар Петровић у својој малој монографији манастира Враћевшице. Он сматра да десpot Ђурђе повељу из 1429. године даје „њему и његовој деци“ и из тога закључује да је у време оснивања Враћевшице имао деце. Када говори о повељи митрополиту Венедику, Петровић тврди да није имао деце, али да се из ове повеље види да је имао синовце и сестриће, односно браћу и сестре. Сматра да би било смело претпоставити да је Венедикт блиски сродник Радићу „јер за то нема доказа“. Он тврди да се Радићев отац звао Поступ (вероватно од Поступовић), да није потицало из феудалне, већ из рударске породице, што никако не може бити. Његово родно место је Каменица, а двор је имао у Белући. Пошто је имао двор у Белући, имао је утврђен град изнад села. То је Градина изнад данашње Горње Црнуће. Приликом освајања Градине од стране Турака 1438. године страдао је и Радић, али се његова смрт погрешно у легенди приписује борју на Косову. По предању и Пећком лептотиску, сматра Петровић, Радић је учествовао у Косовском борју. Наводи да је тада имао 46 година тако да произилази да је рођен 1343. године, а то би значило да је умро, или је убијен, када је имао преко 90 година. Из тих разлога сматра да ово не може бити тачно. Петровић претпоставља да се Радић родио 1363. године и да је погубљен у 75. години живота.

ДЕСПОТ ЂУРЂЕ БРАНКОВИЋ, ПРЕМА ЕСФИГМЕНСКОЈ ПОВЕЉИ

Огласи и читуље

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ

О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ
О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине обавештава јавност да је носилац пројекта ГСМ мреже јавних мобилних телекомуникација "Телеком Србија" а.д., поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – рипитер „Дивостин Jagger КГР01”, чија се реализација планира на катастарској парцели 326/3 КО Дивостин, на територији Града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у простирујама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 03.02.2011. до 14.02.2011. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу.

Овај орган ће у року од 15 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна процена утицаја на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

natura
VODOMAT I NAPITAKI d.o.o.

Besplatni vodomati za domaćinstva i dostava vode na kućnu adresu!

Pravnim licima uz vodomati i negaziranu slabomineralnu vodu nudimo i bogat assortiman osvežavajućih napitaka i kafe.

Knjaz Miloš Natura d.o.o. Beograd, Batajnica
Majora Zorana Radosavljevića 366
Besplatni info broj: 0800-000008
office@knjaznatura.com.rs
www.knjaznatura.com.rs

INFO
Računari i IT sistemi

Tel/fax: 034 36 36 36 B. Radičevića 27/15, Kragujevac
www.vvinfo.co.rs; vvinfo@gmail.com

НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ КРАГУЈЕВАЧКЕ
МАРКЕТ ТЕЛЕФОНИ
333 111 111
333 116 116
МАРКЕТ ТЕЛЕФОНИ
333 111 111
333 116 116
МАРКЕТ ТЕЛЕФОНИ
НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

Poštovani!
Propala Vam je kada?

(izgredana, pukla, rupičasta, pohabana boja ili bilo koji drugi deformitet)
Mi u vašu dotrajalu **kadu ugrađujemo novu**, istog oblika, dimenzija i boje.
Nema razbijanja pločica, nema prašine, nema galame, izvoljevanja i ucenjivanja kvazi-majstora. Nije bitno od kog materijala je Vaša postojeća kada.

Celokupan posao završavamo **za 2-3 sata**.

Ovim izbegavate mukotrpno traženje kade po prodavnicama,
troškove transporta, troškove vađenja stare kade i ugradnje nove.

Za sve bliže informacije javite se na telefon

063/657-290 od 08h do 15h

i svaki problem s Vašom kadom biće rešen!!!

S Z R
POLIMAG
063/657-290

АГЕНЦИЈА ЗА ПРОМЕТ НЕКРЕТНИНА "МИЛИЋЕВИЋ"

ул. др Зорана Ђинђића бр.21, 34000 Крагујевац

Тел: 034 301 680 тел-факс: 034 333 854; milicevic8@yahoo.com

ЛОКАЦИЈА	ПОДАЦИ
Центар 120 м ² , 2.а, цр.	130.000
Аеродром 78 м ² , II сп, цр.	88.000
Ердоглија 25 м ² , I сп, цр.	28.000
Ердоглија 26 м ² , I сп, гас.	28.000
Ердоглија 33 м ² , V сп, цр.	33.000
Ердоглија 33,27 м ² , V сп, цр.	33.000
Ердоглија 35 м ² , IV сп, цр.	33.000
Ердоглија 40 м ² , V сп, цр.	37.000
Ердоглија 40 м ² , в. приз., гас.	40.000
Ердоглија 47 м ² , в. приз., гас.	52.000
Ердоглија 51 м ² , I сп, цр. лифт.	48.500
Ердоглија 60 м ² , V сп, цр.	54.000
Ердоглија 63 м ² , V сп, цр.	57.000
Ердоглија 70 м ² , пр., цр.	60.000
Ердоглија 74 м ² , II сп, гас.	66.500
Ердоглија 84 м ² , II сп, цр.	85.000
Бубња 29 м ² , II сп	31.000
Бубња 30 м ² , III сп, та.	28.000
Бубња 35 м ² , V сп, та.	32.000
Бубња 38 м ² , VI сп, цр. нов.	35.500
Бубња 48 м ² , VI сп, цр.	42.000
Бубња 52,33 м ² , IV сп, цр.	47.000
Бубња 56 м ² , I сп, та.	50.000
Бубња 65 м ² , VI сп, цр. нов.	61.000
Багремар 23,7 м ² , I сп, цр.	25.000
Багремар 31,5 м ² , I сп, та.	25.000
Аеродром 20 м ² , пр. цр.	23.500
Аеродром 26 м ² , пр. цр.	35.000
Аеродром 36 м ² , II сп, цр.	35.000
Аеродром 45 м ² , IV сп, цр.	38.000
Аеродром 45 м ² , V сп, цр.	39.000
Аеродром 45 м ² , IV сп, цр.	37.000
Аеродром 48 м ² , XI сп, цр.	45.000
Аеродром 59 м ² , III сп, цр.	49.000
Аеродром 65,1 м ² , II сп, цр.	56.000
Аеродром 66 м ² , пр. цр.	57.000
Центар 120 м ² , 2.а, цр.	130.000
Центар 17 м ² , нов.	40.000
Центар 13 м ² , цр.	20.500
Центар 30 м ² , приз., цр.	150.000
Центар 32 м ² , цр.	35.500
Центар 40 м ² , приз., цр.	43.000
Пивара 50 м ² , 2,8 а.	22.000
Пивара 50 м ² , 2,8 а.	28.000
Пивара 58 м ² , 2,5 а.	32.000
Пивара 170 м ² , 3,12 а., гас.	75.000
Бресница 50 м ² , 4 а.	40.000
Бресница 250 м ² , 4,16 а.	35.000
Багремар 60 м ² , 7 а.	32.000
Багремар 70 м ² , 3 а.	60.000
Багремар 127 м ² , 4,34 а.	43.000
Виногради 80 м ² , V сп, цр.	70.000
Виногради 80 м ² , 5,5 а.	18.000
Виногради 310 м ² , 5,5 а.	160.000
Аеродром 52 м ² , 2,5 а.	30.000
Сушица 50 м ² , 2,5 а.	25.000
Сушица 100 м ² , 4 а.	48.000
Вашариште 60 м ² , 2,44 а.	60.000
Мала вага 100 м ² , 1,5 а., цр.	45.000
Мала вага 100 м ² , 1,71 а.	80.000
Мала вага 200 м ² , 2,а, цр.	160.000
Јавчић 120 м ² , 3,76 а., цр.	80.000
Шумарице 69 м ² , 7,75 а.	15.000
Шумарице 90 м ² , 4,91 а., гас.	55.000
Шумарице 160 м ² , 7 а.	40.000
Дивостин 50 м ² , 5 а.	19.000
Ц. Радионица 63,5 м ² , III сп, цр.	55.500
Ц. Радионица 79,9 м ² , VII сп, цр.	65.000
Шумарице 200 м ² , 8 а.	110.000
Станово 60 м ² , 7 а.	23.000
Станово 85 м ² , 6,27 а., гас.	45.000
Станово 90 м ² , 4,85 а.	33.000
Баљковача 100 м ² , 15 а.	25.000
Корићани 100 м ² , 50 а.	27.000

ПЛАЦЕВИ	ПОДАЦИ
Вашариште - 3,2 а.	
Коринци - 11,84 а.	8.500
Собовица - 9,02 а.	
Корман - 9,5 а.	
Шумарице - 5,5 а.	

ПЕТРОВАЦ	ПОДАЦИ
- 13,6 а. - 850e/a, погодан за стамбени и пословни простор, излази на две улице.	

ХИТ ПОНУДА

ПОВОЛНО Денино брдо, 160m², 5,45a,...157.000

AGENCIJA ZA VOĐENJE
POSLOVNIH KNJIGA

mani
За правна
лица и привреднике

BRZO - ТАЧНО - ПРОФЕСИОНАЛНО

(034) 337 270

(064) 680 36 42

Karađorđeva 17
DOKAL 17

Дана 26. јануара 2011. године у 34-ој години живота пре-минуо је наш пријатељ и колега

Вућић Ђорђе

Његово поштење и доброта остаће чувари успомене на њега

РКС Централна Србија
и Удружење кошаркашких судија Крагујевац

Дана 6. фебруара 2011. године навршава се 20 година од
када није са нама наш вољени

Предраг Петровић Шујак

Драги мој брате, много ми недостајеш. Волим те пуно и
чувам од заборава.

Твоја мама и сестра Мира

МАТЕМАТИКА, механика, физика-сви узрасти. Часови у току школске године и припремна настава за упис у Математичку гимназију (СМ) и полагање мале матуре. Студенти (март, април). Пријемни (упис у више и високе школе и факултети). Матурски. Такмичења. Телефон: 034 360 202, 063 77 11 002, Арсић.

Четвртак
3. фебруар

СТАЊЕ СТВАРИ

20.00	Стане ствари
08.45	Нјава програма
08.50	Хит дана
09.00	Вести
09.05	Викенд календоскоп р.
10.00	Кулинарца р.
10.30	Путубјегија 2део
11.00	Бени Хил р. □
11.30	Моја породица р. □
12.00	Вести
12.05	Кулинарца р.
12.35	Кулинарца у цвећу р.
13.00	Викенд календоскоп
14.00	Стане ствари р.
15.00	Цртани филм
15.30	Криминал у Русији
16.00	Вести
16.05	Ти си моја судбина р. □
17.00	Мозаик
18.00	Приче из књижаре
18.30	Мобил Е
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Стане ствари
21.00	Ти си моја судбина □
22.00	Хроника 2
22.30	Бени Хил □
23.00	Моја породица □
00.00	Вести

наставак програма ТВ Крагујевац

Петак
4. фебруар

17.00	Моја Шумадија
08.45	Нјава програма
09.00	Вести
09.05	Викенд календоскоп р.
10.00	Кулинарца р.
10.30	Приче из књижаре р.
11.00	Бени Хил р. □
11.30	Моја породица р. □
12.00	Вести
12.05	Кулинарца р.
12.35	АБС шоу р.
13.00	Викенд календоскоп
14.00	Стане ствари р.
15.00	Цртани филм
15.30	Криминал у Русији
16.00	Вести
16.05	Ти си моја судбина р. □
17.00	Моја Шумадија
18.00	Fashion Files р.
18.30	Огледало власти
18.40	Препознај Европу
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Преломна тачка
20.30	Корак по корак
21.00	Ти си моја судбина □
22.00	Хроника 2
22.30	Бени Хил □
23.00	Моја породица □
00.00	Вести

наставак програма ТВ Крагујевац

Субота
5. фебруар

23.00	Умашком друштву
08.45	Нјава програма
09.00	Хит дана
09.05	Викенд календоскоп р.
10.00	Кулинарца р.
10.30	Приче из књижаре р.
11.00	Бени Хил р. □
11.30	Моја породица р. □
12.00	Вести
12.05	Кулинарца р.
12.35	АБС шоу р.
13.00	Викенд календоскоп
14.00	Стане ствари р.
15.00	Цртани филм
15.30	Криминал у Русији
16.00	Вести
16.05	Ти си моја судбина р. □
17.00	Моја Шумадија
18.00	Fashion Files р.
18.30	Огледало власти
18.40	Препознај Европу
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Преломна тачка
20.30	Корак по корак
21.00	Ти си моја судбина □
22.00	Хроника 2
22.30	Бени Хил □
23.00	Моја породица □
00.00	Вести

наставак програма ТВ Крагујевац

Недеља
6. фебруар

12.05	Шумадијски праг
08.45	Нјава програма
09.00	Хит дана
09.05	Цртани филм
09.35	Радознalo огледало р.
10.00	Кулинарца р.
10.30	Fashion files р.
11.00	Нокшут р.
11.30	Улови трофеј р.
12.00	Хит дана
12.05	Шумадијски праг - Беочин
13.00	АгроДневник
13.30	Кулинарца у цвећу р.
14.00	Шумадијске зимске игре
14.40	Викенд програм
15.00	Шопинг авантура
16.00	Вести
16.05	Лов на параку □
17.00	Доктор. Нокшут
18.00	Улови трофеј
18.30	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Лек из природе
20.30	Илузиониста
21.00	Концерт РТК
22.00	Хроника 2
22.30	АБС шоу
23.00	Умашком друштву
00.00	Вести
00.30	Хит дана

наставак програма ТВ Крагујевац

Понедељак
7. фебруар

23.30	Криминал у Русији
08.45	Нјава програма
09.00	Хит дана
09.05	Викенд календоскоп р.
10.00	Кулинарца р.
10.30	Fashion files р.
11.00	Нокшут р.
11.30	Хит дана
12.00	Вести
12.05	Кулинарца
13.00	Стаклено звоно р.
13.30	Викенд календоскоп
14.00	Винотека
15.00	Цртани филм р.
15.30	Криминал у Русији р.
16.00	Вести
16.05	Ти си моја судбина р. □
17.00	Мозаик
18.00	Приче са острва
18.30	Мобил Е
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Рибница-Раднички (снимак одб. утакмице)
21.00	Ти си моја судбина □
22.00	Хроника 2
22.30	Бени Хил □
23.00	Криминал у Русији
00.00	Вести

наставак програма ТВ Крагујевац

Уторак
8. фебруар

20.30	Сутрадани
08.45	Нјава програма
09.00	Вести
09.05	Викенд календоскоп р.
10.00	Кулинарца р.
10.30	Приче са острва р.
11.00	Бени Хил □
11.30	Моја породица □
12.00	Вести
12.05	Кулинарца
13.00	АгроДневник
13.30	Сутрадани
14.00	Рибница
15.00	Цртани филм
15.30	Криминал у Русији
16.00	Вести
16.05	Ти си моја судбина □
17.00	Мозаик
18.00	Приче са острва
18.30	Мобил Е
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Патрола 92
20.30	Сутрадани
21.00	Ти си моја судбина □
22.00	Хроника 2
22.30	Бени Хил □
23.00	Моја породица □
23.30	Криминал у Русији
00.00	Вести

наставак програма ТВ Крагујевац

Среда
9. фебруар

20.00	Комунални сервис
08.45	Нјава програма
09.00	Вести
09.05	Викенд календоскоп р.
10.00	Кулинарца р.
10.30	Галенов свет р.
11.00	Бени Хил □
11.30	Моја породица □
12.00	Вести
12.05	Кулинарца
13.00	Викенд календоскоп
14.00	Патрола 92 р.
14.30	Сутрадани р.
15.00	Цртани филм р.
15.30	Криминал у Русији р.
1	

Енигматика

СКАНДИНАВКА

063	КАНТАУ-ТОРСА СЛИКЕ	ДЕО ГЛАВЕ	ПИСАЦ-БРАМ ЦРАКУДА		МРИЈАКА ДЕКАВА	КАРД	ВИСАЦ ВАЛЕНТИН ОДСУСТВО НЕДОСТАШИЋЕ НЕЧЕТА
ГУСТИН ВОДОНИ СОК				ПОДАР ИЗ КОФ-ЈЕ ПНО ИСКС ВРСТА ЛУК НИН ВОВА			
БАТАЛЈИЋ НАДУ-СТИЋ							
МОРСКИ ТРЕВЕЛ ОМНЕ					СИ ЈО СЛ АЗУКЕ РАЗИДА ГЛУМИЦА		
РАДИО-РАЗНА ЛЕДА							
ЕЛЕКТРОН		РАН. БЕЛЖ. ФУД. КЛУБ ПРЕСТОМ. ГРЧКЕ					
БЕОГРАД-СКА ОПШТИНА							
КИНЬТ ЕУРОПСКИМ ПЕСМАНА		ДАЧАСК НЕВРНЯ			СИМЕНС БИЛАНСКИ ГРУПАЦ. ПИТЕР		
ИМЕ РАЈЕ. ГЛУМЦА ВЕНДҮРЕ				ЛОНДА БАН ИПРЕ КИМЕРНЯН ИПРЕ 1			
АНА У ДАЛМА-ТИНИ				БАРВОР, ДАВСА БОРН- ВИШТЕ		ОБЛАСТУ ГЛАДИ	
УДАРАТИ РУКАМА ПО ЛИЦУ							
ПРИЧА		СИРДАЦ КОН АРАД- ЗАРВИН АКАД. ЛЕП. УМЕНОСТИ					
СТАНОВ- НИЦА ВАРЕША							
ИВАН ЗЕНДЛ			ГЛУМЦ. ДАЈАМ ФЕДАРИ				
МЛАДИ-Н-ЧАДУРУА				ДИРНЯ ЗАМЕНИЦА			

АНАГРАМ

Чистим акне к'о злo!

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: т, леб, аро, кар, ока, вођ, риголето, итнинер, бан, ки, ђ, љ, аксије, аб, риков, чачак, ви, окановић, рушилац, б, ајо, аа, аб, углед, ром, ила, ода, прен, дијализа, и, уз, коп, сиримаво, анима, ил, т, тупоћа, имитат, к.
МАГИЧНИ КВАДРАВ: жалосна врба, анахронизам, лајка, анале, охк, мајстор, срамота, ини, ио, атина, к, анајан, нита, винс, антоан, рзати, иоле, балон, лајт, американ, тг. **АНАГРАМНА САБИРАЉКА:** шатор-поштар, кевин-навике, бурма-бумбар, обест-болест, богат-богота, имана-маника, непал-пелена, марке-ремарк, торба-утроба, изола-дизало, данак-канада (ПАБЛО НЕРУДА). **СУДОКУ:** а) 195-467-328, 476-832-519, 283-159-647, 741-685-293, 832-791-465, 659-243-781, 964-578-132, 518-324-976, 327-916-854. б) 427-396-185, 935-781-642, 186-425-937, 769-258-413, 842-613-579, 351-947-268, 693-574-821, 214-839-756, 578-162-394.

ОСМОСМЕРКА

У доњем попису налазе се шестословни називи познатих и мање познатих занимава. Ако осмосмерку решите правилно, остаће вам шест слова која, читана редом, дају назив још једног занимава.

Р	А	Ч	А	Ц	О	Ш	Т	Р	А	Ч	Н	О	Л
А	А	К	У	Р	И	Р	И	Ч	А	З	О	В	У
Б	К	Л	Е	П	А	К	Т	Р	Е	Н	Е	Р	Т
Р	Р	Р	И	В	О	Р	И	Б	Љ	З	Ч	Ц	К
О	О	О	А	В	Л	В	Ш	Н	И	Б	А	Е	А
Т	Ј	Р	К	Е	С	А	Л	Љ	Д	Р	О	З	Р
Р	А	Е	К	Е	Л	Н	Е	Р	У	А	Т	У	А
Љ	Ч	Т	Д	И	Р	П	Р	Њ	Н	В	Р	А	К
А	О	С	Б	Р	Е	Л	Г	Е	Р	А	М	Л	Ш
Р	К	И	Т	К	А	Л	А	Ц	К	Р	А	А	У
А	С	Т	А	И	И	Р	Г	И	Ш	У	Т	К	П
Б	П	Р	У	Р	К	А	Л	Р	У	Б	Р	С	Д
О	И	А	А	А	У	С	У	И	А	М	О	Д	Л
Б	С	Ђ	Т	Г	Р	Е	М	Ђ	А	Б	З	А	А
А	А	Л	У	У	Т	Л	Ц	Р	А	Н	З	Р	К
Л	Р	Р	А	Л	Ј	К	И	Р	А	Н	Р	Е	А
А	И	Ч	А	Р	Е	П	И	Н	Е	И	М	А	Р
Ц	Р	Т	А	Ч	И	Р	Е	С	А	М	С	А	Р

АКТУАР	ОЦАЧАР
АРТИСТ	ОШТРАЧ
АУГУРИ	ПЕКАРИ
БИРОВИ	ПЕРАЧИ
БИРТАШ	ПИСАРИ
БОБАРА	ПУШКАР
БРАВАР	РАДНИК
БРОКЕР	РАНЧЕР
БУРЛАК	РЕГЛЕР
ВЕЗИЉЕ	РЕЗБАР
ВОЗАЧИ	САМСАР
ГЛУМЦИ	СВИЛАР
ГЊУРАЦ	СВИРАЧ
ДЛАКАР	СЕНЗАЛ
ДРУКЕР	СИБИЛА
ЈЕДРАР	СЛИКАР
КАЛАУЗ	СОБАРИ
КЕЛНЕР	ТИШЛЕР
КЛЕСАР	ТКАЛАЦ
КРЗНАР	ТОРБАР
КРМАРИ	ТОРЕРО
КРОЈАЧ	ТРАВАР
КУРИРИ	ТРЕНЕР
КУРТЈЕ	ТРЉАРА
ЛАЂАРИ	ЋИРИЦЕ
ЛЕКТОР	ЦРТАЧИ
ЛОНЧАР	
ЛУГАРИ	
ЛУТКАР	
МАСЕРИ	
МАТРОЗ	
НЕИМАР	
НУДИЉЕ	
ОБАЛАЦ	
ОСЛАРИ	

ЗА МАЛЕ ЕНИГМАТЕ

Појмове из списка унесите у коцкице тако да добијете правилно попуњену укрштенницу. Све речи имају везе са водом.

3 слова:

АДА НИЛ НОА

4 слова:

АКВА ВОДА ОАЗА

ПАРА РЕКА

5 слова:

АЛАСИ ВОЛГА

КАНТА ЛИГЊА

6 слова:

ЈЕЗЕРО

КЕСОНИ

ОСТРВО

ПИРАНЕ

ПЉУСАК

УСТАВА

7 слова:

ВОДОПАД

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ: лаки

	2	8	1	6		9
6			7		2	
7		9			6	
4		2			1	
2					5	
9			3	7		
9			8	2		
8			2		4	
6		5	9	7	1	

НИВО ТЕЖИНЕ: средњи

СТОНИ ТЕНИС

Не валь

ДЕРБИ првенства, макар што се тиче борбе за опстанак, припао је зрењанинском Стенесу. Факс је на свом терену поражен максималним резултатом и тако сам себи искомпликовао ситуацију. Очекивала се победа, додуше тешка, али трема, можда и психичка нестабилност, однели су бодове. Гост је славио са 3:0 и тиме направио изузетно важан брекј. Најпре је Пејак изгубио од Џијића са 3:1, затим је Глишић, после вођства од 2:1 у сетовима дозволио преокрет, а Михаиловић у тај бреку изгубио са 11:9.

Сада су Крагујевчани екипа која мора да „јури“ ривала, јер после овог кола има победу мање. Следи сусрет са још једним клубом из истог града, лидером на табели Банатом, но овога пута шанса за освајање бодова су у домену теорије.

М. М.

КУГЛАЊЕ

И победа и рекорд

ЛИДЕРИ Прве лиге Србије - група Центар, лакше су него што се очекивало, дошли су до победе над панчевачким Железничаром резултатом 7:1. При том су куглаши Водовода оборили рекорд куглане и поставили нов, који износи 3.093 чуњева.

- Нисмо се надали лакој победи јер смо куглали у Ковачици, старијем објекту и нама непознатом. Уз то било је доста хладно. Али, ето, успели смо. Посебно је важно, нагласио је овом приликом, да смо разлику правили углавном у „чишћену“, где смо били неприкосновени - преноси утиске куглаш и тренер нашег тима Влада Ђорђевић.

Следи викенд када Водовод дочекује Рудар из Костолца, који је, после прошлогодишњег „неочекиваног“ пораза од Ибра из Краљева, највероватније одустао од борбе за титулу.

Крећу и даме

НАСТАВЉА се и такмичење у Првој лиги Србије - група Центар, за даме, одигравањем мечева шестог кола.

Куглашице Шумарица, које су се захуктале на самом kraju prve dela prvenstva, дочекају у недељу, на „свом терену“ у Горњем Милановцу, екипу нишког Путара.

С. М. С.

СТРЕЉАШТВО

Солидно

МИЛУТИН Стефановић овојио је 19. место на Међународном турниру у Минхену у гађању ваздушном пушком са 594 кругова. Други члан „Чика Мате“, Стеван Плетикосић, са само кругом мање, пласирао на 26. позицију од 85 такмичара из цelog света.

У гађању ваздушном пушком за мушкице, иначе, финале је вредело 596 кругова, а победио је Норвежанин Хансен, који је имао резултат од 599 кругова.

С. М. С.

СУПЕРЛИГА

10. КОЛО: Факс - Стенес 0:3, Кикинда - Спартак 0:3, Војводина - Партизан 0:3, Вршац - Црвена звезда 3:2, ИМТ - Банат 0:3.

Банат	10	9	1	27:7	19
Спартак	10	8	2	28:9	18
Црвена звезда	10	8	2	28:9	18
Партизан	10	7	3	25:13	17
Вршац	10	6	4	20:17	16
ИМТ	10	4	6	13:24	14
Кикинда	10	3	7	13:25	13
Стенес	10	3	7	15:22	13
Факс	10	2	8	12:26	12
Војводина	10	0	10	4:30	10

11. КОЛО: Банат - Факс, ИМТ - Кикинда, Стенес - Вршац, Црвена звезда - Војводина, Партизан - Спартак.

КОШАРКА

РАДНИЧКИ - ЗАДАР 97:89

У ЦООВОМ ритму

КОЛИКО муке може да зада квалитетнијем ривалу екипа која добро шутира из даљине, видело се у мечу са Задром. Додуше, проценат је половичан, али су гости погађали у серијама, што је публику, Муту и играче доводило у очај. Да није било у рекету више него доминантног Вукосављевића, ситуација би била сасвим другачија, а и резултат такође.

Играмо за Србију

Видно задовољан јошко је Раднички тренер Радничкије своје утиске на следећи начин.

- Ноћ пре утакмице нисам сипавао, а и штрачима није било лако. Извесна „белоградска кухиња“ пустила је јарчу да ћемо штапити необавезно у овој утакмици, како бисмо научили Црвеној звезди, и вратили је у нейријатану ситуацију у борби за оисташак. Зна се да је шешко добиши већ добијем меч, а уз то смо све брије око оисташака фактички већ прећи.

Ми узимамо у сваку утакмицу да победимо, јер је шаква моја филозофија штре. Никакве калкулације ме не интресују, а нарочито када је у штапању Јадранска лига. Вечeras смо штарили за себе, али и за српску кошарку, дакле и Звезду - рекао је Николић.

Две серије хрватских бекова у првом полувремену довеле су утакмицу у егал, уз то, као отежавајућа околност, уследиле су три личне нервозног Чакаревића, а већ на старту треће деонице и Марковића и Вукосављевића. Одбрана никако није могла да затвори штут за три поена, а дosta се грешило и у нападу. Повратком на терен два најефикаснија играча, ствари су се окренуле. Севнуло је неколико контри, а Стефан Стојачић је у врло битним тренуцима штутира три од три за три поена, што је донело двоцифрени разлику. Поред тога, одбрану гостију разбила су и три узастопно одлично одиграна пик енд рола Ракића

ВУКАШИН АЛЕКСИЋ

Враћа се

ЧАРШИЈСКЕ приче, како то обично бива, веома често неопозиво тачно најављују будуће догађаје. Познато је од пре две-три недеље да Раднички, намеру је изрекао тренер Николић, жели да доведе још једног плејмејкера, како би, пред одлучујуће борбе у НЛБ лиги, касније и у српској Суперлиги, растеретио играче на тој позицији.

Недавни раскид уговора прошлогодишњег крагујевачког „кеца“ Вукашина Алексића са руском екипом Нижњи Новгород, покренуо је та најављања, а потом се договор брзо постигао. У питању је озбиљно појачање, јер, подсећамо, Алексић је прошле године био најбољи играч „првених“.

ФУТСАЛ

Спремни за одбрану титуле

ПОСЛЕ готово шест недеља паузе у футсалском првенству Србије, следи наставак такмичења. Већ сутра Економац ће бити гост вршачкој екипи Летећи Холанђа-нин, коју је јесенас у Крагујевцу, да подсјетимо, савладао са убедљивих 9:1.

Екипа је комплетна, и упркос изостанку деветорице играча због обавеза према репрезентацији, у јед-

ном делу припрема, у овом клубу кажу да су спремни за наставак такмичења у који улазе са шампионским амбицијама. Првенство ће посебно бити интересантно јер је Економац, поразом од Марба у Београду у последњем јесенас колу, сада други са три бода мање, па ће морати, осим директног окршаја са овим ривалом, да се нада неком његовом „киксу“.

Уз најновија појачања, репрезентативца зрењанинског САС-а Слободана Јањића, о чему смо већ писали, у екипу се вратио и Коста Марковић, који је био на шестомечној позајмици у екипи Смедерева. Са друге стране, пут Крчагова, опет на позајмицу, отишли су голман Јовановић, те Весић и Ковачевић.

С. М. С.

КУП СРБИЈЕ

Најпре ОКК

ПОСЛЕ 20. кола, у НЛБ лиги следи двонедељна пауза, а разлог је играње финалних турнира националних купа такмичења. Ове године домаћин је Железник, од 9. до 12. фебруара.

У четвртфиналу Раднички се састаје у среду са ОКК Београдом, а остали парови ове рунде су: Партизан - Мега Визура (Београд), ФМП - Хемофарм и Црвена звезда - Раднички Баскет (Београд). У петак су на програму полуфинала, где крагујевачки састав, у случају победе, иде највероватније на Партизан, који у сусрету са својим ривалом не би требало да има озбиљнијих проблема. Финале се игра у суботу.

М. М.

ПРВА „Б“ ЛИГА

Студент меље, црвени посрђу

ОДЛИЧНА игра крагујевачких „студената“ и нова, осма победа у 15 првенствених кола, колико је одиграно до сада у Б кошарашкој лиги. По други пут савладан је тим Радничког, сада и у Обреновцу, а резултат је гласио 83:75. Као и у Крагујевцу јесенас (84:78), било је тесно и на гостујућем паркету, али само првих 20 минута, када су домаћини имали предност - 35:34. КГ Студент УК утакмицу је преломио правом ролом у трећој четвртини, када су направили и највећу разлику - 25:12, што је било пресудно за коначан исход.

У редовима Радничког КГ 06 ништа ново. Још један пораз. Овог пута од екипе ВИВА баскет из Београда - 69:84.

Ове недеље, КГ Студент УК ће угости смедеревску Визуру, док „црвени“ иду на мегдан нишком Константину.

С. М. С.

ПРВА „А“ ЛИГА

Лидер лидерски

КОШАРКАШИЦЕ Радничког нису могле равноправно да се су противстave тренутно најбољој екипи Прве А женске лиге. Вршчанке су од стarta показале да нису дошли да се надигравају него да укњиже нове бодове, па је већ у првој четвртини резултат био 23:7 за гошће.

До краја утакмице играчице Хемофарма су постепено повећавала предност, да би још једном серијом у завршници од 21:8, ставиле тачку на убедљиву победу - 79:41.

У игри „црвених“, упркос поразу, вредан пажње је учинак Александре Катић, која је постигла готово половину кошева за своју екипу - 17 укупно.

У наредном, 16. колу, Крагујевчанке ће имати прилику да покушају да савладају зрењанински Пролетер на њиховом терену, и на тај начин пристигну заостатак од једне победе мањка, која би могла да их у наставку такмичења „одржи у животу“.

С. М. С.

МИЛЕТИЋ ПРЕСУДИО

НЛБ ЛИГА

19. КОЛО: Раднички - Задар 97:89;

Играче - Будућност 80:70; Црвена звезда - Крка 77:79; Нимбурк - Цибона 76:69; Загреб - Партизан 69:77; Олимпија - Хемофарм 104:62; Цедевита - Широки 95:77.

Партизан 19 12 7 1500:1315 31

Олимпија 19 12 7 1449:1353 31

Крка 19 12 7 1456:1379 31

Будућност 19 11 8 1436:1371 30

Цедевита 19 11 8 1528:1468 30

Загreb 19 11 8 1526:1495 30

Играче 19 10 9 1436:1395 29

Раднички 19 10 9 1574:1607 29

Нимбурк 19 9 10 1483:1517 28

Хемофарм 19 8 11 1498:1570 27

Цибона 19 8 11 1448:1532 27

Широки 19 8 11 1430:1560 27

Црвена звезда 19 6 13 1429:1540

**БОБА "ПАКУЈЕ
КОФЕРЕ"****Турцима на сред
нишана**

САМО две недеље после оставке на место тренера српског шампиона, потера за доскорашњим шефом струке Слободаном Ковачем изгледа да је почела.

У српским одбојкашким круговима проширила се вест, за коју, истина, нема потврде ни са које стране, да је турски Фенербахче, у коме наступају Иван Мильковић и Андрија Герић, заинтересован за сарадњу са Ковачем. Није тајна да у том клубу нису задовољни радом тренера Ђорђа Деметрија и да се тражи његов наследник. Како ће се прича завршити, само као још један абер или показати истинитом, верујемо, неће морати дуго да се чека.

М. М.

WIENER STÄDTISCHE ЛИГА

12. КОЛО: Раднички - Јединство 3:0, Црвена звезда - Војводина 3:1, Партизан - Сmederevo 3:0, Млади радник - Рибница 3:2, Железничар - Спартак 3:2.

Партизан	12	10	2	33:11	31
Црвена звезда	12	9	3	29:12	27
Раднички	12	9	3	27:12	27
Војводина	12	9	3	29:14	26
Рибница	12	6	6	23:24	18
Млади радник	12	6	6	23:26	16
Јединство	12	4	8	18:28	13
Спартак	12	3	9	19:33	9
Сmederevo	12	2	10	9:32	7
Железничар	12	2	10	14:33	6

13. КОЛО: Рибница - Раднички, Млади радник - Црвена звезда, Јединство - Железничар, Спартак - Партизан, Сmederevo - Војводина.

ОДБОЈКА**РАДНИЧКИ - ЈЕДИНСТВО 3:0****Лаганица**

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 150. Судије: Манојловић и Цветковић (Београд). Резултат још се сматра 25:20, 25:18, 25:17.

РАДНИЧКИ: Илић, Стевановић 12, Хаџифејзовић 6, Ојачанић 12, Максимовић 13, Радовић 12, Пантелић (либеро), Бировић, Прошић, И. Иловић, Блајловић.

ЈЕДИНСТВО: Матијашевић 4, Мићић 8, Стојасављевић 8, Врдан 3, Радивојевић 6, Манојловић 2, Јанковић (либеро), Мајсторовић 1, Хорват, Маринковић 2, Дрлашин 1, Илијин 4.

БЕЗ веће муке, осим помало на старту утакмице, Раднички је оправдао улогу фаворита меча и лагано освојио нове бодове. Јединство се представило као симпатичан скуп играча који се боре највише што могу и притом дају онолико колико вреде. Ова победа обезбеђује приклучак са најбољима, у време када се игра, мора се рећи, са екипама испод суперлигашког нивоа.

Гости су прилично храбро ушли у меч, док је са друге стране недостајало неопходне такмичарске тензије. То је показао резултат. После стартних 1:5, гости су дуго држали предност, све док можда и превише нервозни тренер Ђорђевић с обзиром на ривала, није успео да мотивише своје играче. Средином сета уследила је серија поена, три блока Немање Радовића и два аса Немање Стевановића, што је уздрмalo ривала, натерало Вукелића да прави измене на пријему, па је на клупу отишао бивши техничар Радничког Дино Радивојевић, чиме је остварен преокрет и резултат 15:12. До краја утакмице била је то лагана партија, без много муке и за једне и за друге. Домаћин је наметнуо своју игру, уз неизбежне непотребне грешке, које, срећом, нису утицале на кретање резултата.

Дакле, без повређених Илије Иловића и Ивана Перовића, остварен је задовољавајући резултат. У следећем колу већ неће бити толико лако, јер је на реду шумадијски дерби, и то у Краљеву. Рибница ове године није јака као прошле, ал' није ни Раднички, а одавно је познато да је то веома „врућ“ терен.

М. М.

БОКС**ЦРВЕНА ЗВЕЗДА - РАДНИЧКИ 14:2****Права
бламажа**

СРПСКИ бокс је тако организован спорт да гост тешко може да се нада некаквом добром резултату, нарочито победи. Такву ситуацију могли су и да очекују у Радничком, али овакав пораз је стварно превише. Како стоје ствари, крагујевачки клуб ове године служије за поправљање поен разлике и ништа више. Трећи узастопни пораз алармира за искорак и поправљање ситуације док се шта поправити може.

Поново се у меч ушло са 0:4, због недостатка боксера у тешкој и супертешкој категорији, па се пораз слутио. Кренуло је судијском бруком. Хајнал је био не много, али ипак боли од Костића, али је други пут у три меча изгубио судијским прогласавањем. Изгледа да нема среће јер је у најлакшој категорији, првој која излази на ринг, па треба, ваљда, обезбедити предност ривалу, у оба случаја београдском клубу.

Марјановић је још једном био неухватљив за противника, те је прекидом донео свом тиму, кас-

ФУДБАЛ**Пресела им
првера**

ПРВУ утакмицу у овој години Раднички 1923 је одиграо са екипом Рада на Бањици. Суперлигаш је био немилосрдан и убедљиво је савладао наш тим - 4:1. Једини погодак за „црвени“, при крају сусрета, постигао је опорављени Радовановић, упутивши прелеп шут слободног ударца. Важно је истаћи да се тренер Чаплић одлучио да на овом сусрету испроба све расположиве фудбалере, па је у првом полувремену наступила једна постава: Чанчаревић, Божовић, Ристић, Тинтор, Милошевић, Стефановић, Костић, Леповић, Спалевић, Недовић и Петровић, а у наставку сасвим друга: Трифуновић, Милосављевић, Видић, Радовановић, Алексић, Вардачић, Дунимаглоски, Опанчина, Ђурђевић, Зајић, Крмар и Росић.

Што се нових ангажмана тиче, нападач Вукашин Поповић сигурно неће бити члан тима, али је зато

ПРВА ЛИГА - Ж**Бодови
Радничком**

ДРУГО коло наставка првенства у Првој лиги Србије донело је крагујевачким представницима, као домаћинима, очекиване резултате.

Раднички је преслишао „Фењераша“ Шумадију без изгубљеног сета. Резултат је био 25:11, 25:22, 25:16. Ни једног тренутка победа није до-

лазила у питање. Аранђеловчанке су се пропошле године, због пропадања лиге, административно спасле од испадања, али ове године то им никако неће поћи за руком. „Црвени“ су доминирали, играле одлично и уписале нове бодове.

Много занимљивији меч одигран је у Артему. Непоражени лидер Војводина имао је велике муке у првом и трећем сету, но само непажњом домаћих играча, о-

Поклон публици

Раднички је решио да анимира публику и јавоћаја леданосај.

Зато је у суботу кайићен Милан Илић, окренут леђима, бацавши лопту у ледалиште, а ухваћила је Николина Ђорђевић, којој је шиме примила тренерка „црвених“.

ПРВА ЛИГА

3. КОЛО: Црвена звезда - Раднички (К) 14:2, Спартак - Раднички (Б) 4:12. Слободна је била Лозница.

Раднички (Б) 3 2 1 0 32:16 5
Црвена звезда 2 1 1 0 22:10 3
Спартак 2 1 0 1 14:18 2
Лозница 2 0 2 0 16:16 1
Раднички (К) 3 0 0 3 12:36 0

4. КОЛО: Раднички (К) - Лозница, Црвена звезда - Спартак. Слободан је Раднички (Б).

такмичару. И овога пута, можда неправедно.

Може се рећи да звони за узбуну, а прилика да се ситуација поправи стиже у недељу, када у Велики парк стиже љути ривал из претходних борби за шампионску титулу, екипа Лознице.

М. М.

НА ЧАПЉИЋУ ЈЕ ДА
САДА УИГРА НОВАЈЛИЈЕ

клуб на корак од договора са Марком Красићем, везним играчем суперлигашког калибра, иначе братом далеко познатијег српског репрезентативаца Милоша Красића, фудбалера Јувентуса. Он је у јесењој полу сезони био у дресу Металца из Горњег Милановца, а зимску није пропао пробу у пољском Слаксу. Сличан исход, највероватније, чека и нападача Ненада Ђорђевића, до сада фудбалера српског лигаша Партизана из Бумбревог Брда.

Такође, Владан Ђогатовић већ је отишао у Нови Пазар, Александар Јубичић у ваљевску Будућност, док је Новица Зајић на мети Младости из Лучана. Ноћи клуб тражи и Владан Павловић.

Осам сусрета са Радом, за сада није договорена ниједна пријатељска утакмица до одласка на базичне припреме у Турску. Међутим, како је могуће да се у Анталију, због проблема техничке пророде, не пође 5. фебруара, није искључено да „црвени“ одијају још који контролни сусрет.

В. У. К.

В. У. К.

РУКОМЕТ**Пут у Мостар**

У СКЛОПУ припрема за наставак такмичења у Супер лиги, рукометаша Радничког победили су у још две контролне утакмице. У само два дана „црвени“ су савладали екипу Новог Београда са 31:29, а онда су се за прошлог недељни пораз реванширали прваку државе Колубари - 27:25.

Пред пут у Мостар на та-мошњи традиционални турнир, Раднички је требало да се састане и са тимом Рудара у Костолцу.

В. У. К.

ИНТЕРВЈУ: ВАСИЛИЈЕ МАТОВИЋ

Саме факултетлије

Све је почело пре отприлике три-четири године.

Наравно, Економац је ту повукао, а ево сада прилике да Крагујевац добије још једног прволигаша. Ипак, то ће умногоме зависити од финансија - каже секретар Клуба малог фудбала Машинац

Разговарао Саша М. Соковић

Kлуб малог фудбала Машинац основан је 2008. године. Учинили су то студенти овог факултета, а Крагујевац је, поред Економаца који игра у Првој футсал лиги, на прагу да добије још једног прволигаша. "Машинци" су јесењи део првенства одиграли готово без грешке, забележили шест победа и један нерешен сусрет у последњем колу, по мало и неочекивано од екипе Бадијне баште - 4:4. Првенство у такмичењу Друге лиге групе Запад, као новајлије, јер су у овај ранг дошли из треће лиге, Регионалног карактера, у којој такође нису ни једном поражени, завршили су на првом месту са 19 освојених бодова. Постигли су 31, а примили 14 голова.

- И раније смо играли фудбал кроз студентске лиге, Куп ректора и слична такмичења, а онда смо се одлучили да се окупшамо у ли-

гашком такмичењу и ево нас. Две сезоне, два ранга такмичења напред. За сада без пораза - увод је у разговор са Василијем Матовићем, секретаром Машинаца.

И прошla јесен била је успешna.

- С обзиром да смо новајлије у овом рангу такмичења и веома млад клуб, састављен искључиво од студената, мислим да је резултат феноменалан. Били смо доминантни током полу сезоне и заслужено смо, тренутно, ту где јесмо.

Каква је конкуренција?

- Добре су екипе на окупу. Издајојо бих састав Краљева, који нас прати у стопу са само бодом застакта. Њих смо јесенас свладали у Крагујевцу са 2:0, али је очигледно да ће нам они бити највећи и најозбиљнији конкурент за пласман у виши ранг. Ту је веома добра и екипа Ужица, од које смо такође били бољи у првом делу првенства (6:3), па, с обзиром да нас у наставку очекују одмах дуели са ове две екипе, и то у гостијама, мислим да ће се ту и решавати првенство.

Директно као први идете у виши ранг или...

- Не. Важно је да будемо први у својој групи, Запад, а онда кроз бараж, и дуеле са екипама које припадају групи Југ, Нишу, затим Београду и Војводини, доноси се одлука о томе ко ће у елитно друштво.

Ко чини играчки кадар?

- Имамо 16 играча на располагању. Желео бих посебно да нагласим да су то све студенти и да је Машинац изразито факултетски клуб. То кажем јер желим да вам мало појасним слику око њиховог ангажмана у овом клубу, с обзиром на обавезе, учење и, наравно, тренинге које морамо да одрадимо. Костур екипе чине играчи са Машињског факултета, а има и дечака са Медицинског, Економског и Природно-математичког факултета.

Напоменуо бих само петорку овом приликом, уз наду да се остане највећи најубити на мене, а коју чине Цветковић, Поповић, Ђурђевић, Јевтић и Цветановић.

Правника нема.

- Нема.

У паузи првенства актуелно је Куп такмичење.

- Да. У недељу смо савладали екипу Партенона са 7:2, пре тога смо били боли од прволигаша, Крчагова. Сада смо у финалу, где чекамо противника за последњу утакмицу на нивоу региона, после чега се, уколико прођемо, укључујемо у борбу са прволигашким екипама.

У Крагујевцу постоји још један, далеко познатији клуб малог фудбала, Економац. Њихов тренер Иван Божовић, у недавном интервјуу за наш лист, изјавио је да имате одличну сарадњу.

- Тако је. И не само то. За нас је велика част. Нама је, са њихове стране, сваки савет добродаша, често нас зову да играмо тренинг

утакмице, што нама много значи с обзиром на кадар који Економац има. Заиста је велико задовољство играти против таквих футсалских имена, екипе која је у Лиги шампиона прославила Крагујевац и Србију... Жао ми је што нису успели да се пласирају у завршницу такмичења.

Шта се дешава са футсалом? Одакле експанзија овог спорта?

- Све је почело пре отприлике три-четири године. Наравно, Економац је ту повукао, а ево сада прилике да Крагујевац добије још једног прволигаша.

Постао је и доста популаран. Видим да све више људи долази на утакмице, све више се прича о футсалу, па, ево, и пише...

Наравно, све то требало би и финансиски испратити. Како се ви сналазите у томе?

- То је добро, али и веома тешко питање. Ми на факултету имамо нашу теретану и то нам је тренутно једини извор прихода. Сvakако, то није доволно за такмичења. Ни за основне потребе. Када гостујемо помаже нам наш факултет, а када смо домаћини онда то иде мало текже.

Планирате ли да ангажујете неког спонзора?

- Размишљали смо о томе, али данас је тешко пронаћи људе заинтересоване да улажу у спорт. Ја бих искористио ову прилику да позовем све који би то хтели, уколико су у могућности, да нам се јаве и помогну нам. Врата нашег клуба су отворена за све, а нама би то и те како добро дошло. Са друге стране, те обавезе за сада и нису велике, али за пласман у виши ранг потребна су озбиљнија средства.

Што значи?

Од пет стотина до шест стотина хиљада динара.

Које су вам крајње амбиције?

- Што се футсалске приче тиче, и онога што је до нас, да покажемо на терену, наш циљ је пласман у Прву футсал лигу Србије. Наравно, умногоме ће то, опет кажем, зависити од финансија.

На крају...

- Искористио бих само ову прилику да се захвалим свим играчима на изузетној борбености и покртвавању. Надам се да ћемо остварити циљ и ући у најелитнији ранг такмичења. Још једном бих апеловао на све људе који могу да нам помогну да нам се јаве.

И још нешто... Потребни су нам и врсни стручни кадрови, професори, па уколико има таквих волејли би да заједно са нама раде у Машињцу.

Саспав
Машинца, иначе,
чине итари на
слици, а што су,
гледано с лева на
десно: Александар
Брковић, Данијел
Цветановић, Марко
Гавриловић, Марко
Јевтић, Милош
Пејтровић, Гојко
Круљевић, Ненад
Јовановић (горњи
ред), Василије
Матовић, Ивица
Пејтровић, Жељко
Мијајловић, Милован
Ђурђевић, Малиша
Цветковић, Милан
Пойтовић (доњи
ред).

АТЛЕТИКА

Дарко славио у Кошутњаку

КАО први кроз циљ 44. међународног "Белог кроса", трчаног на београдском Кошутњаку, прошао је крагујевачки атлетичар Дарко Живановић.

Члан Радничког није имао ни мало лаку конкуренцију. Поред већине најбољих домаћих, наступило је и дosta страних такмичара из укупно седам земаља.

Углавном, победом на стази дугој осам хиљада метара Живановић је изборио место у националном тиму за првенство Балкана у кросу. Подсврхамо, он ће се одржати на крагујевачком Хиподрому, 12. марта.

В. У. К.

БОДИ БИЛДИНГ

Није све баш како се пише

НА вест да је Међународна боди билдинг и боди фитнес федерација (ИФББ) обавестила Антидопинг агенцију Републике Србије о позитивном налазу препрезентативке Бојане Васиљевић-Обрадовић приликом наступа на Светском првенству у Мексику, где је освојила сребрну медаљу, реаговао је и Горан Илић, прослављени крагујевачки боди билдер, европски шампион, иначе власник "Олимпије", клуба за који је ова такмичарка наступала на последњим националним надметањима.

- Много тога је спорно у констатацији да је Бојана била допингована. Наводно је у њеном урину утврђено присуство неких забрањених супстанци, а не зна се да је тај узорак негде лежао два месеца, да ли у Мексику или Канади, тачније Квебеку, у чијој је лабораторији вршена контрола. Такође, неистина је да није тражила "Б" проверу. Напротив, захтевала је да се уради ДНК анализа, и тако прво утврди да ли је тај узорак урина уопште њен. Међутим, наш Савез није стао у њену одбрану. Потребно је било да се узорак из Канаде транспортује у Аустрију, одраде нове про-

вере и утврде коначне чињенице. То, наравно, кошта и од тога нема ништа.

У сваком случају, и она је дигла руке од свега. Одлази за Америку 11. фебруара, где ће наступати као професионалац. Колико је све климаво, говори вам и податак да јој је профил карта издала управо организација која је терети за допинг. Успут, она није наша суграђанка, већ Београђанка која се такмичила за крагујевачки клуб - на глашава Илић.

В. У. К.

СКИЈАЊЕ

Могло и боље

ОСВАЈАЊЕМ 12. места у супервелеслалому Невена Игњатовић започела је учешће на Зимској Универзијади, која се одржава у турском граду Ерзеруму. У конкуренцији 72 такмичарке српска репрезентативка стартовала је као друга, а завршила са затостаком од секунду и 43 стотинке за победницом, Американком Кетлин Хартман.

Током седмице Невена је возила суперкомбинацију, данас је на програму велеслалом, а такмичење завршава у суботу, њеном дисциплином - слаломом.

Одмах по завршетку Универзијаде, Игњатовићева путује у Гармиш-Партенкирхен, где ће представљати српски национални тим на Светском првенству у алпским дисциплинама.

М. М.